

WONEN

Afstemming wonen – andere beleidsdomeinen			
Beleidsnota	Minister		Pagina
Steden	Freya Van den Bossche	<p>Strategische doelstelling 2: een ruimtelijk stedelijk gebiedsbeleid ontwikkelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Vertrekkend vanuit het huidige en deels herziene RSV, en verwijzend naar de specifieke ruimtelijke context van stedelijke gebieden, is het wenselijk om verder een ruimtelijk 'stedelijk gebiedsbeleid' te voeren. Een 'stedelijk gebied' is een beleidsmatig begrip, uitgaand van een beleid gericht op ontwikkeling, concentratie en verdichting, maar met respect voor de draagkracht van de omgeving. Dat vertaalt zich in een bijkomend aanbod woningen in een kwaliteitsvolle woonomgeving, een uitbreiding van kwaliteitsvolle ruimte voor economische activiteiten, de versterking van het stedelijk functioneren (diensten, gemeenschapsvoorzieningen) en de stimulering van andere vormen van mobiliteit. • Het instrumentarium zoals omschreven in het regeerakkoord 2009-2014 en in het decretaal kader ruimtelijke ordening (incl. decreet Grond- en pandenbeleid), zal worden ingezet in functie van het stedelijke gebiedsbeleid. 	26
Steden	Freya Van den Bossche	<p>Operationele doelstelling 6 : de methodiek van de stadscontracten wordt in samenspraak met de steden uitgebreid met nieuwe sectoroverstijgende thema's en de methodiek krijgt een structurele verankering in de reguliere werking van de Vlaamse overheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op 21 december 2007 heeft de Vlaamse Regering met elk van de 13 centrumsteden een Stadscontract afgesloten met het oog op een efficiëntere samenwerking. Elk stadscontract bestaat uit twee delen: een algemeen gedeelte, identiek voor alle 13 steden en een stadsspecifiek gedeelte. • Voor het algemene gedeelte hebben de dertien steden beslist om één gemeenschappelijk voorstel in te dienen, met name 'Wonen'. Vijf kernpunten werden naar voren geschoven: de aansturing van 	39-40

		<p>sociale woonprojecten, de afstemming tussen de beleidsdomeinen Wonen en Welzijn, de uitwerking van een fiscaal instrumentarium, een stedelijk grond- en pandenbeleid en de versterking van de private huurmarkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor het stadsspecifiek deel werden in totaal 16 stadsprojecten uitgekozen. Het leeuwendeel ervan zijn stadsvernieuwingsprojecten. • De stadscontracten 2007- 2012 worden verder gezet, geëvalueerd en het beheer ervan wordt op punt gesteld. Van de stadscontracten een succesverhaal maken, is het opzet. Op die manier kunnen ze vanaf 2012 worden vernieuwd voor de duur van de nieuwe lokale legislatuur 2013-2019. De modaliteiten en de inhoud van de nieuwe stadscontracten zal tijdig met de steden en de Vlaamse overheid worden voorbereid, zodat contracten ten laatste eind 2013 door de Vlaamse regering kunnen worden goedgekeurd. • Uit het eerste voortgangsrapport 2008 over de stadscontracten kwamen enkele minpunten naar voren. Er werden al een aantal ‘verbeteracties’ voorgesteld. • Die zullen nu concreet gemaakt worden. <ul style="list-style-type: none"> > Een duidelijk budgettair engagement van de Vlaamse regering is cruciaal voor de voortzetting van de stadscontracten en haar geloofwaardigheid ten opzichte van de steden. Het belang ervan wordt onderstreept in het Regeerakkoord dat zich ertoe verbindt een meerjarig investeringsplan op te stellen aan het begin van deze legislatuur. > Er komt, onder voorzitterschap van de minister van Vlaams stedenbeleid, een politiek-ambtelijke gemengde stuurgroep Stadscontracten, die gevoed wordt vanuit de verschillende begeleidingsteams stadscontracten en het Kenniscentrum Vlaamse steden. Deze stuurgroep kan coördinerend optreden en kan de besluitvorming van de Vlaamse Regering voorbereiden. > Voor de coördinatie van de stadscontracten op Vlaams niveau is dringend behoefte aan de projectleider waarvan sprake is in het regeerakkoord: “voor grote projecten wijzen we een projectgroep en een projectleider aan, met een duidelijke opdracht en een duidelijk mandaat om de doorgang van het project tot een goed einde te brengen. De projectgroep zal bestaan uit ambtenaren van de diverse betrokken entiteiten en staat onder leiding van de projectleider, die 	
--	--	--	--

		<p>de Vlaamse Regering heeft aangewezen”.</p> <ul style="list-style-type: none"> > Met het oog op toekomstige partnerschappen en coproducties met de steden wordt onderzocht of de projectleiding voor sommige stadscontracten niet kan waargenomen worden onder de vorm van een duo-projectleiderschap, waarbij zowel één vertegenwoordiger op Vlaams als één op stedelijk niveau wordt aangesteld. Bij de samenstelling van een projectteam kan afhankelijk van de schaal en de complexiteit van het project overwogen worden externe deskundigen toe te voegen. • Onderzoek zal uitwijzen hoe de methodiek van de stadscontracten structureel te verankeren in de organisatie van de Vlaamse overheid. Het CAG (college van ambtenaren-generaal) neemt hierbij een prominente en coördinerende rol op. 	
Armoede	Ingrid Lieten	<p>SD 3.1. De overheid kiest expliciet voor een samenhangende strategie van armoede op termijn</p> <p>OD 3.1.1. Permanent armoedeoverleg</p> <p>3.1.1.1. Vlaams Actieplan Armoedebestrijding</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Een warme samenleving vereist een intensieve bestrijding van de armoede. Het armoedebeleid moet een inclusief beleid zijn en vergt een integrale, gecoördineerde aanpak. Daarom voorzien we een nieuw actieplan armoedebestrijding. Het regeerakkoord bepaalt dat in alle beleidsdomeinen hefboomen moeten gecreëerd worden om armoedesituaties te voorkomen en/of terug te dringen. Dit vinden we bijvoorbeeld terug in de hoofdstukken die betrekking hebben op werkgelegenheidsbeleid, onderwijs, huisvesting, welzijns- en gezondheidszorg, energie, cultuur en sport, toerisme.” Zoals in het Vlaams regeerakkoord aangegeven is een integrale benadering nodig die moet uitmonden in een nieuw Vlaams actieplan Armoedebestrijding. Allen moeten we meer dan in het verleden vertrekken vanuit feiten en cijfers. Het VAPA heeft als fundamenten het Horizontaal- en het Verticaal permanent armoedeoverleg. Een van de doelstellingen van het VAPA is het geven van een analyse van de problemen met betrekking tot armoede, gesteund op feitelijke gegevens. Tevens moet het VAPA streefcijfers durven zetten om de vooropgestelde problematieken weg te werken. • Ik zal dan ook met elke minister die betrokken is bij deze maatregelen een engagement aangaan om de voorstellen, volgend uit dit VAPA, om te zetten in operationele doelstellingen, vertaald in te 	25

		ondernemen acties.	
Armoede	Ingrid Lieten	<p>3.1.2.5. Nationaal actieplan sociale insluiting</p> <ul style="list-style-type: none"> • De opmaak van het Nationaal Actieplan sociale inclusie wordt gecoördineerd door de POD Maatschappelijke Integratie. De Vlaamse overheid levert een bijdrage aan dit rapport in overleg met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten. • Het Nationaal actieplan sociale insluiting 2008-2010 bevat drie sleuteluitdagingen: <ul style="list-style-type: none"> > activering en diversiteit: meer mensen uit risicogroepen aan het werk; > een kwaliteitsvolle, duurzame en betaalbare woning voor iedereen; > Strijd tegen de armoede bij kinderen: doorbreken van de cirkel van de armoede. > • Voor elk van deze doelstellingen worden in het actieplan nationale targets vooropgesteld. Ik zal er over waken dat er een afstemming is met het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding en dat de maatregelen, die vervat zitten in het Nationaal actieplan, niet indruisen tegen onze Vlaamse armoedebestrijdingsbeleidsaccenten. 	30
Energie	Freya Van den Bossche	<p>6.1. Wisselwerkingen met andere beleidsvelden</p> <p>6.1.1. Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bestaande premiereregelingen binnen het beleidsveld wonen (renovatiepremie, verbeterings- en aanpassingspremie, dakisolatiepremie voor beschermde afnemers) en binnen het beleidsveld energie (premie niet-belastingbetaler, premies van de netbeheerders, dakisolatiepremie, premie voor sociale verhuurkantoren) zullen worden gestroomlijnd. Ook de informatieverstrekking via de websites www.premiezoeker.be en www.energiesparen.be wordt op elkaar afgestemd. • Een aanpassing van de huidige kwaliteitsnormen aan de hedendaagse normen van comfort is nodig. Er zal worden onderzocht om via de Vlaamse Wooncode minimale energieprestatie-eisen op te leggen aan alle verhuurde woningen zodat huurders zich niet langer geconfronteerd zien met erg 	60-61

		<p>hoge energiefacturen. De invoering van energie-eisen moet geleidelijk en voorzichtig gebeuren en zal gepaard gaan met maatregelen ter ondersteuning van energierenovatie ('e-novatie) zodat het aantal huurwoningen niet daalt maar de energieprestaties wel verbeteren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de herziening van de sociale huurprijsberekening wordt de energiecorrectie, die toelaat een gedeelte van de energiekost in rekening te brengen, op scherp gesteld. • Bij programma's voor energierenovatie (dakisolatie, hoogrendementsbeglazing, efficiënte verwarmingsinstallaties) vormt de sociale huisvesting een belangrijke doelgroep. Er zullen proefprojecten worden opgezet om sociale woningen versneld te 'e-noveren'. • Omwille van het beperkt inkomen van de doelgroep van sociale huisvesting is investeren in energie-efficiëntie erg belangrijk. Er zullen proefprojecten op vlak van lage-energiewoningen en passiefbouw worden opgezet. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>6.1. Wisselwerkingen met andere beleidsvelden</p> <p>6.1.5. Leefmilieu</p> <ul style="list-style-type: none"> • De transitiearena's 'Duurzaam materialenbeheer' en 'Duurzaam wonen en bouwen' worden voortgezet. Hierbij zetten we, in samenwerking met de beroepsfederaties en ondersteund door MIP 2, proefprogramma's op om innovaties op het gebied van ketenbeheeraanpak om te vormen van experiment naar doorbraak in de reële economie. • We zorgen ervoor dat meer bedrijven de eco-efficiëntiescan toepassen. Die scan brengt mogelijke eco-efficiëntieverbeteringen (mogelijke milieubesparing en resulterend financieel voordeel) in beeld. • De omzetting van de nieuwe Kaderrichtlijn Afval zal onder meer de evolutie van afval naar geïntegreerd materialenbeheer verankeren, de grens tussen afvalstof en product verduidelijken en de regelgeving op het vlak van secundaire grondstoffen stroomlijnen. We formuleren zelf voorstellen voor het opstellen van 'end of waste' criteria en laten voldoende flexibiliteit toe met betrekking tot de afvalbeheershiërarchie indien wordt aangetoond dat een afwijking van de hiërarchie een beter 	62-63

		<p>milieuresultaat oplevert bij de uiteindelijke toepassing.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het beleid op vlak van leefmilieu heeft repercussies op de randvoorwaarden voor energieproductie, onder meer op vlak van milieuvergunningvoorwaarden (emissies, geluidsnormen, ...), duurzaamheidscriteria voor biomassa en biobrandstoffen” of criteria voor afvalstromen of secundaire grondstoffen. • Een van de onderdelen van het Klimaatbeleidsplan is het opstellen van een adaptatieplan voor Vlaanderen. Ook de sector energie wordt in Vlaanderen getroffen door de klimaatverandering. Hoewel er op dit ogenblik geen studies zijn die dit thema specifiek voor Vlaanderen oplist, zal in 2010 een algemene studie starten die naar de verschillende sectoren en domeinen zal kijken waarbij de impact van klimaatverandering op de energiesector zal worden bestudeerd. Naar analogie met ons omringende landen, kunnen toch al een aantal mogelijke zwakke schakels aangeduid worden. Bijkomend zijn een aantal problemen al opgedoken tijdens episodes van extreme weersomstandigheden. • Op het vlak van productie: <ul style="list-style-type: none"> > De vraag naar elektriciteit kent een blijvende stijgende trend. De vraag naar stookolie en gas zal dalen, als gevolg van de stijgende temperaturen, en de lagere nood aan verwarming. Maar er zullen meer dagen zijn dat er koeling nodig is. Het risico bestaat dat deze koeling vooral geleverd wordt met behulp van elektriciteit. > Het ingenomen koelwater van fossiele en nucleaire elektriciteitscentrales wordt warmer, waardoor de capaciteit van deze centrales moet verminderen, net op dagen dat de vraag potentieel juist piekt, namelijk tijdens hittegolven. > Ook een lage waterstand kan negatieve gevolgen hebben voor de hoeveelheid beschikbaar koelwater voor elektriciteitscentrales. Of waterkrachtcentrales zullen minder kunnen produceren als gevolg van laagwater. • Op het vlak van energietransport: <ul style="list-style-type: none"> > Extreme weersomstandigheden zoals overstromingen kunnen centrales, of omzettingsstations of elektriciteitscabines treffen. Hevige wind kan door omvallende bomen of pylonen het transportnet beschadigen. Stormen op zee kunnen dan weer het transport via tankers vertragen. 	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> > Een goed uitgebouwd elektriciteitsnet kan de verschillen tussen productie en consumptie beter opvangen. Buiten een lokaal voldoende sterk net, houdt dit ook de versterking van de internationale hoogspanningslijnen in. • Op het vlak van consumptie: <ul style="list-style-type: none"> > Het energiegebruik in gebouwen, zal ook wijzigen onder invloed van de klimaatverandering. De belangrijkste uitdaging wordt het beheer van overtollige warmte in gebouwen. Natuurlijke koeling, mechanische koeling, energieprestaties en goede stedenbouwkundige planning zullen hierbij een belangrijke rol te spelen hebben. 	
Jeugd	Pascal Smet	<p>1. INLEIDING</p> <p>1.2. Samen jeugdbeleid maken</p> <p>Een partnership met andere ministers en andere sectoren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er kan geen vooruitgang met het jeugdbeleid worden geboekt zonder een doeltreffende coördinatie met andere sectoren. Omgekeerd kan het jeugdbeleid bijdragen aan vooruitgang op gebieden zoals gezinsbeleid, onderwijs, gelijkheid van vrouwen en mannen, werkgelegenheid, huisvesting en gezondheidszorg. Zoals ik al aangaf, zal ik samen met alle andere ministers uit de Vlaamse Regering het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan vorm geven en tot uitvoer brengen. 	11
Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>3 Inhoudelijke krachtlijnen</p> <p>3.1 Ruimtelijke troeven uitspelen</p> <p>3.1.1 Investeren in creatieve steden voor wonen, werken en cultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • De mondialisering van de economie zorgt er paradoxaal voor dat ook het 'lokale' een toenemend belang kent. Inspelen op traditionele vestigingsfactoren (bv bedrijventerreinen) blijft een noodzakelijke voorwaarde. In een West-Europese context zijn het andere, specifiek lokale factoren die meer en meer het verschil maken voor succesvolle regio's. Met name creatieve steden, zowel bekeken vanuit wonen, werken als cultuur maken het verschil. Ook de leefbaarheid van de stad is een belangrijke lokale troef. 	15

		<ul style="list-style-type: none"> • Er worden een aantal factoren naar voor geschoven waarom grote steden en metropolitane regio's het vandaag zo goed doen. Het gaat om agglomeratievoordelen, voordelen inzake specialisatie en diversiteit, concentratie van R&D activiteiten en innovatie, groter menselijk kapitaal, meer fysisch kapitaal (gebouwen, enz.). • Uiteraard zijn er ook negatieve facetten, agglomeratienadelen vanaf een zeker omvang: het bestaan van de 'stedelijke paradox' met een mismatch tussen het grote aanbod aan arbeid en een grote werkloosheid, exclusie en armoede, sociaal-economische ongelijkheid, criminaliteit, problemen inzake leefkwaliteit, enz. Vlaanderen heeft geen echt grote steden, zoals Parijs en Londen. We beschikken wel over een netwerk van kleinere steden die samen wel de concurrentie in een steeds verder mondialiserende economie aankunnen. Het concept van de Vlaamse Ruit in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is overigens vanuit deze invalshoek gelanceerd. • (Groot)stedelijke milieus bieden onder meer door de agglomeratievoordelen een interessante omgeving. De omvang van de stedelijke economie maakt het ook mogelijk dat er een ruim keuzepallet van zakelijke diensten kan worden aangeboden. De grote omvang zorgt ook voor een voedingsbodem voor de ontwikkeling van nieuwe economische activiteiten. Creativiteit is in grote mate gebonden aan grotere steden. De steden zijn laboratoria waar met behulp van verzameld jong talent, in kleine bedrijfjes nieuwe goederen en diensten worden bedacht en ontwikkeld. Grotere bedrijven kunnen er terecht voor nieuwe ideeën, wat cruciaal is in een mondiale economie. Het is met andere woorden niet het globale tegenover, maar samen met het lokale: de 'glocalisering'. • Tegelijkertijd stellen zich op het vlak van wonen en welzijn in de steden, net zoals op het platteland, belangrijke uitdagingen met belangrijke gevolgen. Er is een duidelijke behoefte aan sociaal woonaanbod, de vergrijzing van de bevolking zorgt voor meer ruimte voor aangepaste woningen, rusthuizen, zorgvoorzieningen, voor een combinatie van ruimte voor wonen en zorg. 	
Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>4 Beleidslijnen met strategische en operationele doelstellingen</p> <p>4.1 Beleidslijn 1: Beleidscontinuïteit met de effectieve uitvoering en korte termijn herziening van het</p>	

		<p>RSV</p> <p>4.1.1 Strategische doelstelling 1: Garanderen van de continuïteit van beleidsvoering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het regeerakkoord voorziet de effectieve uitvoering van het RSV en de realisatie van het grond- en pandenbeleidsplan zoals decretaal bepaald. Hierop inzetten impliceert het verzekeren van een continuïteit in het beleid. Verder zal ik de lopende actualisatie en gedeeltelijke herziening afronden. Beleidscontinuïteit is immers essentieel in deze tijden van crisis. Vanzelfsprekend ga ik ervan uit dat mijn initiatieven die mikken op een meer dynamisch instrumentarium ook een gunstig effect hebben op de lopende planningsprocessen. <p>Operationele doelstelling 1. Verder inzetten op de effectieve uitvoering van het RSV.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor wat betreft de uitvoering van het RSV zal ik inzetten op: <ul style="list-style-type: none"> ... > Opmaak van het grond- en pandenbeleidsplan, conform de decretale bepalingen. Dit plan is een belangrijk instrument om sectoraal-ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken en werd als één van de noodzakelijke voorwaarden voor operationalisering van het RSVI naar voor geschoven. Vanuit de missie die een maatschappelijk gewenst en kwaliteitsvol ruimtegebruik vooropstelt en conform het partnerschapsmodel, verwacht ik hiervoor de insteken van de betrokken sectoren, waarbij de ruimtelijke ordening zijn integrerende en coördinerende taak opneemt. 	<p>25</p> <p>28</p>
Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>4 Beleidslijnen met strategische en operationele doelstellingen</p> <p>4.2 Beleidslijn 2: Nieuw strategisch lange termijn ruimtelijk beleidsplan met planhorizon 2020 en doorkijk tot 2050</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlaanderen beschikt over een Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dat dateert van 1997. In de vorige legislatuur besliste de Vlaamse Regering om het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen te actualiseren. Dat proces is nu lopende. Daarnaast werd gestart met een grondige herziening die moet leiden tot 	29

		<p>een nieuw ruimtelijk beleidsplan. Het regeerakkoord 2009-2014 bevestigt die aanpak op twee sporen. De ontwikkeling van een nieuw strategisch lange termijn ruimtelijk beleidsplan met planhorizon tot 2020 en doorkijk tot 2050 is een hele uitdaging. Het Steunpunt Ruimte en Wonen werkte een eerste Visienota uit. Daarnaast waren er nog diverse aanbevelingen en standpunten die stof geven voor de aanpak ervan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uit de diverse nota's is kan ik volgende accenten distilleren: <ul style="list-style-type: none"> > Het belang van een duurzame ontwikkeling en van ruimtelijke kwaliteit > De introductie van scenario's in de ruimtelijke planning > Het belang van het maatschappelijk draagvlak > Het belang van strategisch werken met duidelijke accenten > Omgaan met (ruimtelijk-) maatschappelijke dynamiek • De Visienota stelt dat binnen de ruimtelijke planning in Vlaanderen een derde grote vernieuwingsbeweging moet gerealiseerd worden. Men moet de uitdagingen van vandaag en morgen aangaan, ondermeer deze verwoord in sectie 3.2. Dit vergt een dynamische en geïntegreerde aanpak van ruimtelijke en maatschappelijke veranderingen. Daarbij moeten de instrumenten van de ruimtelijke planning geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden en moet het maatschappelijk draagvlak worden vergroot. <p>....</p> <p>4.2.1 Strategische doelstelling 2: Een voorlopig vastgesteld strategisch lange termijn ruimtelijk beleidsplan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om onze troeven te kunnen uitspelen en om een antwoord te kunnen bieden op de uitdagingen is een coherent en consistent lange termijn ruimtelijk ordeningskader nodig. Voor het einde van deze legislatuur zal dit leiden tot de voorlopige vaststelling van een nieuwe ruimtelijke strategie die een kader zal bieden voor de periode tot 2020 met een doorkijk tot 2050. • Het moet duidelijk zijn dat ik mik op een strategisch lange termijn beleidsplan. Dit impliceert strategische keuzes over de thema's en de ruimtelijke accenten hierin die er in aan bod zullen komen. De noodzakelijke keuzes hierbij zullen gebaseerd zijn op de inhoudelijke krachtlijnen die ik eerder 	
--	--	---	--

		<p>verwoordde en afgestemd zijn op de andere beleidslijnen. Op een zo kort mogelijke termijn maak ik een plan van aanpak op met de wijze van opmaak, de timing en de methodiek van het strategisch lange termijn ruimtelijk beleidsplan, in het Vlaams regeerakkoord het nieuw RSV (2020-2050) genoemd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In deze strategische doelstelling beperk ik me tot de evaluatie van het RSVI en de ontwikkeling van planning met scenario's. • Ik zal ook het Steunpunt Ruimte en Wonen mee inschakelen om rond de verschillende te realiseren operationele doelstellingen verder onderzoek te verrichten. 	
Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>Operationele doelstelling 3. Evaluatie van de structuurplanning en van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen I</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ruimtelijke ordeningskader dat vandaag op Vlaams niveau bestaat wordt procedureel aangestuurd door de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening die van kracht werd op 1 september 2009. De voorloper van deze codex introduceerde de instrumenten structuurplannen en uitvoeringsplannen op de drie bestuurlijke niveaus, naast de vandaag nog steeds bestaande gewestplannen (en Algemene en Bijzondere Plannen ven Aanleg) die geldig blijven zolang ze niet vervangen zijn door een ruimtelijk uitvoeringsplan. • Inhoudelijk wordt het ruimtelijk beleid op Vlaams niveau aangestuurd door het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dat in 1997 werd goedgekeurd. Het kader vertrekt van de globale doelstelling 'Vlaanderen, Open en Stedelijk'. Dit vertaalt zich verder in concrete doelstellingen inzake versterking van stedelijke gebieden én van de open ruimte. De afbakeningen via de ruimtelijke uitvoeringsplannen, van bijvoorbeeld de afbakening van de stedelijke gebieden en de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur, moeten deze versterking mee ondersteunen. Binnen deze afbakeningen worden kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen nagestreefd voor wonen, werken, recreatie, landbouw, natuur en bos. 	30

<p>Ruimtelijke ordening</p>	<p>Philippe Muylers</p>	<p>4.3 Beleidslijn 3 : Prioritaire inhoudelijke accenten.</p> <p>4.3.1 Strategische doelstelling 3: Versterking van Vlaamse creatieve steden en van een vitaal platteland</p> <p><i>Operationele doelstelling 7. Nadenken over sturingsmodellen voor wonen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In de periode 2001-2006 werden er jaarlijks gemiddeld ongeveer 32400 woongelegenheden bijgebouwd. Dit staat voor een gemiddelde jaarlijkse aangroei van 1,2%. Dit houdt in dat een kleine 90% van de woningen van 2020 er nu reeds staan. Bij ongewijzigd beleid zal een verdere groei op deze bestaande voorraad geënt worden en wordt de ruimtelijke structuur in belangrijke mate bevestigd. • Vandaag bestaan er verschillende visies op de verdere ontwikkeling van het wonen in Vlaanderen. Het betreft de visie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, van het Witboek Stedenbeleid, de cultuurlandschappelijke benadering en visies die vanuit de steden zelf worden ontwikkeld. • Binnen het huidige beleid in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden de ontwikkelingsmogelijkheden sterk geënt op wat men de hiërarchie van de kernen kan noemen. Op het terrein impliceert dit een groei van alle kernen en steden, waarbij de mate van de groei afhankelijk wordt gesteld van de huidige omvang van de kernen of steden. Grote steden groeien dus in absolute aantallen inwoners meer, kleine dorpen minder. • In het Witboek stedenbeleid wordt het concept van de rasterstad geïntroduceerd dat er zou kunnen bestaan dat het netwerk van mobiliteit en infrastructuur als sturend gegeven optreedt voor de lokalisatie van nieuwe woningen. Dit zou op het terrein kunnen leiden tot een sterke groei van dorpen of steden die duurzaam ontsloten worden met het huidig en te ontwerpen infrastructuurnetwerk en een standstill voor bestaande nederzettingsconcentraties die niet duurzaam ontsloten kunnen worden. • Een heel andere invalshoek wordt gehanteerd in de Nota Belvédère, waar sterke nadruk wordt gelegd op de cultuurlandschappelijke waarde als sturend gegeven voor de lokalisatie van nieuwe woningen. 	<p>36</p>
-----------------------------	-------------------------	---	-----------

		<p>Dit zou op het terrein kunnen leiden tot nieuwe, landschappelijk verantwoorde nederzettingen met aandacht voor de natuurlijke structuur en erfgoedwaarden, en tot een discussie over de huidige landschappelijke waarde van de courante verkavelingen en verdichtingsprojecten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ook kan verwezen worden naar de vandaag courante stedelijke praktijken die zich richten op het aantrekken van gezinnen met kinderen en tweeverdieners. Op het terrein kan dit leiden tot een sterke verdichting van de grotere steden en een sterke concurrentie tussen stad en rand. • Bij de inhoudelijke evaluatie van het RSVI zullen ook dit een belangrijk aandachtspunt zijn. • Tot slot draagt het beleidsdomein ruimtelijke ordening actief bij aan en neemt binnen zijn verantwoordelijkheden de nodige initiatieven tot de uitvoering van het decreet Grond- en Pandenbeleid. 	
Ruimtelijke ordening	Philippe Muylers	<p>4.3 Beleidslijn 3 : Prioritaire inhoudelijke accenten</p> <p>4.3.3 Strategische doelstelling 5: Investerings mogelijk maken door ruimte om te ondernemen</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Een aandachtspunt is de werkloosheid die zich ten gevolge van de economische crisis vooral laat voelen in de stedelijke gebieden. Buiten de steden is de groei van werkloosheid beperkter. Op langere termijn daarentegen wordt een krapte op de arbeidsmarkt voorspeld, omwille van de vergrijzing en afname van de actieve bevolking. In sommige regio's is er nu al een werkloosheidsgraad die dicht tegen de frictiewerkloosheid aanzit. Dit heeft ongetwijfeld ook ruimtelijke gevolgen (bv. lange afstandspendel naar, of meer nood aan bijkomende huisvesting, in gebieden met een tekort arbeidskrachten.... <p>Operationele doelstelling 13. Blijvend inzetten op het hergebruiken, verdichten en activeren van onbenutte bestaande bedrijventerreinen.</p>	41

		<ul style="list-style-type: none"> • Door het krimpen van de industriële werkgelegenheid, ontstaan er mogelijkheden voor het economisch hergebruik van de verlaten industriële gebouwen en sites. Samen met mijn collega's bevoegd voor leefmilieu en economie, zal ik vanuit het ruimtelijk beleid onverminderd inzetten op een ruimtelijk kwalitatieve en verantwoorde ontwikkeling en sanering van brownfields, en op de herwaardering van vervuilde bedrijfsgronden. Ten volle wordt getracht om actuele door het beleid gewenste en verantwoorde ruimteclaims te richten op ongebruikte, te saneren sites. Waar nodig zullen hiervoor bestemmingswijzigingen worden doorgevoerd om investeringen te accommoderen. • Daarnaast zal ik in samenwerking met de minister bevoegd voor economie inzetten op het activeren van onbenutte bedrijfsgronden en bedrijfspanden, met als doelstelling het bereiken van een realisatiegraad van 95% tegen 2020. We zullen onderzoeken hoe activeringsheffingen, desaffectatie en planologische ruil kunnen ingezet worden en het Grond- en Pandendecreet uitbreiden. Aansluitend hierbij is duidelijk dat een goede monitoring noodzakelijk is. • De (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen en verlaten sites dient op een ruimtelijk kwalitatieve en duurzame manier te gebeuren. Het recente ideeënboek "Kwalitatieve bedrijventerreinen" is hiervoor een stimulans. In overleg met de bevoegde administratie, al dan niet in uitvoering van het kaderdecreet Ruimtelijke Economie, kunnen bijkomende initiatieven genomen worden. Er zal evenwel niet enkel worden ingezet op de kwalitatieve ontwikkeling van monofunctionele bedrijventerreinen. Een belangrijk deel van de Vlaamse economie ligt immers verweven in bewoond weefsel of in de open ruimte. Voor heel wat segmenten in de innoverende economie is een multifunctioneel milieu interessanter dan een monofunctioneel milieu. Zonder andere ruimtegebruikers in de verdrukking te brengen, zal een kwalitatieve verweving van economische activiteiten, bijvoorbeeld in hergebruiksites, worden gestimuleerd. 	
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Jo Vandeurzen	<p>SD 3: We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren.</p> <p>OD 3.5: We investeren in een toereikend zorg- en gezondheidsaanbod om zo ook in deze sector maximaal zorg op maat te kunnen aanbieden.</p>	

		<p>Maatregelen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met de minister bevoegd voor Wonen zullen we overleggen zodat de van overheidswege ondersteunde woonvormen beter dan nu het zorgbeleid versterken, bijvoorbeeld door het stimuleren van architectuur of woningaanpassingen die geschikt zijn voor thuiswonende zorgbehoevende ouderen of personen met een handicap of door het realiseren van samenwerking tussen sociale huisvestingsmaatschappijen en voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg en ouderenzorg. We komen daar verder op terug. 	40
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Jo Vandeurzen	<p>SD 6: We werken nauw samen met alle relevante partners op lokaal, provinciaal, regionaal, federaal en internationaal niveau om zo het welzijns- en gezondheidsbeleid onderling af te stemmen en te verbeteren en om elke partner aan te spreken op zijn verantwoordelijkheid en bijdrage.</p> <p>OD 6.1: We streven naar een homogene aanpak van het welzijns- en gezondheidsbeleid over verschillende bestuurslagen in Vlaanderen en verlichten de planlast om zo tot een efficiëntere en effectievere overheidswerking te komen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... <p>Wat het Lokaal Sociaal Beleid betreft, gaan we uit van de lokale dynamiek die door acties van OCMW én gemeente én lokale actoren ontstaat. Een goede samenwerking tussen al deze actoren, is onontbeerlijk om tot een geïntegreerd lokaal sociaal beleid te komen, waarbinnen de referentierol van de lokale besturen werkbaar wordt geëxpleciteerd. In dit kader willen we dat CAW, diensten voor gezinszorg en OCMW afspraken maken over de eerstelijns hulp en schuldbemiddeling. Tevens willen we een impuls geven aan de samenwerking tussen lokale besturen, huisvestingsactoren, verenigingen waar armen het woord nemen en welzijns- en gezondheidsactoren, waaronder samenlevingsopbouw en de CAW, om het probleem van thuisloosheid aan te pakken. Ook voor armoedebestrijding moet er een lokale grensoverschrijdende samenwerking tot stand komen. In het geval van kinderarmoede moet Kind en Gezin hierbij betrokken worden. Om deze lokale en bovenlokale samenwerkingsinitiatieven aan te moedigen, zullen we in december 2009 de prijs Samenwerking in kader van het Sociaal Huis schenken. Een divers samengestelde jury zal één winnaar</p>	65-68

		<p>per provincie kiezen.</p> <p>...</p> <p>OD 6.2: We brengen resultaatgerichte samenwerking tot stand tussen de verschillende agentschappen van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin om zo oplossingen aan te reiken voor de problemen in onze maatschappij die een stijgende complexiteit kennen.</p> <p>Thuisloosheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezien de complexiteit van thuisloosheid, menen we dat er ook op dit domein een geïntegreerde aanpak noodzakelijk is. Mensen zonder wettig verblijf en niet-begeleide minderjarigen komen al te vaak in opvangcentra voor thuislozen terecht. Ook mensen die uitstromen uit de psychiatrie, voorzieningen voor gehandicaptenzorg of bijzondere jeugdbijstand zijn extra kwetsbaar. Het is dan ook belangrijk dat deze sectoren hun rol spelen in de preventie van thuisloosheid. <p>OD 6.3: We brengen synergieën tot stand tussen de verschillende beleidsdomeinen om zo oplossingen aan te reiken voor de problemen in onze maatschappij die een stijgende complexiteit kennen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De complexiteit van de beleidsproblemen waar we mee geconfronteerd worden, noopt tot structurele samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen. Zo moeten er synergieën worden gevormd tussen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de beleidsdomeinen Wonen, Werk, Sociale Economie, Onderwijs, Mobiliteit, Gelijke Kansen, Media, Cultuur, Jeugd en Sport. <p>Wonen en Welzijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • We zijn overtuigd van de wederzijdse meerwaarde van een intense samenwerking tussen wonen en welzijn. Het structurele overleg dat de voorbije maanden in de werkgroep wonen-welzijn is opgestart, moet zeker verder gezet worden en moet bovenal tot resultaten leiden. Samen met de 	
--	--	--	--

		<p>collega bevoegd voor het woonbeleid zullen we een oplisting maken van alle raakdossiers, op basis waarvan een concreet afspraken traject kan bepaald worden. Uiteraard zullen we hierbij ook rekening houden met de beleidsaanbevelingen van de werkgroep over de begeleiding van sociale huurders en een efficiënt en effectief doelgroepenbeleid. We verwachten dat de werkgroep bijkomend beide moties van aanbeveling van het Vlaams parlement inzake wonen en zorg als uitgangspunt neemt voor haar werkzaamheden en van daaruit tot concrete en hanteerbare beleidsadviezen komt. We zijn in dit verband alvast bereid om mee te werken aan een “regelgevingsluwte” die experimenten mogelijk maakt, vooral met betrekking tot de woonzorgsector op het terrein.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de vorige legislatuur is het aantal plaatsen Beschermd Wonen sterk toegenomen en zijn er enkele projecten geïntegreerd wonen voor personen met een handicap opgestart. We zorgen ervoor dat deze woon- en begeleidingsformules fors kunnen toenemen. We rekenen er op dat de woonprojecten in belangrijke mate kunnen gerealiseerd worden in samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren. • Ook in het kader van de thuislozenzorg dringt een verdere samenwerking met het beleidsdomein Wonen zich op. De doorstroming van thuislozen van opvangcentra naar sociale woningen is erg beperkt. We willen dan ook werk maken van een samenwerkingsprotocol met het beleidsdomein Wonen om de uitstroom van thuislozen uit de opvangcentra te vergroten. • Bij de uitvoering van het woonzorgdecreet ligt een belangrijke uitdaging in de realisatie van de assistentiewoningen. Ook hier is het belangrijk dat de kerncompetenties van elkeen gerespecteerd en optimaal aangewend worden. De interactie tussen de bouw- en huisvestingssector en de welzijnssector, waarbij wonen/bouwen en zorg telkens door de meest geschikte partner wordt ingevuld, kan leiden tot betere resultaten. • Ook woningaanpassingen voor thuisverblijvende zorgbehoevenden en het aanpasbaar bouwen zijn thema's die in het overleg aan bod moeten komen. 	
Leefmilieu en natuur	Joke Schauvliege	<p>Milieu en Gezondheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Pact 2020 stelt dat tegen 2020 de gestage afname van de druk op milieu en natuur maakt dat het 	42

		<p>aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat als gevolg van milieuvervuiling, significant daalt tegen 2020. Om dit te realiseren nemen we naast het verbeteren van de kwaliteit van de buitenlucht, water en bodem ook de verbetering van de kwaliteit van het binnenhuismilieu, de woon- en werkomgeving, en de voeding als centrale doelstelling op. Gealigneerd met de thematische strategische lijnen uit het regeerakkoord steunt het Vlaamse milieu- en gezondheidsbeleid gedurende deze legislatuur op volgende strategische doelstellingen.</p> <p>...</p> <p>(81) OD: We voeren een geïntegreerd horizontaal beleid voor de binnenhuisproblematiek</p> <ul style="list-style-type: none"> • In tegenstelling tot wat de meeste mensen denken kan de binnenlucht ernstiger verontreinigd zijn dan de buitenlucht. Bovendien brengen we gemiddeld meer dan 85% van ons leven door in een binnenmilieu en is de kwaliteit hiervan in belangrijke mate bepalend voor een goede gezondheid. • In dit kader maak ik in samenspraak met de minister van Volksgezondheid werk van de verdere ontwikkeling en implementatie van een efficiënt Vlaams binnenhuisbeleid, dat steunt op de integratie van alle betrokken bevoegdheden gaande van milieu, tot volksgezondheid en productbeleid en op de reële participatie van het maatschappelijk middenveld en andere betrokken actoren. Hierbij zal ik mij tijdens deze legislatuur in het bijzonder richten op <ul style="list-style-type: none"> > de bescherming van kwetsbare groepen zoals kinderen (lopende projecten rond kribbes en verdere werking gericht op scholen > een gezond binnenhuisklimaat in laagenergie gebouwen zodat energie-efficiëntie en gezondheid optimaal kunnen gecombineerd worden. 	
Onroerend erfgoed	Geert Bourgeois	<p>4.2. Het raakvlak met andere beleidsvelden biedt kansen</p> <p>d) Natuur, leefmilieu en landbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... <p>Ik besef dat een stevig uitgebouwd doelgroepenbeleid noodzakelijk is om de zorg voor het onroerend erfgoed op het platteland te verbeteren. De oorspronkelijke groep bewoners en gebruikers, voornamelijk landbouwers, pleiten voor een dynamisch plattelandsbeleid dat ten goede komt aan hun landbouwactiviteiten. De steeds grotere groep nieuwkomers, zoals pendelaars, eigenaars van</p>	33

		<p>tweede woningen en toeristen, willen veeleer ontwikkelingen op het platteland afremmen. Enerzijds omdat zij redeneren vanuit een idyllisch beeld over het platteland en zijn natuur. Anderzijds omdat zij er niet economisch van afhankelijk zijn. Omdat ik ervan overtuigd ben dat alle actoren op het platteland elkaar kunnen versterken, wil ik met alle betrokken partners, zoals de natuur- en landbouwsector, in een constructieve dialoog treden. Ik stimuleer de aanwezigheid van mijn administratie in bestaande overlegplatformen zoals het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO), een sector- en beleidsdomein overschrijdend overlegorgaan dat werkt aan de duurzame ontwikkeling van het Vlaamse platteland. Net zoals in het huidige moet in het toekomstige Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III, 2014-2021) het onroerend erfgoed een belangrijke partner zijn.</p>	
Onroerend erfgoed	Geert Bourgeois	<p>4. De onroerend erfgoedzorg speelt in op de maatschappelijke dynamiek</p> <p>4.3. Aandacht voor maatschappelijke vraagstukken</p> <p>a) Economische crisis</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... <p>De herwaardering en herbestemming van ons erfgoed kan de ontwikkeling van een regio stimuleren. Niet alleen heeft investeren in erfgoed onmiddellijke effecten op de aantrekkingskracht van een regio voor toeristen, ook verbetert zij de kwaliteit van de leefomgeving. De schoonheid van onroerend erfgoed nodigt uit tot een bezoek aan een waardevol landschap of een cultuurhistorische binnenstad, en deze bezoeken leiden tot aanzienlijke bestedingen en bijgevolg een grotere omzet voor de horeca, winkeliers en andere ondernemers. We zien ook dat mensen graag wonen in oude panden of in een beschermd stads- of dorpsgezicht en daar geld voor over hebben. Nederlandse studies tonen aan dat de gemiddelde woningwaarde in een wijk met veel erfgoedwaarden opvallend hoger ligt dan in andere wijken. Dit levert zowel voor de eigenaar als voor de overheid financiële voordelen op.</p>	36
Inburgering en integratie	Geert Bourgeois	<p>3.2. Uitdaging 2: De doelmatigheid van het aanbod is verder verbeterd.</p>	41

		<p>Naar een behoeftedekkend aanbod van kwaliteitsvolle woonwagenterreinen</p> <ul style="list-style-type: none"> • In haar regeerakkoord gaat de Vlaamse Regering het engagement aan erop toe te zien dat de lokale besturen hun afspraken nakomen om voldoende en duurzame doortrekkersterreinen en vaste staanplaatsen te realiseren voor woonwagengewoners. Binnen het lokale integratiebeleid blijkt een beleid voor woonwagengewoners echter één van de meest moeilijke zaken om te realiseren. Er is (te) weinig animo bij gemeenten tot het aanleggen van woonwagenterreinen of het voeren van een inclusief woonwagenbeleid. Als minister van inburgering wil ik in overleg gaan met de gemeenten en de integratiesector om blinde vlekken en hinderpalen te onderzoeken en aan te pakken. Het huidige standplaatsenbeleid, met zijn focus op een stimulerend beleid voor gemeentelijke initiatiefnemers moet worden uitgebreid. Ik wil diverse sporen onderzoeken (onder meer naar private terreinen) en wettelijke mogelijkheden uitputten zodanig dat het universele recht op wonen ook voor deze doelgroep bewaarheid wordt. Ikzelf zal daartoe in overleg treden met mijn collega's bevoegd voor Ruimtelijke Ordening en Wonen. • In het streven naar de realisatie van een behoeftedekkend aanbod blijft de Vlaamse Woonwagencommissie het uitgelezen platform. Zij krijgt in eerste instantie de opdracht te zoeken naar hefboomen om meer standplaatsen – zowel op openbare als private terreinen – te realiseren. Een eerste mogelijkheid is het opstellen van duidelijke richtlijnen voor privéterreinen. De Vlaamse Woonwagencommissie zal daartoe het overleg aangaan met het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend erfgoed. In tweede instantie zal er een groeiscenario per provincie worden opgemaakt en zal er worden nagegaan in hoeverre provinciebesturen een coördinerende rol kunnen opnemen. 	
Inburgering en integratie	Geert Bourgeois	<p>3.4. Uitdaging 4: Systematische opvolging en evaluatie zijn een feit</p> <p>Er is een gecoördineerd Vlaams beleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • De achterstand van nieuwe Vlamingen situeert zich op de diverse beleidsdomeinen: onderwijs, tewerkstelling, huisvesting, sport, cultuur, welzijn ... Het integratiebeleid kan enkel slagen indien in alle relevante beleidsdomeinen bij het Integratiebeleid betrokken worden en concrete resultaten vooropstellen. Als coördinerend minister van Inburgering zie ik het als mijn taak om hiertoe initiatief 	46

		<p>te nemen. De commissie Integratie zal hiervoor een van de belangrijkste beleidsinstrumenten zijn, zoals bepaald in het integratiedecreet. De commissie zal, in overleg met de relevante beleidsdomeinen, een geïntegreerd actieplan opstellen. De afstemming tussen dat plan en het masterplan gelijke kansen van de Vlaamse Regering alsook met het Vlaams plan armoedebestrijding zal bewaakt worden.</p>	
Bestuurszaken	Geert Bourgeois	<p>7. Naar een proactief vastgoed- en patrimoniumbeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het patrimoniumbeheer van de Vlaamse overheid verloopt vandaag eerder fragmentarisch en ad hoc. Tussen de diverse entiteiten gebeurt de afstemming occasioneel door een aftoetsing voorafgaand aan een transactie. Meestal rekent men op de mogelijkheid van de voorkooprechten om eventuele interne transacties tot stand te laten komen. De grote blokken van vastgoedgerelateerde activiteiten binnen de Vlaamse overheid zijn: <ul style="list-style-type: none"> > de huisvestingsbehoeften van de Vlaamse overheid zelf (eigenaar of huurder, ...) > de eerder ad hoc vastgoedtransacties gerelateerd aan de activiteiten van Financiën en Begroting (eigendommen van de Vlaamse overheid algemeen, restgronden Wegen en Verkeer en andere activa) > publieke entiteiten die als kerntaak een patrimonium beheren of aan vastgoedontwikkeling doen (VLM, W&Z, ...) > publieke entiteiten die naast hun kerntaken ook gronden in eigendom hebben en die deze al dan niet zelf ontwikkelen (De Lijn, GO!, ...) • Ik stel vast dat het bovenstaand instrumentarium in een aantal gevallen niet leidt tot een optimale invulling van de eigen Vlaamse beleidsdoelstellingen, zoals: <ul style="list-style-type: none"> > voor eigen maar ook voor maatschappelijk belangrijke huisvestingsprojecten resulteert het ontbreken van eigendomsrechten vaak in moeizame processen en een zwakke onderhandelingspositie > de huisvesting van de Vlaamse overheid is vandaag ad hoc georganiseerd en mist een langetermijnvisie of globale portefeuillestructuur gericht op schaal- en synergievoordelen > in beleidsdomeinen zoals ouderenhuisvesting, sociale huisvesting en andere sectoren uit de welzijnsector is nood aan huisvesting. De Vlaamse overheid beschikt veelal enkel over een faciliterend subsidie- en vergunningskader maar niet over terreinen of projecten voor een meer 	48

		<p>actieve aanpak naar de sector toe</p> <ul style="list-style-type: none"> > Vlaanderen heeft erfgoed en andere vastgoed in eigendom of beheer waarvoor een zinvolle invulling en herbestemming kan worden gezocht; > stedelijke ontwikkeling in Vlaanderen heeft nood aan een actieve maar faciliterende Vlaamse overheid (cfr. JESSICA-studie Vlaanderen, 2009) <p>7.1 Vlaamse vastgoedportefeuille en proactief Vlaams patrimoniumbeheer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door het samenbrengen van een aantal actoren uit diverse Vlaamse beleidsdomeinen wens ik op een pragmatisch wijze een start te geven aan een proactief vastgoed- en patrimoniumbeheer. Onder deze koepel worden twee uitdagingen begrepen: <ul style="list-style-type: none"> > Vlaamse vastgoedportefeuille: de huisvesting van de Vlaamse overheid benaderen en structureren als een vastgoedportefeuille met een visie en een beleid gericht op de lange termijn en een beheerstructuur die in praktijk leidt tot efficiëntie en duurzaamheid. > Proactief Vlaams patrimoniumbeheer: onder controle brengen en efficiënt inschakelen van terreinen en vastgoed om maatschappelijke doelstellingen sneller te realiseren. <p>...</p> <p>7.4 Vastgoed kennen om goed te beheren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vooraleer je een beleid in praktijk kan omzetten is het cruciaal om te weten over welk vastgoed het gaat. Ik wil daartoe alle gebouwen waar Vlaamse ambtenaren gehuisvest zijn duidelijk en volledig in kaart brengen. Zodoende wordt een aantal beleids- en beheersrelevante gegevens vlotter beschikbaar om beleidskeuzes op langere termijn te plannen en degelijk te onderbouwen. Deze gegevens moeten op een efficiënte manier beheerd en ontsloten worden voor de beleidsmakers en de geresponsabiliseerde topambtenaren. Op basis van zowel interne (gebouwen en entiteiten onderling) als externe vergelijking (met andere regio's, andere overheden en grote organisaties) kan het huisvestingsbeleid verder worden geoptimaliseerd en komen eventuele efficiëntiewinsten binnen handbereik. AFM zal de motor zijn voor het verzamelen van de relevante gegevens. 	
--	--	---	--

Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.5. Stimuleren van sociale energierenovaties</p> <p>4.5.1. Invoeren van een waarborgregeling voor lokale entiteiten in het kader van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE), is een federaal fonds, opgericht op 10 maart 2006, dat goedkope leningen verstrekt aan particulieren voor de uitvoering van structurele energiebesparende maatregelen. Dit gebeurt via lokale entiteiten die zijn aangeduid door steden en gemeenten, in overleg met het OCMW. Tussen het Fonds en de lokale entiteit wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De sociaal zwaksten vormen voor het Fonds de meest prioritaire doelgroep maar de leningen kunnen aan iedereen worden toegekend. • Het Fonds leent op dit ogenblik uit aan een interestvoet van 2 %. De lokale entiteiten mogen aan de uiteindelijke ontleener geen hogere interestvoet aanrekenen (dus hoogstens 2 %). De lokale entiteiten, of meestal de eraan verbonden gemeenten, kunnen een deel of het geheel van deze interestlast op zich nemen. De beslissing hiertoe kan al dan niet worden beperkt tot de doelgroep van de sociaal zwaksten . De gemeenten staan ook borg voor de terugbetaling van 95 % van het kapitaal van de toegekende leningen. • Het FRGE kent nog geen grote bijval. Er zijn slechts 7 lokale entiteiten actief (stand van zaken 9 augustus), waarvan 5 in Vlaanderen. De belangrijkste reden voor de terughoudendheid van de gemeenten om deel te nemen aan het FRGE is de gevraagde garantiestelling voor de terugbetaling van minimum 95 % van het ontleende kapitaal. • De federale overheid heeft in het kader van haar relanceplan het FRGE willen dynamiseren. In het KB van 6 juli 2009 tot vaststelling van het beheerscontract van het FRGE, wordt onder andere bepaald dat het FRGE nu ook een samenwerkingsverband kan aangaan met rechtspersonen of categorieën van rechtspersonen die door een gewestregering worden aangewezen. De Vlaamse Regering zal een waarborgregeling voor lokale entiteiten invoeren. 	38-40
---------	-----------------------	--	-------

		<p>4.5.2. Energiebesparing voor moeilijk bereikbare doelgroepen: van ondersteunen naar uitvoeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor moeilijk bereikbare bevolkingsgroepen volstaat het niet om financiële ondersteuning voor energiebesparing ter beschikking te stellen. Ondanks de beperkte terugverdientijden van energiebesparende maatregelen en het financiële voordeel dat de bewoner kan doen stelt men toch vast dat een zekere doelgroep toch niet tot energierenovatie over gaat. • Vaak is een tekort aan financiële middelen (prefinanciering) een drempel. Ook kan een gebrek aan bekendheid met de mogelijke winsten op de energiefactuur of onzekerheid over de aanpak een belangrijke drempel zijn om investeringen in dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en energie-efficiënte verwarmingsinstallaties uit te voeren. Een meer actieve manier van werken dringt zich op om ook bij deze doelgroepen energiebesparing te realiseren. • Via heel wat kanalen (energiescans, LAC's, schuldbemiddeling, het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, ...) kunnen woningen met problematische energiestatistieken worden geïdentificeerd. Er zal een mechanisme worden ontwikkeld om bij deze doelgroepen in overleg met de bewoner energiebesparende investeringen te plannen, uit te voeren en te financieren en eventuele resterende kosten via een maandelijkse afbetaling (die steeds lager is dan wat uitgespaard wordt op de energiefactuur) te recupereren. • Hiervoor zullen eerst een of meerdere proefprojecten worden opgestart. Uitgaande van de praktijkervaringen met deze proefprojecten, zal worden nagegaan hoe we deze manier van aanpak kunnen uitbreiden naar het hele Vlaamse grondgebied. • Een gelijkaardige ondersteuning is nodig om ook minder kapitaalkrachtige eigenaars van huurwoningen te ondersteunen bij de energierenovatie ('e-novatie') van hun woningen. • Er wordt, op basis van de geplande evaluatie, onderzocht hoe de initiatieven in het kader van sociale economie rond energiesnoeiers en dakisolatieteams kunnen worden verder gezet en versterkt. Energiesnoeiers voeren (meestal in combinatie met de energiescans) kleine, energiebesparende maatregelen uit zoals het aanbrengen van buisisolatie, radiatorfolie, tochtstrips, spaarlampen of spaardouchekop, etc. Dakisolatieteams voeren bij doelgroepen 	
--	--	--	--

		<p>dakisolatiewerken of voorbereidende werken (bijvoorbeeld ontruimen van een zolder) uit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specifiek naar huurders in een kwetsbare situatie bestaat ook een subsidieregeling voor energiebesparende investeringen door sociale verhuurkantoren. Op termijn moet worden onderzocht om via de Vlaamse Wooncode minimale energieprestatie-eisen op te leggen aan alle verhuurde woningen zodat huurders zich niet langer geconfronteerd zien met erg hoge energiefacturen. De invoering van energie-eisen moet geleidelijk en voorzichtig gebeuren en gepaard gaan met maatregelen ter ondersteuning van energierenovatie ('e-novatie) zodat het aantal huurwoningen niet daalt maar de energieprestaties wel verbeteren. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.7. Laagdrempelige informatieverstrekking en adviesverlening op vlak van energiezuinig (ver)bouwen en energiebesparing in de woning</p> <p>4.7.1. Invoeren van lokale energieloketten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondanks doorgedreven informatiecampagnes en allerlei (nieuwe) premies voor het stimuleren van energiezuinig (ver)bouwen, worden nog niet alle burgers bereikt. De sociaal zwakkeren en de allochtone bevolking zijn doelgroepen die het minst op de hoogte zijn van energiebesparingsmogelijkheden en premies. Een deel van de bevolking die wel de weg heeft gevonden naar de brochures en digitale informatie, ziet op tegen de administratieve rompslomp om bij verschillende instanties premies aan te vragen. • Een aantal steden en gemeenten hebben al het initiatief genomen om de regierol op zich te nemen en 'één loket' aan te bieden (vaak in combinatie met de woonwinkel) waar alle informatie over en ondersteuning van energiebesparende maatregelen (energiescans, premies, leningen bij het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost) beschikbaar is. Op basis van deze voorbeelden zal worden onderzocht hoe men zoveel als mogelijk in heel Vlaanderen tot het 'één loket principe' kan komen. 	43

Brussel	Pascal Smet	<p>SD 9 - Welzijn en gezondheid: een zorgaanbod verzekeren met aandacht voor Nederlandskundige voorzieningen</p> <p>OD 9.3 - Zorg voor senioren blijven vernieuwen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aanzet voor de ontwikkeling van woonzorgzones in Brussel werd in 2004 gegeven met een onderzoek van het Seniorencentrum dat resulteerde in een conceptnota “Een Vlaams woon- en zorgcentrum in Brussel”, en uiteindelijk in een “Masterplan Woonzorgzones Brussel”, goedgekeurd door de vorige Vlaamse Regering op 23 november 2007. Daarin ligt de nadruk op het langer zelfstandig thuis wonen van senioren en de versterking van de thuiszorg. • Parallel daarmee wordt geïnvesteerd in de (uit)bouw van rust- en verzorgingstehuizen en/of andere voorzieningen als lokale dienstencentra, centra kortverblijf of dagverzorgingscentra. Het Masterplan deelt het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad op in 33 woonzorgzones die op hun beurt subzones zijn van de negen bestaande zones van het Lokaal Sociaal Beleid. Er is een lopend project in Sint-Jans- Molenbeek en op stapel staande projecten in de gemeenten Schaarbeek, Neder-over-Heembeek, Ganshoren, Oudergem, Evere, Brussel en Anderlecht. • Tussen het concept van de woonzorgzones en de uitvoering ervan in Brussel staan een aantal institutionele en praktische bezwaren in de weg. Behalve een geringe uitbouw van een aanbod aan zorgwoningen, die strikt genomen niet voorbehouden kunnen worden voor Nederlandstaligen, blijft de uitvoering van het concept van de woonzorgzones immers beperkt tot het uitbouwen van voorzieningen. Ik wil dan ook een kritische evaluatie van de geleverde inspanningen, in functie van een zo rationeel mogelijke inzet van mensen en middelen om zoveel mogelijk Nederlandstalige senioren te bereiken. Een heroriëntering van middelen op de gaten in het thuiszorgaanbod in Brussel is een aandachtspunt. 	31
Jeugd	Pascal Smet	<p>SD 6 - KINDEREN EN JONGEREN FYSIEKE RUIMTE GEVEN</p> <p>Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> • In Vlaanderen zijn vooralsnog weinig studies gevoerd naar wonen, de woonomgeving en 	27

		<p>mobilititeit bij kinderen en jongeren. Uit resultaten van bevestigingen die er wel zijn, blijkt dat kinderen en jongeren het belangrijk vinden om hun eigen straat en woonomgeving op autonome en veilige wijze te verkennen, zich storen aan het snelle en overdadige verkeer, het belangrijk vinden een groene en auto-loze buitenruimte ter beschikking te hebben, hun toekomstige woning dan ook idealiter in een landelijke, rustige, groene, (verkeers)veilige en schone omgeving plaatsen.</p> <p>Leven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegelijkertijd willen ze echter ook in een buurt wonen waar alles onmiddellijk voor handen is: fuifzalen, cafés, jeugdhuizen, bioscopen, zwembaden en andere (openlucht) sportinfrastructuur, speel- en andere pleinen, winkels om te shoppen, bussen die voor de deur stoppen en heel de nacht door rijden, enz. • In een van de meest verstedelijkte regio's, waar bovendien een groeiend aantal kinderen in de grote- en centrumsteden wonen, is het inpassen van deze eerder contradictorische verzuchtingen in het beleid naar ruimtelijke ordening, mobiliteit, leefmilieu, enz. geen sinecure en vormt dan ook een uitdaging voor de toekomstige beleidsvoering. 	
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Jo Vandeurzen	<p>SD 1: We versterken mensen in hun fysiek, psychisch en sociaal welbevinden door welzijns- en gezondheidsproblemen zoveel mogelijk te voorkomen, zo vlug mogelijk te detecteren en tijdig en adequaat aan te pakken.</p> <p>OD 1.2: We willen bij vragen en problemen snel de gepaste hulp inzetten om zo erger te voorkomen.</p> <p>Dementie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Twee op drie personen met dementie wonen thuis en doen hoofdzakelijk een beroep op mantelzorg. Ondersteuning van de mantelzorgers vergroot de kans op het volhouden van deze zorg thuis. Daarom is niet enkel het bevorderen van de competenties van professionelen 	24

		<p>belangrijk, maar ook de ontwikkeling van de competenties van mantelzorgers, familie en vrijwilligers. Thuisbegeleiding is dan ook een belangrijke zorgvorm.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor ouderen met dementie waar thuis niet langer meer haalbaar is, dient een voldoende aanbod aan kwalitatief hoogstaande residentiële zorgvormen ter beschikking te staan. • De rol van de expertisecentra voor dementie in al deze elementen is cruciaal. We willen hen dan ook verder ondersteunen in hun opdrachten. We zullen dit realiseren via een uitvoeringsbesluit van het woonzorgdecreet. <p>...</p> <p>Thuis zolang als mogelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tot slot onderlijnen we dat een fundament van ons beleid, en ook dat is een facet van preventie, het versterken van mensen in hun thuisituatie is. We gaan er echt voor om mensen zo lang als mogelijk zelfstandig te laten leven, binnen de grenzen van wat voor de persoon zelf, voor de mantelzorger en voor de maatschappij draagbaar is. Dat geldt voor ouderen, personen met dementie, personen met een handicap, jongeren in een problematische situatie, psychiatrische patiënten en mensen met een ernstige, ongeneeslijke en levensbedreigende ziekte. We zullen de nodige middelen voorzien voor deze ondersteuning, zowel voor de zorgvrager, voor de mantelzorger alsook voor de voorzieningen en diensten die mensen helpen langer thuis te blijven. 	26
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Jo Vandeurzen	<p>SD 3: We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren.</p> <p>OD 3.4: In de sector van personen met een handicap versterken we de politiek van innovatie en uitbreiding om zo voor deze doelgroep het aanbod maximaal beschikbaar en toegankelijk te maken.</p> <p>Eerste aanzet in 2010</p>	38

		<ul style="list-style-type: none"> • Het uitbreidingsplan 2010 werkt de eerder aangegane verbintenissen, vervat in de VIPA-buffer 2004 / 2008 en in de PAB-zorggarantie van het uitbreidingsbeleid 2008, verder af. • Gelet op de prioriteit voor de zwaarst zorgbehoevenden willen we bij de uitbreiding vooral focussen op plaatsen in nursing en bezigheid en op geïntegreerd wonen. Voor deze opvangvorm is er duidelijk ook interesse bij personen met een handicap die momenteel verblijven in residentiële settings als nursing- of bezigheidstehuizen. • Conform de reeds vermelde strategische doelen willen we voor de oplossing van knelpunt dossiers extra middelen inzetten via het afsluiten van persoonsgebonden convenanten door de betrokken aanbieders. <p>...</p>	
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Jo Vandeurzen	<p>SD 3: We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren.</p> <p>OD 3.5: We investeren in een toereikend zorg- en gezondheidsaanbod om zo ook in deze sector maximaal zorg op maat te kunnen aanbieden.</p> <p>Maatregelen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • We blijven met de thuiszorg prioritair focussen op de mogelijkheden voor ouderen en zorgbehoevenden om zo lang mogelijk thuis te wonen. Het type aangeboden zorg wordt bepaald door de mate van zorgafhankelijkheid. • Voor het urencontingent gezinszorg en aanvullende thuiszorg en voor de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen voorzien we een groei, rekening houdend met de budgettaire mogelijkheden. • Met de minister bevoegd voor Wonen zullen we overleggen zodat de van overheidswege ondersteunde woonvormen beter dan nu het zorgbeleid versterken, bijvoorbeeld door het stimuleren van architectuur of woningaanpassingen die geschikt zijn voor thuiswonende zorgbehoevende ouderen of personen met een handicap of door het realiseren van samenwerking tussen sociale huisvestingsmaatschappijen en voorzieningen in de geestelijke 	40-41

		<p>gezondheidszorg en ouderenzorg. We komen daar verder op terug.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de zorg voor ouderen dienen op basis van het Woonzorgdecreet vernieuwende concepten uitgewerkt te worden zoals de assistentiewoningen, de centra voor herstelverblijf, de zorghotels en het woonzorgnetwerk. De muren tussen de thuiszorg en de residentiële zorg moeten afgebroken worden en het mogelijk maken dat het woonzorgcentrum diensten verleent in de buurt, dat de thuiswonende ouderen gebruik maken van de faciliteiten van het woonzorgcentrum en dat de thuiszorg zorgcontinuïteit kan aanbieden in een woonzorgcentrum. Uit de zorgvernieuwingsprojecten die in het kader van het Protocol 3 met de federale overheid worden opgezet, willen we ervaring en goede praktijken distilleren voor het ontwerpen van nieuwe woonzorgconcepten. • Deze nieuwe concepten gelden trouwens ook in de zorg voor personen met een handicap. Ook daar streven we naar een grotere toenadering tussen de huisvestingssector en de zorgsector, met initiatieven als het geïntegreerd wonen. Ook daar geldt dat de muren tussen zorg aan huis en residentiële zorg afgebouwd dienen te worden. 	
Welzijn, Bevolking en Gezin	Jo Vandeurzen	<p>SD 3: We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren.</p> <p>OD 3.6: We realiseren een toegankelijke en beschikbare dienstverlening waarbij aandacht is voor de facetten eigen aan de leefsituatie en zorgnoden van de specifieke doelgroepen.</p> <p>Kwetsbare jongvolwassenen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terwijl de meeste jongvolwassenen het goed stellen, verkeren sommige jongvolwassenen in een maatschappelijk kwetsbare positie. Vaak zijn ze sociaal geïsoleerd, hebben ze geen sociaal vangnet of terugvalpositie, zijn er financiële en eventueel psychosociale moeilijkheden. Omdat deze jongvolwassenen bovendien balanceren op de overgang van minderjarigheid naar volwassenheid, stoten ze vaak op de ontoegankelijkheid van hetzij de jeugdhulp, hetzij de hulp- en dienstverlening voor volwassenen. Om voortaan beter te kunnen inspelen op de bijzondere noden van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen, willen we een specifiek en 	44-45

		<p>gecoördineerd beleid voor deze doelgroep uittekenen. Zo zullen we ondermeer aan de CAW vragen, in het kader van het versterken van hun onthaalwerking, bijzondere aandacht te besteden aan het uitbouwen van hun jongerenwerking. Een belangrijke prioriteit hierbij is de preventie van schulden. Tevens verwachten we verregaande afstemming/synergie tussen het aanbod begeleid wonen binnen de jeugdzorg en de CAW. Ook andere partners die mogelijks bij deze jongvolwassenen betrokken kunnen zijn (VAPH, psychiatrie, ...) willen we in het gecoördineerde beleid betrekken.</p> <p>Ouderen</p> <p>Dementie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hierbij dient onze aandacht ook te gaan naar personen met dementie. De kans op dementie stijgt immers met de leeftijd. Ongeveer 7,3% van de 60-plussers heeft een matige tot ernstige vorm van dementie. Bij de 80-plussers stijgt dit naar 20%. Dit heeft ernstige gevolgen voor de maatschappij. Personen met dementie kunnen bij een voortschrijdend ziektebeeld immers almaar minder voor zichzelf zorgen. De meeste personen met dementie wonen toch thuis en doen dus een beroep op mantelzorg. • We willen werk maken van de opmaak van een actieplan dat verder uitvoering geeft aan de resolutie betreffende een preventief en ondersteunend beleid rond dementie, gestemd in het Vlaams Parlement op 20 oktober 2005. <p>Ouderenbeleidsplan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het pleidooi voor een inclusief, een geïntegreerd beleid gaat in eerste instantie over nadenken hoe we de maatschappij kunnen inrichten opdat iedereen, ook de ouderen, zich er maximaal in thuis voelt, zich gewaardeerd voelt, zinvol kan zijn. Dat gaat van de aanleg van straten en pleinen, over het mobiliteitsvraagstuk, het ontwerpen van auto's, het tijdskrediet, het vernieuwen van treinstations tot levenslang wonen/bouwen. 	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Het huidige Vlaamse ouderenbeleidsplan loopt af in 2009. Bedoeling is dit te evalueren en te actualiseren om zo te komen tot een nieuw Vlaams ouderenbeleidsplan voor de periode 2010-2014. Wat betekent “ouder worden in Vlaanderen”? Het ouderenbeleidsplan 2010-2014 wil hierop een antwoord geven en zo de visie op ouderen en hun positie in de toekomstige Vlaamse samenleving vatten. • ... <p>Ouderenparticipatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naast het eerder genoemde belang van differentiatie en in het verlengde van het beleidsstreven om mensen zo lang mogelijk autonoom te laten wonen en leven, moeten we het accent meer leggen op het wel-zijn-aspect. • Ook voor ouderen is wel-zijn, het zich goed in zijn vel voelen, een belangrijke component van geluk. Daarom is het sociale contact met de kinesist of de thuisverpleegster even belangrijk als de verzorging die ze geven; daarom is het volgen van de populaire tv-soap even belangrijk als de volgende medische controle; daarom zijn het zich thuis voelen, de kleinkinderen die langskomen, belangrijke componenten in onze maatschappij. Vrijwilligers en mantelzorgers zijn de onmisbare partners voor de professionele hulpverleners. • Onze aandacht moet sterker uitgaan naar de psycho-sociale noden van ouderen. De beschikbaarheid van mantelzorg zal in de toekomst erg onder druk komen te staan en het aantal alleenstaande ouderen zal sterk toenemen. Problemen zoals vereenzaming en sociaal isolement dreigen zich nog sterker te manifesteren. • Ouderenparticipatie mag geen hol begrip zijn. Bij de verdere uitvoering van het woonzorgdecreet zal met dit principe rekening worden gehouden om het aanbod binnen een woonzorgnetwerk zo goed mogelijk te kunnen afstemmen op de noden van de gebruikers. <p>Thuislozen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisloosheid is een complexe problematiek die een geïntegreerde, integrale aanpak vraagt, 	
--	--	---	--

		<p>met aandacht zowel voor het voorkomen van thuisloosheid als voor de instroom, doorstroom en uitstroom van thuislozen uit de thuislozenzorg. Om een duidelijk zicht te krijgen op de thuislozenproblematiek in Vlaanderen en Brussel zullen we een onderzoek laten uitvoeren waarin zowel de vraag naar thuislozenzorg, als de omvang van het beschikbaar aanbod en de mate waarin de vraag en het aanbod zich tot elkaar verhouden in beeld gebracht worden. Op basis hiervan laten we een monitoringsysteem ontwikkelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is duidelijk dat er op meerdere terreinen zal moeten gewerkt worden om de problematiek van thuisloosheid op een effectieve en efficiënte manier aan te pakken. Zo kan thuisloosheid onder andere te maken hebben met een onvoldoende begeleide uitstroom uit de psychiatrie, uit de voorzieningen van de gehandicaptenzorg of uit de bijzondere jeugdbijstand. Sommige doelgroepen zoals de mensen zonder wettig verblijf en niet-begeleide minderjarigen zijn op dit vlak bijzonder kwetsbaar. Al te vaak komen deze mensen door een gebrek aan vaardigheden om het alleen te redden in onze samenleving, in de opvangcentra voor thuislozen terecht. Het is dan ook belangrijk dat er aandacht is voor een preventieve aanpak. Binnen de budgettaire mogelijkheden willen we extra inspanningen leveren om het aanbod van woonbegeleiding en –ondersteuning te verruimen (zowel voor de initiatieven waarin de uitstroom gestimuleerd wordt, als voor maatregelen die de instroom beperken) en om een aanbod van opvang en begeleiding te realiseren voor mensen zonder papieren. Binnen het permanent armoede overleg willen we samen met de woon-, gezondheids- en welzijnsactoren en de lokale besturen komen tot een verruiming en verfijning van de samenwerkingsafspraken. 	48
Toerisme	Geert Bourgeois	<p>2. Stimuleren van het toeristisch ondernemerschap</p> <p>2.2. Implementatie, evaluatie en handhaving van de toeristische decreten</p> <p>2.2.1. Logiesdecreet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Het logiesdecreet biedt voor de volledige logiessector (campings, gastenkamers, vakantiewoningen, appartementen ,...) kansen om zich te ontsluiten en biedt de diverse sectoren de mogelijkheid om te participeren aan promotiecampagnes in samenwerking met 	22

		<p>Toerisme Vlaanderen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 1 januari 2010 moet de implementatie van dit decreet starten. Toerisme Vlaanderen dient garant te staan voor een vlotte uitvoering van dit decreet. De prioriteit dient hierbij te gaan naar de nieuwe logiessectoren, waar men voor het eerst controles uitvoert. Belangrijk is dat de inspecteurs van het agentschap naast een controlerende rol ook een adviserende en ondersteunende rol opnemen. 	
Inburgering en integratie	Geert Bourgeois	<p>3.2. Uitdaging 2: De doelmatigheid van het aanbod is verder verbeterd.</p> <p>Naar een behoeftedekkend aanbod van kwaliteitsvolle woonwagenterreinen</p> <ul style="list-style-type: none"> • In haar regeerakkoord gaat de Vlaamse Regering het engagement aan erop toe te zien dat de lokale besturen hun afspraken nakomen om voldoende en duurzame doortrekkersterreinen en vaste staanplaatsen te realiseren voor woonwagengewoners. Binnen het lokale integratiebeleid blijkt een beleid voor woonwagengewoners echter één van de meest moeilijke zaken om te realiseren. Er is (te) weinig animo bij gemeenten tot het aanleggen van woonwagenterreinen of het voeren van een inclusief woonwagenbeleid. Als minister van inburgering wil ik in overleg gaan met de gemeenten en de integratiesector om blinde vlekken en hinderpalen te onderzoeken en aan te pakken. Het huidige standplaatsenbeleid, met zijn focus op een stimulerend beleid voor gemeentelijke initiatiefnemers moet worden uitgebreid. Ik wil diverse sporen onderzoeken (onder meer naar private terreinen) en wettelijke mogelijkheden uitputten zodanig dat het universele recht op wonen ook voor deze doelgroep bewaarheid wordt. Ikzelf zal daartoe in overleg treden met mijn collega's bevoegd voor Ruimtelijke Ordening en Wonen. • In het streven naar de realisatie van een behoeftedekkend aanbod blijft de Vlaamse Woonwagencommissie het uitgelezen platform. Zij krijgt in eerste instantie de opdracht te zoeken naar hefbomen om meer standplaatsen – zowel op openbare als private terreinen – te realiseren. Een eerste mogelijkheid is het opstellen van duidelijke richtlijnen voor privéterreinen. De Vlaamse Woonwagencommissie zal daartoe het overleg aangaan met het 	41

		beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend erfgoed. In tweede instantie zal er een groeiscenario per provincie worden opgemaakt en zal er worden nagegaan in hoeverre provinciebesturen een coördinerende rol kunnen opnemen.	
Duurzaam wonen en bouwen			
Steden	Freya Van den Bossche	<p>Strategische doelstelling 5 : de steden vergroenen</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Dit laat toe naar aantrekkelijkere steden te evolueren, waar het aangenaam wonen en werken is. De woningen van deze steden worden eveneens duurzaam gebouwd of verbouwd. Een 'duurzame lening' wordt hiervoor in het leven geroepen. Daarnaast streven we naar een sterke vergroening van de economie. Het beleidsplan energie bevat daartoe heel wat instrumenten.... 	30
Algemeen regeringsbeleid	Kris Peeters	<p>3. Duurzame ontwikkeling</p> <p>3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen</p> <p>3.2.1 De actualisatie van de Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling</p> <p><i>Coördinatie van de uitvoering van de 12 operationele projecten van de VSDO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De Vlaamse Regering gaf op 20 juli 2006 haar definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO) en aan de daarin gemaakte selectie van operationele projecten: duurzamer bouwen en wonen in Vlaanderen, maatschappelijk verantwoord ondernemen, educatie voor duurzame ontwikkeling, duurzame landbouw, milieu en gezondheid, duurzame mobiliteit, duurzaam omspringen met water, duurzame productie- en consumptiepatronen, wetenschappelijk onderzoek voor duurzame ontwikkeling, duurzame ruimtelijke ontwikkeling, gender en wereldwijde bestrijding van hiv/aids. • Gezien het belang van die projecten voor de sociaaleconomische ontwikkeling van Vlaanderen is een aantal ervan ook opgenomen in het strategisch plan Vlaanderen in Actie, waarin 	26

		duurzame ontwikkeling de rode draad vormt, bijvoorbeeld het project maatschappelijk verantwoord ondernemen.	
Algemeen regeringsbeleid	Kris Peeters	<p>3. Duurzame ontwikkeling</p> <p>3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen</p> <p>3.2.3 Duurzaamheid centraal voor wonen en leven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam bouwen is één van de twaalf projecten van de VSDO waarvoor ik de vorige legislatuur een aantal beleidsaanzetten heb gegeven. Het Vlaams regeerakkoord steunt me om dat beleid versterkt voort te zetten. • We plaatsen duurzaamheid centraal in bouwen, wonen en leven om de doorbraak ‘groen en dynamisch stedengewest’ te verwezenlijken. Duurzaam wonen en bouwen houdt rekening met gezondheidsaspecten, kwaliteit van het gebouw, compactheid, veiligheid, energieprestatie, toegankelijkheid, aanpasbaarheid en flexibiliteit in de tijd, waterverbruik en gebruik van duurzame en gezonde bouwmaterialen en installaties, het ruimtegebruik en de omgeving, de ligging, bereikbaarheid en aansluiting op vervoersnetwerken, de betaalbaarheid en een duurzaam personeelsbeleid. • Om die doelstelling te bereiken, worden verschillende initiatieven op een geïntegreerde en beleidsdomeinoverschrijdende manier uitgevoerd. Samenwerking met de betrokken actoren uit de sector is daarbij van groot belang. En ook de samenwerking met andere bevoegde ministers, zoals de Vlaamse minister van Energie en Wonen, de Vlaamse minister van Leefmilieu en Natuur en de Vlaamse minister van Welzijn en Gezondheid. • Een aantal maatregelen zijn eerder structureel. Zo worden de transitiearena’s (transitieprocessen/transitienetwerken) ‘Duurzaam materialenbeheer’ (Plan C van OVAM) en ‘Duurzaam wonen en bouwen’ voortgezet. De verschillende activiteiten rond duurzaam wonen en bouwen worden gecoördineerd uitgevoerd via het proces transitie management duurzaam bouwen en wonen. De cel Duurzaam Wonen en Bouwen van het Departement Diensten voor 	28-33

		<p>het Algemeen Regeringsbeleid speelt daarbij een faciliterende rol. Het is mijn bedoeling dat proces structureel te ondersteunen omdat het een cruciale rol speelt in de ontwikkeling van projecten, initiatieven en draagvlakvorming op het vlak van duurzaam bouwen. Voor duurzame materialenbeheer vindt de coördinatie plaats in Plan C van OVAM. De voortzetting van de werking van dat proces wil ik ook structureel ondersteunen. Ik besteed daarbij vooral aandacht aan de economische, sociale en ecologische aspecten van duurzaam materialenbeheer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ook maken we deze legislatuur verder werk van een Vlaamse maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen, en zorgen we voor een blijvende ondersteuning van duurzaam bouwen en wonen in alle provincies. Dat zal ik verwezenlijken door de ontwikkeling van verschillende afwegingsinstrumenten, het coördinerende orgaan voor kwaliteitsbewaking en de steunpunten duurzaam wonen en bouwen in de provincies. Kennis rond duurzaam bouwen zal makkelijker toegankelijk en beter beschikbaar worden gesteld. • Voor andere initiatieven is een doorgedreven samenwerking met partners en andere ministers noodzakelijk. We initiëren toekomstgerichte proefprojecten, onder andere op het vlak van ecowoonwijken. We maken op een economisch draagbare, gefaseerde en gecontroleerde manier werk van de modernisering van energiemeters en de optimalisatie van energienetten (smart meters en smart grids). Bij alle door de overheid gefinancierde wooninvesteringen worden de doelstellingen voor levenslang en duurzaam wonen de norm. We onderzoeken de invoering van een duurzame lening waarin aspecten van betaalbaarheid, aanpasbaarheid, milieu- en energievriendelijkheid aan bod komen. <p>Structurele initiatieven rond duurzaam wonen en bouwen</p> <p>Versterking van de lopende transitieprocessen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicatoren voor de transitienetwerken: <ul style="list-style-type: none"> > tegen het einde van de regeerperiode worden twintig proefprojecten (mee) opgezet, geïnitieerd en gefaciliteerd door de transitienetwerken; > voor Plan C en DuWoBo zijn er onafhankelijke, professionele en transparante structuren 	
--	--	---	--

		<p>die de gehele transitieprocessen ondersteunen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transitie management als innovatief model voor governance heeft inmiddels zijn vruchten afgeworpen: op verschillende terreinen werd vooruitgang geboekt, en het proces kan rekenen op een maatschappelijk draagvlak van honderden actoren: kenniscentra, federaties, ngo's, bedrijven, provincies, steden en gemeenten, enzovoort. De gehele werking van de processen is echter zeer veeleisend en vereist een degelijk uitgebouwde ondersteuning. • Project: structurele ondersteuning van de transitienetwerken DuWoBo Duurzaam wonen en bouwen heeft door het transitie management DuWoBo op verschillende terreinen vooruitgang geboekt. Het proces kan rekenen op een maatschappelijk draagvlak van honderden actoren: kenniscentra, federaties, ngo's, bedrijven, provincies, steden en gemeenten.... Zo werden al grote stappen gezet met betrekking tot een afwegingskader, het opzetten van duurzame wijkprojecten, het uitbouwen van een adviesnetwerk, het stimuleren van duurzame materialen, het uitwerken van voorstellen om opleidingen in de bouw aan te passen ; Het doel bestaat erin doorbraken te realiseren om tot een duurzaam bouw- en woonsysteem te komen. De structuur van het transitie management proces bestaat uit een transitie arena (alle actoren uit de sector en de overheid), het platform Duurzaam Wonen en Bouwen, werkgroepen, projectgroepen en een dagelijks bestuur. De coördinatie wordt gedeeld waargenomen door DAR en het Centrum Duurzaam Bouwen vzw. Die vzw is een unieke partner al de expertise die ze al heeft opgebouwd, verder zal uitbouwen. De voortzetting van de werking, het beheer en de complementaire innovatiestuwing die van het transitienetwerk uitgaat, wordt verder gewaarborgd door een structurele ondersteuning van de Vlaamse overheid. • Project: structurele ondersteuning van het transitienetwerk Plan C Plan C opereert tot op dit moment als feitelijk netwerk. De support en het beheer van het netwerk wordt tot nu toe opgevangen door de OVAM, en door verschillende expertises en facilitatoren in te schakelen. Analyses op het vlak van taken, organisatie, krachtenveld en positionering in het Vlaamse innovatielandschap, en financiering van het transitienetwerk Plan C hebben duidelijk gemaakt dat door innovatie materialen duurzaam (in al haar aspecten) kunnen worden gemaakt. Voor dit proces voorzie ik in een betere samenwerking tussen OVAM 	
--	--	--	--

en het Agentschap Ondernemen, samen met de sector van de materiaalproducenten.

Ondersteuning van duurzaam wonen en bouwen in alle provincies

- Indicator:
 - > tegen het einde van de regeerperiode heeft elke provincie een **Steunpunt Duurzaam Wonen en Bouwen**;
 - > elk jaar worden per provincie twintig grote bouwprojecten in Vlaanderen begeleid richting duurzaam bouwen;
 - > in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met de lokale besturen wordt voorzien dat voor bouwaanvragen een planadvies duurzaam bouwen kan worden aangevraagd.

- De bedoeling is om provinciale steunpunten uit te werken naar analogie van het Steunpunt Duurzaam Bouwen in Limburg. Die steunpunten kunnen onder andere gemeenten bijstaan en adviseren bij de integratie van duurzaam bouwen in complexe projecten op gebouwen- of wijkniveau en het zoeken van financiering (onder andere Europese). Daarnaast kan een steunpunt gecoördineerde campagnes voeren, vorming aanbieden, beleidsinstrumenten ontwikkelen enzovoort. Er zal daarbij gestreefd worden naar een maximale samenwerking tussen de bouwsector, gespecialiseerde ngo's, het provinciebestuur en de Vlaamse overheid. De advies- en sensibiliseringsfunctie van de steunpunten moet ervoor zorgen dat de principes van **duurzaam wonen** en bouwen, die gedefinieerd worden via het transitieproces, en het beleid van de Vlaamse en provinciale overheden met betrekking tot **duurzaam wonen** en bouwen zo breed mogelijk ingang vinden en worden toegepast.

- Project: structurele ondersteuning van de **provinciale steunpunten Duurzaam Wonen en Bouwen**
De steunpunten spelen een cruciale rol bij het in praktijk brengen van het beleid en voorbeeldprojecten rond **duurzaam wonen** en bouwen. Dit project is zowel belangrijk voor Vlaanderen en de provincies, als voor de sector. Daarom wil ik de steunpunten structureel mee financieren.

Ontwikkeling van een Vlaamse maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen en van een

		<p>sustainable building council</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicatoren: <ul style="list-style-type: none"> > tegen het einde van de regeerperiode bestaan er eenduidige, objectieve instrumenten om de volgende bouwprojecten te beoordelen: woningen, appartementsgebouwen, kantoren, scholen, ziekenhuizen, winkelcentra, wijken; > tegen het einde van de regeerperiode bestaat er één transparante, door de sector ondersteunde organisatie die de kwaliteitsbewaking van het afwegingsinstrument garandeert. • Vanuit de sector wordt erop aangedrongen om een objectief evaluatie-instrument voor duurzaamheid op gebouwniveau en een beheerstructuur uit te werken. Dit instrument moet optimaal aansluiten bij de reeds bestaande instrumenten (voor kantoren, scholen, woningen) op Vlaams en Europees vlak en moet de ruime ervaring optimaal benutten en integreren, en knelpunten oplossen. • Project: Ontwikkeling van een maatstaf en afwegingsinstrumenten voor duurzame bouwprojecten De Vlaamse overheid ondersteunt de ontwikkeling van een maatstaf/evaluatie-instrument voor bouwprojecten. De bedoeling is om gebouwen en hun omgeving te beoordelen op alle aspecten van duurzaamheid¹. Het gaat om een facultatief instrument voor zowel particulieren als voor de sector (bouwondernemingen, architecten, projectontwikkelaars enzovoort). Door aan gebouwen een score te geven, worden ze onderling objectief vergelijkbaar. Goedepraktijkvoorbeelden zullen hun meerwaarde kunnen aantonen aan de hand van een objectief meetinstrument (en behalen van een hogere score). Het instrument zal het ambitieniveau op het vlak van de duurzaamheid van het gebouw ophogen. Het maximale ambitieniveau zal herhaaldelijk geëvalueerd worden en aangepast worden aan de recente Europese en Vlaamse doelstellingen. Dat moet ertoe leiden dat in 2020 Vlaanderen duurzaam bebouwd is. 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Project: de Local Sustainable Building Council Naast een meetinstrument is het ook van belang een open structuur op te zetten die het beheer en de kwaliteitsbewaking van het instrument in handen neemt. De bouwsector heeft zich op grote schaal geëngageerd (meer dan 500 deelnemende bedrijven, projectontwikkelaars, architecten, organisaties en kennisinstellingen) en georganiseerd en werkt in samenwerking met de verschillende overheidsinstanties (ook de Vlaamse) aan de oprichting van een Local Sustainable Building Council, aansluitend bij de World Green Building Council en andere internationale initiatieven. De Local Sustainable Building Council wil een open representatief platform zijn dat duurzaamheid in bouw- en woonprojecten meet aan de hand van een objectieve maatstaf. De doelstelling bestaat er in eerste instantie in de duurzaamheid van gebouwen te meten zodat projecten beter vergeleken kunnen worden. In samenwerking met het platform zal ook onderzocht worden of een vrijwillige certificering van projecten mogelijk is. <p>Uitwerking van kennisinfrastructuur duurzaam wonen en bouwen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegen het einde van de regeerperiode is kennis m.b.t. innovaties voor het bouwproces ontsloten. <p>Gecoördineerde werking duurzaam bouwen bij de Vlaamse overheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • De structurele initiatieven zullen gecoördineerd worden door de cel Duurzaam Wonen en Bouwen van het Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid. Deze cel is ook verantwoordelijk voor de uitvoering van het project duurzaam wonen en bouwen van de VSDO. Daarnaast zorgt ze ervoor dat het beleid duurzaam wonen en bouwen van de verschillende administraties van de Vlaamse overheid op elkaar afgestemd is. Ze integreert de verschillende aspecten, die door de andere beleidsdomeinen sectoraal worden benaderd, in het beleid. Duurzaam wonen en bouwen houdt rekening met gezondheidsaspecten, kwaliteit van het gebouw, compactheid, veiligheid, energieprestatie, toegankelijkheid, aanpasbaarheid en flexibiliteit in de tijd, waterverbruik en gebruik van duurzame en gezonde bouwmaterialen 	
--	--	--	--

		<p>en installaties, het ruimtegebruik en de omgeving, de ligging, bereikbaarheid en aansluiting op vervoersnetwerken, de betaalbaarheid enzovoort. Die integrale benadering is complex, maar leidt tot betere en meer doordachte oplossingen en voorstellen die van bij de aanvang al rekening houden met bekommernissen van andere beleidsdomeinen. Er ontstaan win-winsituaties, kennis wordt uitgewisseld en herhaling (in studies en opdrachten) wordt vermeden (= efficiëntere en effectievere inzet van overheidsmiddelen).</p> <p>Samenwerken rond duurzaam wonen en bouwen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij sommige initiatieven is een verhoogde samenwerking met andere beleidsdomeinen cruciaal. De cel zal haar expertise ter beschikking stellen en coördinerend en adviserend mee de initiatieven opzetten, die hieronder worden behandeld. Als voorzitter van het VBOC zal ik uiteraard ook de thematiek van duurzaam wonen en bouwen regelmatig op de agenda van het VBOC zetten. <p>Initiëren van proefprojecten op het vlak van ecowoonwijken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicator <ul style="list-style-type: none"> > tegen het einde van de regeerperiode zijn er tien duurzame wijkprojecten geïnitieerd of verwezenlijkt. • De laatste jaren hebben verschillende steden projecten opgestart om duurzame wijken en districten uit te bouwen. De Vlaamse overheid heeft in samenwerking met de transitiearena dit proces verder gestimuleerd door onder andere informatieverspreiding, kennisuitwisseling, facilitatie en door mogelijke partners en financieringsbronnen (vooral Europese) samen te brengen, en een netwerk op te richten. Zo werden verschillende workshops en partners samengebracht rond de Concerto-oproep van de Europese Commissie. Maar ook via de EFRO- en Interregoproep werden projecten goedgekeurd. Momenteel worden tal van initiatieven uitgewerkt. Het gaat om wijken waarbij er steeds een integrale aanpak van duurzaamheid naar 	
--	--	---	--

		<p>voor geschoven wordt: zowel op sociaal, ecologisch als economisch vlak. Het gaat om grote projecten (meestal meer dan 200 wooneenheden), die vaak maar niet altijd gelinkt zijn aan de heringebruikname van brownfields of industriële sites binnen de stad, of aan de renovatie van oudere wijken. Al die projecten kunnen zonder extra financiering hun ambitieuze doelstellingen niet bereiken. Ondersteuning van Europa blijft een must, maar ook de Vlaamse overheid kan een bijdrage leveren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Project: opzetten van proefprojecten duurzame wijken We zetten proefprojecten duurzame wijken op. Proefprojecten met sociale woningen krijgen prioriteit. Daarnaast moeten bepaalde aspecten blijvend onderzocht en gevolgd worden, en moeten de hinderpalen blijvend bekeken en opgelost worden. Daarvoor worden een aantal acties uitgevoerd, onder meer facilitatie en ondersteuning via EUfinanciering, stimulering van netwerking tussen verschillende partners, en de verzameling van voorbeeldprojecten. <p>Uitbouwen van derdepartijfinanciering en initiëren van een duurzame lening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicator > per jaar worden nieuwe complexe en innovatieve bouwprojecten opgestart. • Bij complexe projecten met verschillende actoren zijn banken (met gangbare kredietlijnen) terughoudend om te investeren. Voor die complexe projecten onderzoeken we welke oplossing mogelijk is en hoe Vlaanderen een voortrekkersrol kan spelen. In het beleid wordt aandacht besteed aan projecten waar verschillende stakeholders en dus ook private partijen aanwezig zijn en waarbij de aandacht uitgaat naar zowel energieproductie als energiebesparing met toepassingen in gebouwen, op bedrijventerreinen, en in overheidsorganisaties. • We onderzoeken ook de invoering van een duurzame lening waarin aspecten van betaalbaarheid, aanpasbaarheid, milieu- en energievriendelijkheid aan bod komen. De lening is gericht op ingrepen die zichzelf terugverdienen. Er wordt onderzocht welke aspecten en criteria 	
--	--	--	--

		<p>daarvoor in aanmerking komen. We gaan daarbij na of we kunnen aansluiten bij bestaande instrumenten.</p> <p>Opleiding en vorming voor beroepsgroepen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie, sensibilisering, opleiding en vorming rond duurzaam bouwen is een belangrijke stap om meer draagvlak te creëren rond duurzaam bouwen. Een belangrijke actor zijn de beroepsverenigingen en middenveldorganisaties. Door hun rechtstreekse contacten met hun leden kunnen ze op een efficiëntere manier en meer op maat sensibilisatie verzorgen en vorming aanbieden. Zo bereiken we de professionelen in de bouwsector (architecten, aannemers, producenten, projectontwikkelaars...) rechtstreeks. <p>Andere initiatieven met betrekking tot duurzaam wonen en bouwen</p> <ul style="list-style-type: none"> > Leren, gericht op duurzaam wonen en bouwen (in samenwerking met het Departement Leefmilieu, Natuur en Infrastructuur en het Departement Onderwijs en Vorming). Aspecten van duurzaam bouwen worden geïntegreerd in leerplannen en opleidingen. De bedoeling is een taskforce op te richten die de curricula van de verschillende opleidingen herbekijkt in samenwerking met adviesorganen en onderwijskoepels. > De werking van intelligente energienetwerken (smart grids) stimuleren. bij verschillende initiatieven (zoals de ecowoonwijken) en de duurzame projecten op wijkniveau zullen vernieuwende aspecten van smart grids en smart metering opgenomen worden. > Nieuwe vormen van samenwonen en aanpasbare, flexibele en demontabele gebouwen (in samenwerking met de beleidsdomeinen Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, en Leefmilieu, Natuur en Energie). Nieuwe vormen van samenwonen doen hun intrede. Tegelijkertijd kampt Vlaanderen steeds meer met een gebrek aan ruimte, waardoor de in gebruik genomen ruimte flexibel moet worden benut. Dat vraagt nieuwe bouwconcepten, die modulair, aanpasbaar, upgradebaar en demontabel zijn in de tijd, en nieuwe vormen van samenwonen. > Maatschappelijk verantwoord ondernemen in de bouw (in samenwerking met het 	
--	--	---	--

		<p>Departement Werk en Sociale Economie). Een maatschappelijk verantwoorde bouwsector heeft aandacht voor mens en milieu, en presteert goed op economisch vlak. Het is een sector waarin ethische codes zijn afgesproken. Een actieplan bevat economische acties, acties voor de verhoging van de transparantie van het bouwproces, de evolutie naar andere samenwerkingsvormen, de aandacht voor de maatschappelijke rol die de bouwsector vervult, en het minimaliseren van hinder en milieu-impact van het bouwproces.</p> <p>> Cradle-to-cradleprincipe integreren in de bouwsector. De Vlaamse overheid vervult een voorbeeldfunctie met een duurzaam materialenbeleid, waarbij ze optimaal gebruikmaakt van het cradle-to-cradleprincipe met aandacht voor het sluiten van energiekringlopen (hernieuwbare energie). De Vlaamse overheid sluit partnerschappen met lokale besturen, instellingen en bedrijven die mee een voorbeeldfunctie willen vervullen. Ook in de bouwsector stimuleren we cradle-to-cradle-voorbeeldprojecten.</p>	
Algemeen regeringsbeleid	Kris Peeters	<p>3. Duurzame ontwikkeling</p> <p>3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen</p> <p>3.2.8 Versterking van samenwerking met partners</p> <ul style="list-style-type: none"> • De betrokkenheid van en het overleg met de Vlaamse middenveldorganisaties zijn en blijven een essentieel aspect in mijn beleid rond duurzame ontwikkeling. Dat uit zich in verschillende aspecten: <ul style="list-style-type: none"> > ... De transitienetwerken duurzaam bouwen en wonen en duurzaam materialenbeleid (Plan C) worden uitgebouwd. 	35

Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>3 Inhoudelijke krachtlijnen</p> <p>3.2 De maatschappelijk uitdagingen beantwoorden</p> <p>3.2.3 Een duurzaam beleid in het bijzonder met betrekking tot het klimaat, de CO2- en de energieproblematiek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naast de realisatie van de biodiversiteitsdoelstellingen, dient het ruimtelijk beleid ook een bijdrage te leveren aan de oplossing van het klimaat-, de CO2- en de energieproblematiek. Wel is de inertie van de ruimtelijke structuren groot en externe invloeden zullen slechts langzaam impact hebben. Daardoor bepaalt het beeld van de bestaande bebouwde ruimte vermoedelijk ook in grote mate dat van de toekomst. Toch wordt er vanuit gegaan dat win-win scenario's mogelijk zijn als het gaat over het bereiken van milieudoelstellingen en de ruimtelijke inrichting van Vlaanderen. Naar verwachting zullen de energieprijzen verder stijgen, wat ook een ondersteuning kan zijn van een kernversterkend beleid en van een reductie van de automobiliteit. De verder stijgende energieprijs zal aanvullend op het flankerend beleid vermoedelijk leiden tot meer investeringen in energiezuinige woningen. Door het relatieve oude woningbestand in stedelijke gebieden, maar ook in sommige plattelandsregio's, zal nog sterker moeten ingezet worden op energiezuinige vernieuwbouw. Verder hebben installaties voor decentrale energieproductie een niet onbelangrijke impact op de (kwaliteit van de) omgeving, waardoor een ruimtelijke visie meer dan noodzakelijk is. Door de verwachte verdere opwarming van het klimaat zal het ruimtelijk beleid tenslotte ook meer aandacht moeten schenken aan ruimte voor water, gezien de eraan verbonden stijging van de zeespiegel en de verstoring van de waterhuishouding met risico's van droogte en wateroverlast. 	20
Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>4.3 Beleidslijn 3 : Prioritaire inhoudelijke accenten.</p> <p>4.3.1 Strategische doelstelling 3: Versterking van Vlaamse creatieve steden en van een vitaal platteland</p> <p>Operationele doelstelling 8. Werken aan een aantrekkelijk, leefbaar en vitaal platteland</p>	37

		<ul style="list-style-type: none"> • ... Verder ondersteun ik vanuit mijn bevoegdheid, in overleg met de minister van leefmilieu, zowel in de stedelijke gebieden als in de kernen van het platteland, toekomstgerichte proefprojecten op het vlak van <i>ecobedrijventerreinen en ecowoonwijken</i>. Die proefprojecten gebruiken we om verdere stimulansen te geven aan duurzaam bouwen, duurzaam wonen en duurzaam leven. De proefprojecten zijn concrete realisaties op het terrein waarin specifieke maatregelen worden genomen om de woonwijk van de toekomst te realiseren: minder afval, rationeel watergebruik, een dalend energiegebruik, goede openbaar vervoersontsluiting, een verdere daling van de CO2-emissies en een stijging van het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling. Met deze acties ontwikkelen we de ‘groene economie’ in Vlaanderen. De ecowijken en maatregelen om rationeel watergebruik te stimuleren dragen bij om de kwaliteit van onze waterlopen in onze steden en daarbuiten verder te verbeteren. Uit de proefprojecten leren we hoe we de stimulansen kunnen verbreden en veralgemenen. Het behalen van de doelstellingen op het vlak van afval, CO2, watergebruik en energie zullen ook bepalend zijn bij de planning van nieuwe woonwijken. Goed gelegen of reeds ruimtelijk geaccidenteerde locaties krijgen de voorkeur bij de afbakening van stedelijke gebieden en de ontwikkeling van woonkernen. De resultaten van de pilootprojecten vertalen we in voorbeeldboeken. 	
Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>4.3 Beleidslijn 3 : Prioritaire inhoudelijke accenten.</p> <p>4.3.5 Strategische doelstelling 7: Ruimtelijk beleid gericht op duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit</p> <p>Operationele doelstelling 16. Ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid garanderen bij het beheer van de ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Een methodiek ontwikkelen om ruimtelijke kwaliteit te herkennen en te waarderen – en dus 	47

		<p>bespreekbaar te maken – is mogelijk. Diverse recente documenten en publicaties hebben dit al aangetoond: het werkboek “Kwalitatief Verkavelen”, het ideeënboek “Kwalitatieve Bedrijventerreinen”, enz.. Ik ga na hoe de uitgewerkte methodiek (bouwstenen, kwaliteitsdimensies, voorbeelden, ...) best kan gecommuniceerd worden naar lokale besturen, ontwerpers, projectontwikkelaars, enz. opdat ook zij deze naast eigen inzichten inzake kwaliteit, kunnen implementeren in hun beleid en praktijk. Ook een sensibilisering is belangrijk zodat kwaliteitsvol omgaan met de ruimte ook voor deze actoren – en uiteraard de gebruikers ervan – voordelen biedt. Op langere termijn gaan we na of gelijkaardige publicaties, richtlijnen of dergelijke meer nuttig of nodig zijn, bijvoorbeeld ten aanzien van dichtheidsbeheer, omgaan met diversiteit in het wonen, inzonderheid wat betreft het integreren van de noden ten aanzien van zwakkere bewoningsgroepen (objectieven uit het decreet Grond- en Pandenbeleid), multifunctioneel omgaan met de open ruimte en beeldkwaliteit ervan, enz. Verder onderzoek zal uitmaken welke zaken prioritair aan te pakken zijn.</p>	
Leefmilieu en natuur	Joke Schauvliege	<p>(25) SD: Doorgroeien van afval- naar duurzaam materialenbeheer is de basis voor een groene economie</p> <p>(30) OD: Via integraal ketenbeheer streven naar een maximale vermindering van de milieu-impact</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op termijn moet Vlaanderen komen tot een doorgedreven systeeminnovatie die bestaande materiaalkringlopen hertekent en die uiteindelijk resulteert in een nieuwe generatie aan materialen, producten en diensten met een minimale milieu-impact. De transitiearena’s ‘Duurzaam Wonen en Bouwen’ (DuWoBo) en ‘Duurzaam Materialenbeheer’ (Plan C) zijn een belangrijke voedingsbodem om deze transities vorm te geven en de verschillende initiatieven te bundelen zodat doorbraken kunnen worden gerealiseerd. Ze worden onverminderd verdergezet en structureel ondersteund. 	30

Onroerend erfgoed	Geert Bourgeois	<p>4. De onroerend erfgoedzorg speelt in op de maatschappelijke dynamiek</p> <p>4.1. Verdere focus op hergebruik en herbestemming</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... De geïntegreerde beschermingsstrategie kan je niet los zien van hergebruik en herbestemming. Onroerend erfgoed en onroerend erfgoedzorg zijn in vele gevallen niet gebaat bij een museale benadering. Ook leidt leegstand alleen maar tot verwaarlozing en tot verval op korte termijn. De sleutel tot een succesvolle onroerend erfgoedzorg ligt precies in de mate waarin het onroerend erfgoed een functie en bestemming heeft. Het dagelijkse gebruik (vb. transformatie van een oude industriële site naar woningen) resulteert in een beter behoud en beheer. Ook versterkt het de beleving van de erfgoedwaarden en creëert het een ruimer draagvlak en een grotere collectieve bewustwording. En ten slotte kunnen herbestemmingsprojecten belangrijke impulsen geven aan een kleinere gemeente of wijk. Zij kunnen bijdragen aan de aantrekkelijkheid en de leefbaarheid. En in vele gevallen leveren zij nieuwe economische effecten op. 	29
Bestuurszaken	Geert Bourgeois	<p>6 Clustering van expertise rond goed opdrachtgeverschap</p> <p>6.4 Duurzaam facilitair management en aankoopbeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Voortbouwend op de initiatieven die ik hieromtrent - in samenspraak met de bevoegde collega's - al in de vorige regeerperiode heb geïnitieerd zal ik er dan ook over waken dat verdere stappen gezet worden op weg naar een CO2-arme huisvesting en een CO2-arm voertuigenpark van de Vlaamse overheid. • ... Ik stel vast dat de gebouwen die de Vlaamse overheid momenteel gebruikt, voldoen aan de 	47

		<p>wettelijke vereisten maar slechts 0 of 1 ster scoren op een maximum van 4 wanneer ze worden getoetst aan het handboek “Waardering van kantoorgebouwen – op weg naar een duurzame huisvesting van de Vlaamse Overheid”. Voor toekomstige gebouwen wil ik streven naar het behalen van 3 sterren wat in de meeste gevallen het bedrijfseconomisch optimum blijkt te zijn. Vanuit de voorbeeldfunctie van de Vlaamse overheid wil ik ook steeds onderzoeken of, mits bijkomende financiële inspanning, de</p> <p>hoogste waardering van 4 sterren kan worden behaald zoals voor het VAC Leuven.</p> <p>...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het handboek “Waardering van kantoorgebouwen – op weg naar een duurzame huisvesting van de Vlaamse Overheid” zal geregeld worden bijgewerkt zodat het ambitieniveau op vlak van duurzaamheid steeds op peil blijft. De parameters zijn continu in verandering door aangepaste technieken, verbeterde processen, nieuwe wet- en regelgeving. Daarom is een regelmatige (tweejaarlijkse) update zeker aan de orde. Op vlak van duurzame huisvesting bestaan verschillende programma’s die vooral streekgebonden zijn. Het gaat dan over LEED (Verenigde Staten), BREEAM (Verenigd Koninkrijk), Greencalc (Nederland), ... In België hebben SECO, WTCB en BCCA het VALIDEO-certificaat ontwikkeld op vlak van Duurzaam Bouwen. Ik wens te onderzoeken welk programma het best past bij de Vlaamse Overheid. Daarenboven zal ik onderzoeken op welke vlakken verder kan worden gegaan in de voorbeeldfunctie van de Vlaamse overheid, bijvoorbeeld wat betreft een volledige en een hoogwaardige recycleerbaarheid (in het vakjargon ‘cradle to cradle’). 	
--	--	--	--

Energiezuinig wonen

Energiezuinig wonen			
Energie	Freya Van den Bossche	<p>SD 3.1. Bevorderen van een efficiënt energieverbruik in overeenstemming met de Europese kwantitatieve doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgende doelstellingen van het Pact 2020 worden meegenomen onder deze strategische doelstelling : Er worden efficiëntiewinsten geboekt om de elektriciteitsvraag te beperken. Daardoor en in overeenstemming met de Europees aangegane verbintenissen, is tegen 2020 de energie efficiëntie gestegen, en dienovereenkomstig het (relatieve) energiegebruik gedaald. Zodoende is de CO2emissie tegen 2020 gedaald overeenkomstig de Europese aangegane verbintenissen. Een verdere ont koppeling van economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie is in 2020 gerealiseerd door een gestaag stijgende materiaal en Energie efficiëntie in de verschillende maatschappelijke sectoren. • Beleidseffecten en indicatoren: <ul style="list-style-type: none"> > Daling van de energie-intensiteit (bruto binnenlands verbruik tegenover bruto binnenlands product) (indicator Pact 2020); > Realisatie van de tussentijdse energiebesparingsstreefwaarde voor 2010 in het eerste actieplan 'energie-efficiëntie' en voor 2013 in het tweede plan in uitvoering van de Europese richtlijn betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten (besparing finaal energiegebruik 2008-2013 ten opzichte van gemiddeld finaal energiegebruik 2001-2005); > De plaatsing van dak- of zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er tegen 2020 onder andere voor dat het energiegebruik van het gebouwenpark aanzienlijk daalt (indicator Pact 2020); > Tegen 2020 beantwoorden nieuwbouwwoningen aan de optimale energieprestatienorm (indicator Pact 2020). 	24
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.2. Uitvoeren van de richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen werd in Vlaanderen omgezet in hoofdzakelijk de EPB-regelgeving (EnergiePrestatie Binnenklimaatseisen voor 	29-31

		<p>nieuwe en vernieuwde gebouwen), de PC-regelgeving (EnergiePrestatieCertificaten bij verkoop en verhuur en deze voor publieke gebouwen) en een regelgeving op vlak van de keuring en het onderhoud van stooktoestellen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sinds 1 januari 2006 gelden de EPB-eisen voor elk bouw- en verbouwingsproject, waarvoor een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd. • Sinds 1 november 2008 is er een energieprestatiecertificaat vereist voor residentiële gebouwen die worden verkocht. Sinds 1 januari 2009 geldt dat ook voor residentiële gebouwen die worden verhuurd. Sinds 1 januari 2009 moeten grote publieke gebouwen beschikken over een energieprestatiecertificaat. Voor de niet-residentiële gebouwen die worden verkocht of verhuurd is het energieprestatiecertificaat nog niet ingevoerd. <p>4.2.1. Invoeren energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op 5 december 2008 keurde de Vlaamse Regering het besluit met betrekking tot de energieprestatiecertificatie bij verkoop en verhuur van niet-residentiële gebouwen definitief goed. Voor de berekening van de energieprestaties van bestaande niet-residentiële gebouwen werd in overleg met de andere gewesten gekozen om een Nederlandse rekenmethodiek en software aan te passen aan de Belgische context. Daarnaast komt er nog een regeling voor de vorm en inhoud van het certificaat. De erkenning van opleidingsinstellingen voor de nodige energiedeskundigen (type D) en een uitbreiding van de energieprestatiedatabank worden geregeld. <p>4.2.2. Stapswijs verstrengen van de energieprestatienormen voor woningen en kantoren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sinds de invoering van de energieprestatieregelgeving is de isolatiegraad van de Vlaamse nieuwbouwwoningen al aanzienlijk verbeterd. • Het aantal nieuwe en vernieuwde gebouwen is beperkt in vergelijking tot de bestaande gebouwen, maar zij bepalen in belangrijke mate de energieprestatie van het gebouwenpark op lange termijn. Gebouwen in ons land hebben immers een lange levensduur (30 jaar tot 	31-34
--	--	--	-------

		<p>eerste grondige renovatie, totale levensduur kan oplopen tot 100 jaar).In het voorstel van herziening van de richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen is voorzien om tegen 2017 de eisen voor nieuwe gebouwen aan te scherpen tot op het kostenoptimale niveau. Het voorstel bepaalt ook dat de lidstaten een actieplan moeten opstellen, gericht op een toename van het aantal passiefgebouwen in het nieuwe en in het bestaande gebouwenpark met streefcijfers voor het minimale percentage in 2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sinds 1 januari 2006 is er een E-peileis voor nieuwe woongebouwen en voor nieuwe kantoren en scholen (E100). Op 20 maart 2009 werd de E-peileis voor woningen, waarvoor de stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd vanaf 1 januari 2010, aangescherpt naar E80. In deze legislatuur wordt een implementatieplan opgesteld voor een verstrengd eisenpad op lange termijn voor woningen en kantoren. • Midden 2010 werkt het VEA het tweede evaluatierapport op het gebied van de energieprestatieregelgeving af en staat een evaluatie van het economisch optimum voor energieprestatie op stapel. Vervolgens zal een voorstel voor het verstrengingspad voor de energieprestatienormen voor woningen en niet-residentiële gebouwen aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Een voorafgaande aankondiging van het eisenpad met verschillende stappen zal de bouwsector voldoende tijd geven om zich voor te bereiden. Eens het verdere verstrengingspad voor de E-peileis is vastgelegd, worden bestaande of geplande maatregelen ter ondersteuning (verlaagde onroerende voorheffing voor lage energiewoningen, premies van de netbeheerders voor lage-energiewoningen), erop afgestemd. • Energiezuinig wonen biedt voordelen die steeds meer mensen overtuigen. We onderzoeken hoe lokale besturen de ruimte kunnen krijgen om daarop in te spelen en een vooruitstrevend beleid te voeren. Dat zou bijvoorbeeld kunnen gaan om het voorschrijven van strengere energiepeilen voor innovatieve bouwprojecten via een stedenbouwkundige verordening waarbij lokale overheden bijkomende eisen kunnen opleggen op vlak van energiebesparing en energierecuperatie. Op deze manier kunnen bij nieuwe verkavelingen innovatieve ecowijken worden ontwikkeld. 	
--	--	---	--

		<p>.....</p> <p>4.2.4. Afstemming, vereenvoudiging en kwaliteitsverbetering van het instrumentarium</p> <p>Stroomlijnen van de berekeningswijzen van de energieprestaties van gebouwen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vandaag heeft Vlaanderen verschillende berekeningsmethoden voor de energieprestatie van gebouwen: <ul style="list-style-type: none"> > In het kader van de EPB-regelgeving : EPW voor nieuwe woongebouwen en EPU voor nieuwe kantoren en scholen > in het kader van de EPC-regelgeving : EPC ‘residentieel’ voor bestaande woongebouwen. • Voor bestaande niet-residentiële gebouwen en voor nieuwe niet-residentiële gebouwen andere dan kantoren en scholen, is er nog geen berekeningsmethode. • De verschillen in de diverse bepalingsmethoden voor bestaande en nieuwe gebouwen bemoeilijken het onderling vergelijken van de berekende energieprestaties van bestaande en nieuwe gebouwen. Een correcte vergelijking is nochtans nodig voor een maximaal effect van het energieprestatiecertificaat te bereiken. Zowel nieuwe als bestaande gebouwen bevinden zich immers in dezelfde verhuur- en verkoopmarkt. Daarom zal een gecoördineerde en aan de laatste Europese normen aangepaste rekenmethodiek worden ontwikkeld, voor zowel nieuwe als bestaande en zowel voor residentiële als niet-residentiële gebouwen. De Nederlandse geïntegreerde rekenmethode is het te volgen voorbeeld. De uitwerking van de geïntegreerde berekeningsmethode zal gebeuren in nauw overleg met de sector (architecten, aannemers, fabrikanten) en de andere gewesten en vereist de ontwikkeling van een geïntegreerd softwarepakket, een opleidings- en vormingspakket en de nodige communicatie. Dit project zal op termijn leiden tot een rationeler gebruik van de budgettaire middelen ter ondersteuning van de energieprestatie- en energieprestatiecertificatieregelgevingen. <p>Verbeteren van de integratie van maatwerkadvies in de energieprestatiecertificatie van residentiële gebouwen</p>	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Bij de opmaak van een energieprestatiecertificaat voor een woning wordt automatisch een standaardadvies afgeleverd. De certificatiesoftware maakt dat mogelijk via de gegevens die de erkende energiedeskundige (type A) invoert. De energiedeskundige kan dit advies niet wijzigen of aanvullen. Deze manier van werken strookt echter niet met het voorstel voor de herziening van de Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen. Dat voorstel bepaalt dat de maatregelen die in het energieprestatiecertificaat zijn opgenomen technisch haalbaar moeten zijn voor de woning of het appartement in kwestie en dat er informatie moet gegeven worden over de kosteneffectiviteit van de maatregelen en de nodige stappen om de aanbevelingen uit te voeren. • Naast het energieprestatiecertificaat is er de energieadviesprocedure (EAP) voor de uitvoering van een grondige energie-audit bij eengezinswoningen. De gegevens die verzameld worden voor de opmaak van het certificaat kunnen niet automatisch worden overgenomen voor de opmaak van een grondige energie-audit. Bovendien vereist de EAP-software een zeer gedetailleerde gegevensinvoer. Hierdoor loopt de inspectietijd gevoelig op, waardoor ook de kostprijs voor een EAP-audit vrij hoog is. Er wordt dan ook vrij weinig gebruik gemaakt van dit maatwerkadvies voor energierenovatiewerken. Bijkomende hinderpaal ligt in het feit dat een EAP-audit enkel uitgevoerd kan worden door een erkende energiedeskundige type B. • Als antwoord op bovenstaande knelpunten, zal de certificatiesoftware worden uitgebreid met een adviesmodule op maat (incl. kosteneffectiviteitsberekening). Dat zal ervoor zorgen dat toekomstige eigenaars of huurders niet alleen de maatregelen op zich zullen kennen, maar ook zullen weten hoelang het zal duren tot de aanbevolen energiebesparende maatregelen renderen. Dat is niet alleen een prima stimulans voor hen, ook de inspectietijd en de kost van een energieaudit zal gevoelig afnemen. • De integratie van de certificatiesoftware en de adviesmodule in een softwarepakket, betekent meteen dat de erkenning van de energiedeskundigen type A en B toe is aan herziening. <p>Stroomlijnen van de erkenningsregelingen voor energiedeskundigen en meer kwaliteitsgaranties voorzien</p>	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Als gevolg van de stapsgewijze invoering van de verschillende energieprestatiecertificatensystemen, zijn er momenteel vier groepen erkende energiedeskundigen: <ul style="list-style-type: none"> > energiedeskundigen type A voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat voor residentiële gebouwen; > energiedeskundigen type B voor het uitvoeren van een grondige energie-audit (EAP); > energiedeskundigen type C voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat voor publieke gebouwen; > energiedeskundigen type D voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen (gepland). • Deze lijst maakt meteen duidelijk dat er te veel categorieën zijn van erkende deskundigen en daaraan gekoppelde opleidingen. Dat bemoeilijkt de onderlinge inhoudelijke afstemming van de opleidingen en de duidelijkheid. Vereenvoudiging dringt zich dan ook op. In eerste instantie wordt gedacht aan twee grote groepen: erkende energiedeskundigen voor bestaande residentiële gebouwen en erkende energiedeskundigen voor bestaande niet-residentiële gebouwen. Voor het stroomlijnen van het aantal types energiedeskundigen en daarmee gepaard gaande opleidingen, is een aanpassing van de regelgeving noodzakelijk. • Steekproefsgewijze controles van de opleidingsinstellingen, klachten van kandidaat-energiedeskundigen over de opleidingsinstelling en klachten over de kwaliteit van het afgeleverde energieprestatiecertificaat, tonen aan dat de kwaliteit van zowel een aantal opleidingen als van energiedeskundigen te wensen overlaat. Dat gaat in tegen het voorstel voor de herziening van de Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen dat spreekt over gekwalificeerde en erkende deskundigen, die erkend worden naargelang hun competenties en hun onafhankelijkheid. • Het is dan ook zaak om tegelijkertijd met de stroomlijning van het aantal types energiedeskundigen meer kwaliteitsgaranties in te bouwen. Op het niveau van de opleidingsinstellingen komen er train-de-trainer opleidingen, examens van lesgevers, controles door het VEA van opleidingen en een evaluatie van de opleiding door feedback van kandidaat-energiedeskundigen. 	
--	--	--	--

		<p>Energiedeskundigen zullen zich kunnen bijbekwamen door een, samen met de sector uitgewerkt, al dan niet verplicht aanbod aan permanente vorming in de vorm van studiedagen, online cursussen, en heropleidingen naar aanleiding van revisies van de software en het inspectieprotocol. Daarnaast zal de kwaliteit van de opleidingsinstellingen en de energiedeskundigen worden geëvalueerd aan de hand van de kwaliteitscontroles van de energieprestatiecertificaten. Op basis van de vastgestelde veelgemaakte fouten zullen de opleidingen worden bijgestuurd.</p> <p>Uitbouwen van de Energieprestatiedatabank tot authentieke gegevensbron</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op 15 mei 2009 werd het besluit dat uitvoering geeft aan het decreet betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer van 18 juli 2008 definitief goedgekeurd. Elektronisch bestuurlijk verkeer zorgt voor een grotere efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening door de overheid. Hierin passen de principes van eenmalige gegevensopvraging, authentieke gegevensbronnen en maximale gegevensdeling tussen administraties. De erkenning van de Energieprestatiedatabank als authentieke gegevensbron past hierin. • Voor gebouwen die moeten voldoen aan de EPB-eisen worden de vergunning, de startverklaring en de EPB-aangifte naar de Energieprestatiedatabank verstuurd. In 2008 werd de Energieprestatiedatabank uitgebreid met een luik rond het energieprestatiecertificaat. Naast de registratie van de energiedeskundigen, wordt de databank ook gebruikt voor het opstellen van het energieprestatiecertificaat van een publiek gebouw en worden alle energieprestatiecertificaten voor bestaande residentiële gebouwen via de databank beschikbaar gesteld. • Een Energieprestatiedatabank die opgebouwd is als authentieke bron en die zelf authentieke bronnen aanspreekt, heeft een meerwaarde voor zowel de overheid als voor de gebruikers en de burgers. Door informatie op te halen uit authentieke bronnen beschikt het VEA steeds over geactualiseerde gegevens en de administratieve lasten bij burgers en overheden worden verminderd. Om een aantal zaken (bv. diplomavereisten verslaggevers, domicilie van 	
--	--	---	--

		<p>eenaangifteplichtige, ingebruikname gebouw, ...) te controleren, zal niet langer een beroep moeten worden gedaan op de gebruikers van de databank en andere overheidsdiensten en kan het aantal vaststellingen ter plaatse worden verminderd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een Energieprestatiedatabank die erkend is als authentieke bron zal nuttig zijn voor elke overheidsdienst die initiatieven wil koppelen aan de energetische karakterisatie van de nieuwe of bestaande gebouwen (bv. het automatisch toekennen van de verlaging van de onroerende voorheffing voor lage en zeer lage energiegebouwen op basis van de EPB-aangifte door de Vlaamse Belastingdienst, nagaan van het voldoen aan de subsidievoorwaarden voor nieuwe schoolgebouwen (E70) door het beleidsveld onderwijs, ...). <p>4.2.5. De handhaving van de energieprestatie en de energieprestatiecertificatenregelgevingen in overeenstemming brengen met de eisen van de Europese richtlijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uit de controles die het VEA uitvoert, blijkt dat de EPB- en EPC-regelgeving nog onvoldoende wordt nageleefd. Bij 1 op 5 werven wordt geen startverklaring ingediend. Geschat wordt dat momenteel de helft van de EPB-aangiften niet worden ingediend. Bovendien blijkt dat bouwheren bewust de EPB-aangifte niet indienen als het gebouw niet voldoet aan de EPB-eisen. Op die manier proberen ze de administratieve geldboete voor het niet voldoen aan de EPB-eisen te ontlopen. Aan ongeveer 6% van de ingediende EPB-aangiften moet een boete van meer dan 250 euro worden opgelegd. Uit steekproefsgewijze controles en klachten in het kader van de hoorzittingen voor het niet naleven van de eisen, blijkt dat de verslaggevers fouten maken bij het opstellen van de aangiften. Bij verschillende dossiers stelde het VEA ook vast dat de rapportering van de verslaggever niet waarheidsgetrouw was. • De eerste steekproeven tonen aan dat bij het te koop of te huur stellen van een woning in ongeveer de helft van de gevallen het EPC nog niet werd opgemaakt. Bovendien blijkt uit klachten en steekproefsgewijze controles dat heel wat certificaten van onvoldoende kwaliteit zijn. • De inspanningen op het vlak van handhaving en kwaliteitscontrole moeten aanzienlijk worden verhoogd om in de praktijk tot de gewenste resultaten te komen, de geloofwaardigheid van de systemen niet in het gedrang te brengen en concurrentievervalsing tussen verschillende 	35
--	--	--	----

		<p>bouwfirma's (waarvan de ene verslaggever wel en de andere niet correct rapporteert) uit te sluiten. De efficiëntie van de handhavingprocessen zal worden verhoogd, onder meer door de automatisering verder door te voeren. We zullen volop verder gaan met de opleiding- en informatie-inspanningen voor architecten en bouwbedrijven en het grote publiek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het voorstel voor herziening van de Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen wordt het belang van de handhaving onderstreept. De lidstaten moeten regels vaststellen en toepassen die gelden voor inbreuken op de regelgeving. Daarnaast wordt nadruk gelegd op kwaliteitscontrole. In het revisievoorstel wordt een jaarlijkse steekproefsgewijze kwaliteitscontrole van 0,5% van de energieprestatiecertificaten voorzien. Dit percentage komt, voor wat de energieprestatiecertificaten voor nieuwbouw betreft, naar schatting neer op jaarlijks circa 150 diepgaande controles van EPB-aangiften. Een jaarlijkse steekproefsgewijze kwaliteitscontrole van 0,5% van het aantal opgemaakte energieprestatiecertificaten voor bestaande gebouwen komt naar schatting neer op jaarlijks circa 500 kwaliteitscontroles voor residentiële gebouwen en 50 voor publieke gebouwen. In de toekomst zullen daar naar schatting jaarlijks ook 75 niet-residentiële gebouwen bijkomen. Verslaggevers en energiedeskundigen waarbij eerder een kwaliteitsprobleem werd vastgesteld, zullen een tijd moeten worden opgevolgd. De tijdsbesteding voor de kwaliteitscontroles is aanzienlijk. Met het VEA zal worden nagegaan op welke wijze deze Europese verplichting op de meest kostenefficiënte manier kan worden nageleefd. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.3. Evalueren en stroomlijnen van de financiële ondersteuningsmaatregelen voor energiebesparende investeringen in de woning</p> <ul style="list-style-type: none"> • De voorbije jaren wordt vanuit verschillende hoeken ingezet op een daling van het energieverbruik van voornamelijk het bestaande gebouwenpark. Dat gaat van communicatie en sensibilisering tot financiële en fiscale stimuli voor energiebesparende investeringen. Elk beleidsniveau en elk beleidsveld legt hierbij eigen accenten en gebruikt andere instrumenten. Particulieren kunnen een beroep doen op zowel fiscale stimuli als tal van premies: via de netbeheerders van elektriciteit (en aardgas), premies van het beleidsveld wonen (renovatiepremie, verbeterings- en aanpassingspremie, investeringsprogramma's bij sociale huisvestingsmaatschappijen, dakisolatiepremie voor beschermde afnemers die met 	35

		<p>geregistreerd aannemer werken) en premies van het beleidsveld energie toegekend via het VEA (premie niet-belastingbetaler, premie voor sociale verhuurkantoren, dakisolatiepremie). Tot slot zijn er ook nog provincies en gemeenten die aanvullende premies geven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deze opsomming maakt al duidelijk dat het voor de burger niet eenvoudig is om te weten op welke premie of stimulans hij recht heeft en voor wat hij die premie kan aanvragen. Bovendien veranderen deze premies ook doorheen de jaren. Een goede communicatie is hier dan ook noodzakelijk. • Een gestroomlijnd premiebeleid dringt zich op. Op Vlaams niveau zal afstemming gebeuren tussen de beleidsvelden energie en wonen, zodat het duidelijk wordt welke investeringen worden ondersteund en aan welke technische voorwaarden moet worden voldaan. Overlappingsen tussen verschillende ondersteuningsmaatregelen zullen worden weggewerkt. Met het oog op een efficiëntere inzet van de middelen en eenvoudigere procedures voor de diverse actoren, zetten we stappen ter vereenvoudiging en stroomlijning van de geldende steunmaatregelen voor energiebesparingsinvesteringen. We doen dit in overleg met zowel de federale overheid als de lokale besturen en streven naar één loket voor de steunmaatregelen. Op die manier worden de meeneemeffecten beperkt en de efficiëntie verhoogd. Als een investeringsmaatregel meerdere doelstellingen dient, zou er toch maar via één kanaal een premie moeten worden aangevraagd, eventueel met een verrekening van budgetten (één-loket principe). • Toekomstige premiereregelingen moeten bovendien meer op maat van elke doelgroep (huurders, armen, appartementsbewoners, ouderen...) worden uitgewerkt. • In het onderzoek naar het stroomlijnen en de effectiviteitverhoging van de premiereregelingen hoort ook de evaluatie van de REG-openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders. In het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2007 is bepaald dat de minister bevoegd voor het energiebeleid voor het eerst in 2010 en vervolgens om de 5 jaar aan de Vlaamse Regering een evaluatierapport voorlegt waarin de effecten van de resultaats- en actieverplichtingen, de kosten en de kosteneffectiviteit van de acties worden geëvalueerd en waarin eventueel wordt voorgesteld om de resultaatsverplichtingen en de actieverplichtingen te wijzigen. Een 	
--	--	---	--

		beoordeling zal worden gemaakt van de meerwaarde en de voor- en nadelen van de openbaredienstverplichtingen als beleidsinstrument.	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.4. Uitvoeren en uitbreiden van het Energierenovatieprogramma 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgende doelstelling van het Pact 2020 wordt hier meegenomen: De plaatsing van dak- en zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er tegen 2020 onder andere voor dat het energiegebruik van het gebouwenpark aanzienlijk daalt. • De algemeen strategische doelstelling van het Energierenovatieprogramma 2020 bepaalt dat elke Vlaming een energiezuinige woning heeft tegen 2020. • De korte termijnacties (2007-2009) uit dit programma werden in grote mate geïmplementeerd. • Acties op de middellange termijn (2010-2012) worden voorbereid. Het gaat hier in eerste instantie over volgende maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> a. Stimuleren van de na-isolatie van gevelmuren Vooraleer financiële middelen, communicatie- en informatiecampagnes en eventuele reglementaire instrumenten in te zetten, moeten de precieze randvoorwaarden worden vastgelegd voor een goede uitvoering van de na-isolatie van gevelmuren. We moeten er ons wel bewust van zijn dat na-isolatie niet in alle gevallen wettelijk of technisch mogelijk is. b. Het stimuleren van energiebesparende maatregelen, specifiek gericht op appartementengebouwen in mede-eigendom. Uit studiewerk en uitgebreid overleg met de rechtstreekse betrokkenen, blijkt dat de volgende denkpistes nader onderzoek verdienen : <ul style="list-style-type: none"> - het uitwerken van een algemene subsidieregeling voor het gebouw/de vereniging van mede-eigenaren i.p.v. subsidies geven aan individuele bewoners, gekoppeld aan de (al dan niet wettelijk verplichte) aanwezigheid van een reservefonds; 	36-38

		<ul style="list-style-type: none"> - het voorzien van een korte opleiding van de syndicus waardoor deze meer afweet van energiebesparing en op de hoogte is van de instantie/persoon tot wie hij zich kan wenden voor bijstand. <p>c. Het stimuleren van de afbraak en vervangende nieuwbouw van woningen die niet meer in aanmerking komen voor een zinvolle energierenovatie. Sommige woningen zijn in een zodanig slechte staat, of zelfs onbewoonbaar, dat een energierenovatie economisch niet zinvol is. Voor dergelijke woningen kan het beter zijn om over te gaan tot afbraak, en ze vervolgens te vervangen door nieuwbouw. Uit studiewerk en overleg blijkt dat de volgende denkpistes nader onderzoek verdienen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rechtstreekse financiële ondersteuning van afbraak: dit moet met voorzichtigheid worden benaderd. Premies zijn enerzijds vaak onvoldoende in verhouding tot de kostprijs en missen anderzijds dikwijls hun effect door de (noodzakelijk) ingewikkelde toekenningscriteria en –procedures; - Aanpassen van bestaande premiestelsels, zodat de staat van de woning bepalend wordt voor de toekenning van de premie (en afweging of ze wel nuttig is). Een ‘technische’ schouwing van de woning is dan wel noodzakelijk; - Bestaande stelsels voor renovatiewerken ook toegankelijk maken voor sloop/nieuwbouw, om de complexiteit van het premiestelsel te vermijden. Renovatie en sloop/nieuwbouw zouden als gelijkwaardige alternatieven moeten worden behandeld. Door de huidige vrij grote inspanningen om renovatie aan te moedigen, bestaat het risico dat, gedreven door de financiële stimuli, ook woningen worden gerenoveerd die ofwel na renovatie nog steeds van ondermaatse woonkwaliteit zijn, ofwel enkel na een zeer dure renovatie kwalitatief goed worden. Op de lange termijn zijn wellicht structurele maatregelen (normen, verplichtingen, ...) nodig om de doelstellingen van het Energierenovatieprogramma 2020 afdwingbaar te kunnen maken. De uitdaging ligt hier, zoals dat al het geval was in de voorgaande fases, nog meer op het creëren van voldoende maatschappelijk draagvlak bij het doelpubliek. <p>Uit onderzoek en overleg blijkt dat de volgende denkpistes nader onderzoek verdienen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na evaluatie van de kwaliteit van het energieprestatiecertificaat kan worden 	
--	--	--	--

		<p>geopteerd om het certificaat als bewijsdocument te aanvaarden voor het voldoen aan de opgelegde eisen</p> <ul style="list-style-type: none"> - diegene die de baten krijgt, moet ook bijdragen in de kosten (eigenaar --huurder problematiek) - verplichtende maatregelen moeten uitwisselbaar zijn, d.w.z. dat aan bepaalde eisen in mindere mate kan worden voldaan, op voorwaarde dat aan andere eisen in hogere mate wordt voldaan - barrières in andere beleidsvelden (stedenbouw, monumenten en landschappen) moeten worden weggewerkt. <p>d. We zorgen er voor een plan in werking wordt gesteld dat er voor zorgt dat in 2020 alle Vlaamse woningen over dakisolatie beschikken. Voor moeilijke bereikbare doelgroepen betekent dit dat we er voor moeten zorgen dat een mechanisme in werking wordt gesteld dat overgaat tot de uitvoering en prefinanciering van dakisolatie</p>	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.5. Stimuleren van sociale energierenovaties</p> <p>4.5.1. Invoeren van een waarborgregeling voor lokale entiteiten in het kader van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE), is een federaal fonds, opgericht op 10 maart 2006, dat goedkope leningen verstrekt aan particulieren voor de uitvoering van structurele energiebesparende maatregelen. Dit gebeurt via lokale entiteiten die zijn aangeduid door steden en gemeenten, in overleg met het OCMW. Tussen het Fonds en de lokale entiteit wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De sociaal zwaksten vormen voor het Fonds de meest prioritaire doelgroep maar de leningen kunnen aan iedereen worden toegekend. • Het Fonds leent op dit ogenblik uit aan een interestvoet van 2 %. De lokale entiteiten mogen aan de uiteindelijke ontlener geen hogere interestvoet aanrekenen (dus hoogstens 2 %). De lokale entiteiten, of meestal de eraan verbonden gemeenten, kunnen een deel of het geheel 	

		<p>van deze interestlast op zich nemen. De beslissing hiertoe kan al dan niet worden beperkt tot de doelgroep van de sociaal zwaksten. De gemeenten staan ook borg voor de terugbetaling van 95 % van het kapitaal van de toegekende leningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het FRGE kent nog geen grote bijval. Er zijn slechts 7 lokale entiteiten actief (stand van zaken 9 augustus), waarvan 5 in Vlaanderen. De belangrijkste reden voor de terughoudendheid van de gemeenten om deel te nemen aan het FRGE is de gevraagde garantiestelling voor de terugbetaling van minimum 95 % van het ontleende kapitaal. • De federale overheid heeft in het kader van haar relanceplan het FRGE willen dynamiseren. In het KB van 6 juli 2009 tot vaststelling van het beheerscontract van het FRGE, wordt onder andere bepaald dat het FRGE nu ook een samenwerkingsverband kan aangaan met rechtspersonen of categorieën van rechtspersonen die door een gewestregering worden aangewezen. De Vlaamse Regering zal een waarborgregeling voor lokale entiteiten invoeren. <p>4.5.2. Energiebesparing voor moeilijk bereikbare doelgroepen: van ondersteunen naar uitvoeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor moeilijk bereikbare bevolkingsgroepen volstaat het niet om financiële ondersteuning voor energiebesparing ter beschikking te stellen. Ondanks de beperkte terugverdientijden van energiebesparende maatregelen en het financiële voordeel dat de bewoner kan doen stelt men toch vast dat een zekere doelgroep toch niet tot energierenovatie over gaat. • Vaak is een tekort aan financiële middelen (prefinanciering) een drempel. Ook kan een gebrek aan bekendheid met de mogelijke winsten op de energiefactuur of onzekerheid over de aanpak een belangrijke drempel zijn om investeringen in dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en energie-efficiënte verwarmingsinstallaties uit te voeren. Een meer actieve manier van werken dringt zich op om ook bij deze doelgroepen energiebesparing te realiseren. • Via heel wat kanalen (energiescans, LAC's, schuldbemiddeling, het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, ...) kunnen woningen met problematische energiestatistiek worden geïdentificeerd. Er zal een mechanisme worden ontwikkeld om bij deze doelgroepen in overleg met de bewoner energiebesparende investeringen te plannen, uit 	
--	--	---	--

		<p>te voeren en te prefinancieren en eventuele resterende kosten via een maandelijkse afbetaling (die steeds lager is dan wat uitgespaard wordt op de energiefactuur) te recupereren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hiervoor zullen eerst een of meerdere proefprojecten worden opgestart. Uitgaande van de praktijkervaringen met deze proefprojecten, zal worden nagegaan hoe we deze manier van aanpak kunnen uitbreiden naar het hele Vlaamse grondgebied. • Een gelijkaardige ondersteuning is nodig om ook minder kapitaalkrachtige eigenaars van huurwoningen te ondersteunen bij de energierenovatie ('e-novatie') van hun woningen. • Er wordt, op basis van de geplande evaluatie, onderzocht hoe de initiatieven in het kader van sociale economie rond energiesnoeiërs en dakisolatieteams kunnen worden verder gezet en versterkt. Energiesnoeiërs voeren (meestal in combinatie met de energiescans) kleine, energiebesparende maatregelen uit zoals het aanbrengen van buisisolatie, radiatorfolie, tochtstrips, spaarlampen of spaardouchekop, etc. Dakisolatieteams voeren bij doelgroepen dakisolatiewerken of voorbereidende werken (bijvoorbeeld ontruimen van een zolder) uit. • Specifiek naar huurders in een kwetsbare situatie bestaat ook een subsidieregeling voor energiebesparende investeringen door sociale verhuurkantoren. Op termijn moet worden onderzocht om via de Vlaamse Wooncode minimale energieprestatie-eisen op te leggen aan alle verhuurde woningen zodat huurders zich niet langer geconfronteerd zien met erg hoge energiefacturen. De invoering van energie-eisen moet geleidelijk en voorzichtig gebeuren en gepaard gaan met maatregelen ter ondersteuning van energierenovatie ('e-novatie') zodat het aantal huurwoningen niet daalt maar de energieprestaties wel verbeteren. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.7. Laagdrempelige informatieverstrekking en adviesverlening op vlak van energiezuinig (ver)bouwen en energiebesparing in de woning</p> <p>4.7.1. Invoeren van lokale energieloketten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondanks doorgedreven informatiecampagnes en allerlei (nieuwe) premies voor het stimuleren van energiezuinig (ver)bouwen, worden nog niet alle burgers bereikt. De sociaal zwakkeren en 	43

		<p>de allochtone bevolking zijn doelgroepen die het minst op de hoogte zijn van energiebesparingsmogelijkheden en premies. Een deel van de bevolking die wel de weg heeft gevonden naar de brochures en digitale informatie, ziet op tegen de administratieve rompslomp om bij verschillende instanties premies aan te vragen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een aantal steden en gemeenten hebben al het initiatief genomen om de regierol op zich te nemen en 'één loket' aan te bieden (vaak in combinatie met de woonwinkel) waar alle informatie over en ondersteuning van energiebesparende maatregelen (energiescans, premies, leningen bij het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost) beschikbaar is. Op basis van deze voorbeelden zal worden onderzocht hoe men zoveel als mogelijk in heel Vlaanderen tot het 'één loket principe' kan komen. <p>4.7.2. Het evalueren van de energiescans met het oog op een eventuele uitbreiding en meer doelmatige inzet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sinds 2007 zijn de netbeheerders verplicht om gratis energiescans uit te voeren in woningen. • De evaluatie van de energiescans maakt deel uit van de globale evaluatie van de REG-openbaredienstverplichtingen in 2010. Elementen die hierbij zeker aan bod zullen komen zijn: <ul style="list-style-type: none"> > de haalbaarheid van de opgelegde quota en een mogelijke uitbreiding; > de geselecteerde doelgroepen > de rol van de gemeenten, de netbeheerders, de scanbedrijven; > de rapporteringmogelijkheden van de software > de inhoudelijke evaluatie van de energiescan: minimale criteria, vragenlijst, het geplaatste materiaal... > de beoordeling van het rapport dat wordt bezorgd aan de bewoner en desgevallend de eigenaar > de effecten van de scan op het energiegedrag van de bewoner <p>Met het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 werd de mogelijkheid voor de</p>	
--	--	---	--

		netbeheerders ingevoerd om opvolgscans uit te voeren (inbegrepen in de quota). Deze zullen bijdragen tot de effectmeting van de oorspronkelijke energiescans. Voor de evaluatie in 2010 zullen deze opvolgscans grotendeels te laat komen aangezien ze pas eind 2009 van start zullen gaan.	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.9. Oprijven hernieuwbare energie productie tegen 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Dit project omvat volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Juridische omzetting van de nieuwe richtlijn hernieuwbare energie tegen eind 2010 > Beleid uitbouwen voor de bevordering van groene warmte <p>c) Minimaal aandeel hernieuwbare energie in gebouwen opleggen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de richtlijn hernieuwbare energie moet er tegen eind 2014 een minimum aandeel hernieuwbare energie in nieuwe of ingrijpend gewijzigde gebouwen opgelegd worden, vooral gericht op kleinschalige projecten, zoals warmtepompen, zonneboilers en -panelen en pelletketels. Beleidsvoorbereidend onderzoek is nodig om te bepalen hoe dit minimum aandeel kan vastgelegd worden, rekening houdend met technische en economische haalbaarheid. • De richtlijn hernieuwbare energiebronnen voorziet ook een voorbeeldfunctie voor publieke gebouwen die verder uit te werken is. Zoals bepaald in het regeerakkoord zal grondig worden nagegaan in welke mate groene energie kan worden aangewend in de Vlaamse overheidsgebouwen. • Verder is het mogelijk om hernieuwbare energie op te nemen in stedenbouwkundige verordeningen. Stedenbouwkundige verordeningen worden meestal opgesteld op lokaal niveau (gemeenten) onder de vorm van bijvoorbeeld verkavelingsvoorschriften, voorschriften voor bouwprojecten, gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Bij uitbreiding kan men eventueel interne richtlijnen beschouwen voor sociale woningbouw, Vlaamse overheid, openbare gebouwen, etc. Voor hernieuwbare energiebronnen kan men bepalingen voorzien 	<p>44</p> <p>46</p>

		<p>m.b.t. oriëntatie (voor betere opbrengst zonnepanelen, zonneboilers), het expliciet toelaten van zonnepanelen, kleinschalige windturbines, het voorzien van terreinen voor gemeenschappelijke energieproductie (bijvoorbeeld WKK, biomassaketels), CO2-neutrale bedrijventerreinen, of de aanleg van (rest)warmtenetten voorzien.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen kan men locaties voor windturbines voorzien, of vestigingsplaatsen voor biomassa en biogasinstallaties. Door de ontwikkeling van nieuwe bedrijfszones kan men ook energieclusters ontwikkelen door bijvoorbeeld combinatie van biogas, biomassa, restwarmtetoepassingen met bedrijven met grote warmtevraag, tuinbouw e.d. om zo bio-WKK-projecten te ontwikkelen. • De Europese richtlijn van 23 april 2009 ter bevordering van de toepassing van hernieuwbare energiebronnen bepaalt dat de lidstaten tegen 2015 bindende doelstellingen voor nieuwe en gerenoveerde gebouwen moeten opnemen op het gebied van een minimumniveau van energie uit hernieuwbare energiebronnen. Via de bouwvoorschriften moeten de lidstaten ook stimulansen voorzien voor hernieuwbare energiebronnen die bepaalde efficiëntieniveaus bereiken. We zullen onderzoeken hoe we dit in de praktijk zullen brengen, met aandacht voor de relatie tussen de hernieuwbare energieproductie in een gebouw en het energiepeil van dat gebouw. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.14. Grootschalige marktintroductie van micro-WKK in woningen voorbereiden en ondersteunen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De micro-WKK-technologie is volop in ontwikkeling en biedt de mogelijkheid om in gezinswoningen 20% bijkomend energie te besparen ten opzichte van een condensatieketel. Vermoedelijk zullen vanaf 2010 de eerste grootschalige series worden geproduceerd en op de markt gebracht. Gezien het grote besparingspotentieel en het groot aantal te vervangen installaties is een goed begeleide marktintroductie van cruciaal belang. • Een eerste verkennende markstudie is eind 2008 uitgevoerd door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Hieruit blijkt vooral de behoefte aan het opzetten van enkele concrete projecten waarbij op wijkniveau voor een aantal typevoorbeelden een reeks micro-WKK-installaties worden ingepast in het verwarmings- en het elektriciteitssysteem. Enkele 	50-51

		<p>concrete voorbeeldprojecten hebben zich bekendgemaakt en zijn geïnteresseerd om deze voorlopersrol op te nemen.</p> <ul style="list-style-type: none"> In een piloot- en demonstratiefase zal ondersteuning nodig zijn door middel van nieuwe of aangepaste financieringsmechanismen en regelgeving. De impact op de energieprestatieregelgeving zal worden geanalyseerd. Om de gebruikers te beschermen, is een kwaliteitssysteem voor zowel installaties als installateurs noodzakelijk. De inpassing in het elektriciteitsnet vraagt een evaluatie van zowel de vereiste netontwikkeling als de aansluitingsvoorwaarden. 	
Fiscale en financiële stimuli			
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.3. Evalueren en stroomlijnen van de financiële ondersteuningsmaatregelen voor energiebesparende investeringen in de woning</p> <ul style="list-style-type: none"> De voorbije jaren wordt vanuit verschillende hoeken ingezet op een daling van het energieverbruik van voornamelijk het bestaande gebouwenpark. Dat gaat van communicatie en sensibilisering tot financiële en fiscale stimuli voor energiebesparende investeringen. Elk beleidsniveau en elk beleidsveld legt hierbij eigen accenten en gebruikt andere instrumenten. Particulieren kunnen een beroep doen op zowel fiscale stimuli als tal van premies: via de netbeheerders van elektriciteit (en aardgas), premies van het beleidsveld wonen (renovatiepremie, verbeterings- en aanpassingspremie, investeringsprogramma's bij sociale huisvestingsmaatschappijen, dakisolatiepremie voor beschermde afnemers die met geregistreerd aannemer werken) en premies van het beleidsveld energie toegekend via het VEA (premie niet-belastingbetaler, premie voor sociale verhuurkantoren, dakisolatiepremie). Tot slot zijn er ook nog provincies en gemeenten die aanvullende premies geven. Deze opsomming maakt al duidelijk dat het voor de burger niet eenvoudig is om te weten op welke premie of stimulans hij recht heeft en voor wat hij die premie kan aanvragen. Bovendien veranderen deze premies ook doorheen de jaren. Een goede communicatie is hier dan ook noodzakelijk. 	35

		<ul style="list-style-type: none"> • Een gestroomlijnd premiebeleid dringt zich op. Op Vlaams niveau zal afstemming gebeuren tussen de beleidsvelden energie en wonen, zodat het duidelijk wordt welke investeringen worden ondersteund en aan welke technische voorwaarden moet worden voldaan. Overlappingsen tussen verschillende ondersteuningsmaatregelen zullen worden weggewerkt. Met het oog op een efficiëntere inzet van de middelen en eenvoudigere procedures voor de diverse actoren, zetten we stappen ter vereenvoudiging en stroomlijning van de geldende steunmaatregelen voor energiebesparingsinvesteringen. We doen dit in overleg met zowel de federale overheid als de lokale besturen en streven naar één loket voor de steunmaatregelen. Op die manier worden de meeneemeffecten beperkt en de efficiëntie verhoogd. Als een investeringsmaatregel meerdere doelstellingen dient, zou er toch maar via één kanaal een premie moeten worden aangevraagd, eventueel met een verrekening van budgetten (één-loket principe). • Toekomstige premiereregelingen moeten bovendien meer op maat van elke doelgroep (huurders, armen, appartementsbewoners, ouderen...) worden uitgewerkt. • In het onderzoek naar het stroomlijnen en de effectiviteitverhoging van de premiereregelingen hoort ook de evaluatie van de REG-openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders. In het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2007 is bepaald dat de minister bevoegd voor het energiebeleid voor het eerst in 2010 en vervolgens om de 5 jaar aan de Vlaamse Regering een evaluatierapport voorlegt waarin de effecten van de resultaats- en actieverplichtingen, de kosten en de kosteneffectiviteit van de acties worden geëvalueerd en waarin eventueel wordt voorgesteld om de resultaatsverplichtingen en de actieverplichtingen te wijzigen. Een beoordeling zal worden gemaakt van de meerwaarde en de voor- en nadelen van de openbaredienstverplichtingen als beleidsinstrument. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.4. Uitvoeren en uitbreiden van het Energierenovatieprogramma 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgende doelstelling van het Pact 2020 wordt hier meegenomen: De plaatsing van dak- en zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er tegen 2020 onder andere voor dat het energiegebruik van het gebouwenpark aanzienlijk daalt. 	36-38

		<ul style="list-style-type: none"> • De algemeen strategische doelstelling van het Energierenovatieprogramma 2020 bepaalt dat elke Vlaming een energiezuinige woning heeft tegen 2020. • De korte termijnacties (2007-2009) uit dit programma werden in grote mate geïmplementeerd. • Acties op de middellange termijn (2010-2012) worden voorbereid. Het gaat hier in eerste instantie over volgende maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> a. Stimuleren van de na-isolatie van gevelmuren Vooraleer financiële middelen, communicatie- en informatiecampagnes en eventuele reglementaire instrumenten in te zetten, moeten de precieze randvoorwaarden worden vastgelegd voor een goede uitvoering van de na-isolatie van gevelmuren. We moeten er ons wel bewust van zijn dat na-isolatie niet in alle gevallen wettelijk of technisch mogelijk is. b. Het stimuleren van energiebesparende maatregelen, specifiek gericht op appartementengebouwen in mede-eigendom. Uit studiewerk en uitgebreid overleg met de rechtstreekse betrokkenen, blijkt dat de volgende denkpistes nader onderzoek verdienen : <ul style="list-style-type: none"> - het uitwerken van een algemene subsidieregeling voor het gebouw/de vereniging van mede-eigenaren i.p.v. subsidies geven aan individuele bewoners, gekoppeld aan de (al dan niet wettelijk verplichte) aanwezigheid van een reservefonds; - het voorzien van een korte opleiding van de syndicus waardoor deze meer afweet van energiebesparing en op de hoogte is van de instantie/persoon tot wie hij zich kan wenden voor bijstand. c. Het stimuleren van de afbraak en vervangende nieuwbouw van woningen die niet meer in aanmerking komen voor een zinvolle energierenovatie. Sommige woningen zijn in een zodanig slechte staat, of zelfs onbewoonbaar, dat een energierenovatie economisch niet zinvol is. Voor dergelijke woningen kan het beter zijn om over te gaan tot afbraak, en ze vervolgens te vervangen door nieuwbouw. Uit studiewerk en overleg blijkt dat de 	
--	--	---	--

		<p>volgende denkpijstes nader onderzoek verdienen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rechtstreekse financiële ondersteuning van afbraak: dit moet met voorzichtigheid worden benaderd. Premies zijn enerzijds vaak onvoldoende in verhouding tot de kostprijs en missen anderzijds dikwijls hun effect door de (noodzakelijk) ingewikkelde toekenningscriteria en –procedures; - Aanpassen van bestaande premiestelsels, zodat de staat van de woning bepalend wordt voor de toekenning van de premie (en afweging of ze wel nuttig is). Een ‘technische’ schouwing van de woning is dan wel noodzakelijk; - Bestaande stelsels voor renovatiewerken ook toegankelijk maken voor sloop/nieuwbouw, om de complexiteit van het premiestelsel te vermijden. Renovatie en sloop/nieuwbouw zouden als gelijkwaardige alternatieven moeten worden behandeld. Door de huidige vrij grote inspanningen om renovatie aan te moedigen, bestaat het risico dat, gedreven door de financiële stimuli, ook woningen worden gerenoveerd die ofwel na renovatie nog steeds van ondermaatse woonkwaliteit zijn, ofwel enkel na een zeer dure renovatie kwalitatief goed worden. <p>Op de lange termijn zijn wellicht structurele maatregelen (normen, verplichtingen, ...) nodig om de doelstellingen van het Energierenovatieprogramma 2020 afdwingbaar te kunnen maken. De uitdaging ligt hier, zoals dat al het geval was in de voorgaande fases, nog meer op het creëren van voldoende maatschappelijk draagvlak bij het doelpubliek.</p> <p>Uit onderzoek en overleg blijkt dat de volgende denkpijstes nader onderzoek verdienen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na evaluatie van de kwaliteit van het energieprestatiecertificaat kan worden geopteerd om het certificaat als bewijsdocument te aanvaarden voor het voldoen aan de opgelegde eisen - diegene die de baten krijgt, moet ook bijdragen in de kosten (eigenaar --huurder problematiek) - verplichtende maatregelen moeten uitwisselbaar zijn, d.w.z. dat aan bepaalde eisen in mindere mate kan worden voldaan, op voorwaarde dat aan andere eisen in hogere mate wordt voldaan - barrières in andere beleidsvelden (stedenbouw, monumenten en landschappen) moeten worden weggewerkt. 	
--	--	---	--

		<p>d. We zorgen er voor een plan in werking wordt gesteld dat er voor zorgt dat in 2020 alle Vlaamse woningen over dakisolatie beschikken. Voor moeilijke bereikbare doelgroepen betekent dit dat we er voor moeten zorgen dat een mechanisme in werking wordt gesteld dat overgaat tot de uitvoering en prefinanciering van dakisolatie</p>	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.5. Stimuleren van sociale energierenovaties</p> <p>4.5.1. Invoeren van een waarborgregeling voor lokale entiteiten in het kader van het Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE), is een federaal fonds, opgericht op 10 maart 2006, dat goedkope leningen verstrekt aan particulieren voor de uitvoering van structurele energiebesparende maatregelen. Dit gebeurt via lokale entiteiten die zijn aangeduid door steden en gemeenten, in overleg met het OCMW. Tussen het Fonds en de lokale entiteit wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De sociaal zwaksten vormen voor het Fonds de meest prioritaire doelgroep maar de leningen kunnen aan iedereen worden toegekend. • Het Fonds leent op dit ogenblik uit aan een interestvoet van 2 %. De lokale entiteiten mogen aan de uiteindelijke ontleener geen hogere interestvoet aanrekenen (dus hoogstens 2 %). De lokale entiteiten, of meestal de eraan verbonden gemeenten, kunnen een deel of het geheel van deze interestlast op zich nemen. De beslissing hiertoe kan al dan niet worden beperkt tot de doelgroep van de sociaal zwaksten. De gemeenten staan ook borg voor de terugbetaling van 95 % van het kapitaal van de toegekende leningen. • Het FRGE kent nog geen grote bijval. Er zijn slechts 7 lokale entiteiten actief (stand van zaken 9 augustus), waarvan 5 in Vlaanderen. De belangrijkste reden voor de terughoudendheid van de gemeenten om deel te nemen aan het FRGE is de gevraagde garantiestelling voor de terugbetaling van minimum 95 % van het ontleende kapitaal. 	38-40

		<ul style="list-style-type: none"> • De federale overheid heeft in het kader van haar relanceplan het FRGE willen dynamiseren. In het KB van 6 juli 2009 tot vaststelling van het beheerscontract van het FRGE, wordt onder andere bepaald dat het FRGE nu ook een samenwerkingsverband kan aangaan met rechtspersonen of categorieën van rechtspersonen die door een gewestregering worden aangewezen. De Vlaamse Regering zal een waarborgregeling voor lokale entiteiten invoeren. <p>4.5.2. Energiebesparing voor moeilijk bereikbare doelgroepen: van ondersteunen naar uitvoeren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor moeilijk bereikbare bevolkingsgroepen volstaat het niet om financiële ondersteuning voor energiebesparing ter beschikking te stellen. Ondanks de beperkte terugverdientijden van energiebesparende maatregelen en het financiële voordeel dat de bewoner kan doen stelt men toch vast dat een zekere doelgroep toch niet tot energierenovatie over gaat. • Vaak is een tekort aan financiële middelen (prefinanciering) een drempel. Ook kan een gebrek aan bekendheid met de mogelijke winsten op de energiefactuur of onzekerheid over de aanpak een belangrijke drempel zijn om investeringen in dakisolatie, hoogrendementsbeglazing en energie-efficiënte verwarmingsinstallaties uit te voeren. Een meer actieve manier van werken dringt zich op om ook bij deze doelgroepen energiebesparing te realiseren. • Via heel wat kanalen (energiescans, LAC's, schuldbemiddeling, het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, ...) kunnen woningen met problematische energiestatistiek worden geïdentificeerd. Er zal een mechanisme worden ontwikkeld om bij deze doelgroepen in overleg met de bewoner energiebesparende investeringen te plannen, uit te voeren en te prefinancieren en eventuele resterende kosten via een maandelijkse afbetaling (die steeds lager is dan wat uitgespaard wordt op de energiefactuur) te recupereren. • Hiervoor zullen eerst een of meerdere proefprojecten worden opgestart. Uitgaande van de praktijkervaringen met deze proefprojecten, zal worden nagegaan hoe we deze manier van aanpak kunnen uitbreiden naar het hele Vlaamse grondgebied. • Een gelijkaardige ondersteuning is nodig om ook minder kapitaalkrachtige eigenaars van huurwoningen te ondersteunen bij de energierenovatie ('e-novatie') van hun woningen. 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt, op basis van de geplande evaluatie, onderzocht hoe de initiatieven in het kader van sociale economie rond energiesoepers en dakisolatieteams kunnen worden verder gezet en versterkt. Energiesoepers voeren (meestal in combinatie met de energiescans) kleine, energiebesparende maatregelen uit zoals het aanbrengen van buisisolatie, radiatorfolie, tochtstrips, spaarlampen of spaardouchekop, etc. Dakisolatieteams voeren bij doelgroepen dakisolatiewerken of voorbereidende werken (bijvoorbeeld ontruimen van een zolder) uit. • Specifiek naar huurders in een kwetsbare situatie bestaat ook een subsidieregeling voor energiebesparende investeringen door sociale verhuurkantoren. Op termijn moet worden onderzocht om via de Vlaamse Wooncode minimale energieprestatie-eisen op te leggen aan alle verhuurde woningen zodat huurders zich niet langer geconfronteerd zien met erg hoge energiefacturen. De invoering van energie-eisen moet geleidelijk en voorzichtig gebeuren en gepaard gaan met maatregelen ter ondersteuning van energierenovatie (‘e-novatie) zodat het aantal huurwoningen niet daalt maar de energieprestaties wel verbeteren. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>6.1. Wisselwerkingen met andere beleidsvelden</p> <p>6.1.1. Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bestaande premieregelingen binnen het beleidsveld wonen (renovatiepremie, verbeterings- en aanpassingspremie, dakisolatiepremie voor beschermde afnemers) en binnen het beleidsveld energie (premie niet-belastingbetaler, premies van de netbeheerders, dakisolatiepremie, premie voor sociale verhuurkantoren) zullen worden gestroomlijnd. Ook de informatieverstrekking via de websites www.premiezoeker.be en www.energiesparen.be wordt op elkaar afgestemd. 	60
Economisch overheidsinstrumentarium	Ingrid Lieten	<p>II. De positionering van de investeringsmaatschappijen</p> <p>7. Maatschappelijk en financieel rendement</p> <ul style="list-style-type: none"> • De investeringen die worden gerealiseerd of de waarborgen die worden afgeleverd gebeuren 	11

		<p>altijd in een kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen en beogen altijd een maatschappelijk rendement : de creatie of minstens het behoud van tewerkstelling, het verbeteren van de mobiliteit, het aanpakken van de problemen inzake wonen, milieu of zorg, het verhogen van de productiviteit of de groei...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naast dit evident maatschappelijk rendement, zal er ook, gestreefd dienen te worden naar een marktconform financieel rendement. Van de VPM participaties wordt nu al een, in het licht van de geldende marktomstandigheden, marktconforme dividendestroom verwacht. Hetzelfde kan gesteld worden m.b.t. LRM. 	
Economische overheidsinstrumentarium	Ingrid Lieten	<p>VI. PMV</p> <p>4. Ontwikkeling en beheer van infrastructuur en vastgoed</p> <p>4.8. Aanbod betaalbare huisvesting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlaanderen kent een tekort aan betaalbare huurwoningen. Met die vaststelling voor ogen dient nagegaan te worden hoe, in het kader van de grond-en pandenbeleid, de nodige financiële middelen gemobiliseerd kunnen worden om aan deze maatschappelijke zorg tegemoet te komen. Dit kunnen naast eigen middelen van PMV, ook andere institutionele middelen zijn of zelfs private fondsen. 	19
Financiën en begroting	Philippe Muyters	<p>1 Een slagkrachtige Vlaamse overheid en Vlaamse financiën: efficiëntie en effectiviteit als sleutelwoorden</p> <p>1.1 Gezonde openbare financiën en het realiseren van een begrotingsevenwicht</p> <p>1.1.7 Budgettair kader PPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • In een recent verleden is de Vlaamse Regering een inhaalbeweging begonnen inzake infrastructuur. Ook de huidige Vlaamse Regering twijfelt niet aan de noodzakelijkheid van publiek private samenwerking (PPS) om de inhaalbeweging inzake infrastructuur op een 	25

		<p>budgettair haalbare manier te realiseren. Het hanteren van het instrument PPS vergroot het investeringspotentieel door de kost te spreiden over meerdere jaren en schaalvoordelen te creëren. Het wegwerken van de achterstand op het gebied van school- en sportinfrastructuur, sociale huisvesting, ziekenhuizen, zorginstellingen en wegen werd op deze wijze aangevat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdwinst wordt hierbij terecht beschouwd als een belangrijke maatschappelijke baat: PPS-projecten ogen mogelijk duurder, maar de snelheid van implementatie en de afwezigheid van enige kostenoverschrijding ten laste van de overheid zijn belangrijke intrinsieke voordelen, die vaak onderschat worden. De Vlaamse overheid beschikt niet over een gereviseerde gegevensbank van haar eigen prestaties inzake timing- en post-calcuatie-kostenbeheersing. Ik wil me inzetten voor PPS-projecten met een echte toegevoegde waarde. Terecht merkt het Rekenhof in zijn verslag over PPS in Vlaanderen op dat er geen duidelijke systematiek terug te vinden is om PPS initiatieven af te wegen op kosten en baten. Dergelijke methodiek bestaat wel maar dient verder verfijnd te worden zodat zij in de praktijk meer kan worden ingezet. Die verfijning kan gebeuren door het Vlaams Kenniscentrum PPS, in samenwerking met het departement financiën en begroting en andere Vlaamse actoren zoals PMV en de agentschappen. • Als Vlaamse minister bevoegd voor financiën en begroting is het uiteraard ook mijn taak om het financiële overzicht van deze talrijke projecten te behouden en de budgettaire inpasbaarheid te bewaken. De precieze boekingswijze van bepaalde investeringsprojecten in de nationale rekeningen mag hoe dan ook geen bepalend beslissingscriterium zijn, om over te gaan tot een PPS-project. Constructies om dergelijke projecten buiten de overheidsuitgaven te houden, mogen nooit ten koste gaan van kostenefficiëntie en transparantie. • De hierboven bedoelde budgettaire inpasbaarheid heeft betrekking op twee aspecten. Ten eerste heeft ieder investeringsproject een meerjarig aspect. Het verder zetten van bestaande en/of het opstarten van nieuwe investeringsprojecten dient te geschieden met respect voor de begrotingsdoelstellingen, zeker deze op middellange termijn. Ten tweede heeft het meerjarig karakter van deze projecten ook tot gevolg dat de financiering ervan en meer nog het renteaspect niet te verwaarlozen is en daardoor de nodige opvolging behoeft. Grote projectfinanciering zal ook in de post-financiële crisis periode, zeer duur blijven t.o.v. de 	
--	--	--	--

		klassieke financiering.	
Financiën en Begroting	Philippe Muylers	<p>2 Een probaat en vereenvoudigd Vlaams fiscaal beleid</p> <p>2.1 Efficiënte fiscale regelgeving</p> <p>2.1.2 Het verlaten van het kadastraal inkomen als basis voor het klein beschrijf en het invoeren van huiskorting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een zoektocht naar alternatieven voor het klein beschrijf dringt zich om minstens twee redenen op: 1) de aard van het kadastraal inkomen en 2) de onrealistische aard van het kadastraal inkomen als waardemeter. • Het kadastraal inkomen is gebaseerd op een nettohuurwaarde zoals deze werd vastgesteld op 1 januari 1975. Het gaat dus om een toegerekende huurwaarde. Het toekennen van tariefkortingen op overdrachtbelastingen (bvb. registratierechten) op basis van dergelijke huurwaarde blijft eigenaardig in een internationale context. Andere landen hanteren immers voor het toekennen van dergelijke kortingen eerder de verkoopprijs of ligging van het goed. Die aanpak strookt ook meer met het karakter van een “overdracht”belasting. • Bovendien is het kadastraal inkomen al geruime tijd geen realistische waardemeter meer. De koppeling aan huurwaarden van 1975 is anno 2009 vaak nauwelijks nog representatief voor de verkoopwaarde van een onroerend goed. Zou men de waardemeter alsnog willen blijven hanteren ter afbakening van het klein beschrijf dan zou de huurwaarde eigenlijk ab initio moeten worden omgezet in een verkoopwaarde om er vervolgens een algemene woningprijzenverhoging op toe te passen. Zo zou een waarde ontstaan die echt een verschil kan maken in het licht van de doelstelling van het klein beschrijf. Die gunstregeling had immers de minvermogenden voor ogen. Dergelijke oefening zou niet alleen nodeloos complex zijn, ze zou niet eens tot onze bevoegdheid behoren vermits het kadastraal inkomen federale materie is. • Het B-project 2007 van het Steunpunt Fiscaliteit & Begroting onderzocht reeds de 	38

		<p>mogelijkheden om de huidige regelgeving rond het zogenaamde klein beschrijf te vervangen. Het resulterende voorstel van het Steunpunt is gebaseerd op de verkoopprijzen en specifieke kenmerken van een pand of koper die recht kunnen geven op een vergroot abatement. Het hanteren van het oppervlaktecriterium is niet onzinnig, mits het gecombineerd wordt met andere kenmerken van de woning of de kandidaat-koper. Uit de analyse van de woningen met een beperkt kadastraal inkomen opgenomen in de woonsurvey bleek dat deze vaker een beperkte oppervlakte vertonen. Omgekeerd is een beperkte oppervlakte evenwel niet altijd een indicator van beperkt comfort of beperkte investeringsmogelijkheden van kandidaat-kopers. Het louter steunen op de oppervlakte is daarom niet aangewezen. Een combinatie van vaststelbare kenmerken zoals oppervlakte met ouderdom van de woning of bv. het statuut van sociaal huurder voorafgaand aan de koop zou de selectie zeker kunnen verbeteren. Deze aanvullende criteria zijn ook betekenisvol voor het bereiken van andere doelstellingen, zoals het verbeteren van de energiezuinigheid van een woning of het uitbreiden van de woonmogelijkheden van de lagere inkomensgroepen in de maatschappij. Deze drie elementen zijn eenvoudig te verifiëren. Verdere modulatie in functie van de gezinstoestand is zeker mogelijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ik zal daarom verder laten onderzoeken hoe het klein beschrijf kan worden hervormd tot een ware huiskorting. Daarbij moet tevens de nodige aandacht gaan naar de mogelijke oversijpelings-effecten van een nieuwe basis. De geplande hervorming moet een betere verdeling bewerkstelligen, maar mag globaal niet leiden tot een hogere belastingdruk. De hervorming mag in elk geval geen invloed hebben op het kadastraal inkomen zoals dat gebruikt wordt voor de onroerende voorheffing. • Ik wil tot slot nog benadrukken dat ik me zeer bewust ben van de gevoelige aard van deze materie. Alvorens een nieuwe basis in te voeren, zal dan ook draagvlak gecreëerd worden en zullen de maatschappelijke gevolgen zoveel mogelijk in kaart gebracht zijn. 	
Financiën en begroting	Philippe Muyters	<p>2.5 Aanbrengen van bijkomende duurzame accenten in vastgoedfiscaliteit</p> <p>2.5.1 Uitbreiding doelgroep sociaal tarief onroerende voorheffing</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Regeerakkoord voorziet dat met fiscale en financiële stimuli moet getracht worden om het 	45

		<p>privé aanbod aan kwalitatieve en betaalbare huurwoningen te verhogen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzake onroerende voorheffing bestaan er momenteel twee tarieven voor het gewestaandeel in de belasting: het “gewone” tarief, zijnde 2,5 % van het kadastraal inkomen, en het “sociale” tarief van 1,6 % van het kadastraal inkomen (artikel 255 van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992). • Dit laatste is op dit ogenblik enkel van toepassing op sociale huurwoningen van een beperkt aantal instanties (sociale huisvestingsmaatschappijen, ocmw’s, gemeenten, het Vlaams Woningfonds). • Het Sociaal Verhuurkantoor (SVK) is de schakel tussen verhuurders op de private woningmarkt en huurders die het financieel en/of sociaal moeilijk hebben. Het SVK huurt woningen van private eigenaars en verhuurt ze door aan sociaal kwetsbare huurders. In bepaalde gevallen is het ook mogelijk dat een SVK een aantal eigen woningen heeft die als sociale woning worden doorverhuurd. De SVK’s zijn ontstaan uit de bekommernis om kwetsbare bewoners te steunen opdat zij ook gebruik kunnen maken van hun recht op wonen. Vele van deze mensen huren op de gewone woningmarkt aangezien het aanbod aan sociale woningen te beperkt is en er lange wachtlijsten zijn. Op de private huurmarkt zijn de prijzen voor kwalitatieve woningen vaak te hoog waardoor deze mensen genoodzaakt zijn hun toevlucht te zoeken tot goedkopere, maar ook kwalitatief minder goede woningen. De SVK's trachten de kwaliteit van het wonen van deze groep te verbeteren en te bewaken door zelf woningen op de private huurmarkt te huren om deze onder te verhuren aan een sociale huurprijs. • Een SVK biedt de eigenaar een aantal voordelen, zoals het stipt betalen van de huur, maar vraagt in ruil hiervoor ook een aantal tegenprestaties: een huurprijs die lager ligt dan de marktprijs; een woning conform de Vlaamse kwaliteitsnormen (veiligheid, gezondheid, woningkwaliteit); een huurcontract met een redelijke woonzekerheid voor de huurder. • Teneinde in een gelijke fiscale behandeling te voorzien voor alle sociale huurwoningen, zoals gedefinieerd in de Vlaamse wooncode, zullen de woningen die via een SVK worden verhuurd, van het verlaagde, sociale tarief inzake onroerende voorheffing kunnen genieten. Daardoor 	
--	--	--	--

		zullen private eigenaars van een verlaagd tarief kunnen genieten zolang hun huurcontract met het SVK loopt.	
Algemeen regeringsbeleid	Kris Peeters	<p>3. Duurzame ontwikkeling</p> <p>3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen</p> <p>3.2.3 Duurzaamheid centraal voor wonen en leven</p> <p>Uitbouwen van derdepartijfinanciering en initiëren van een duurzame lening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicator <ul style="list-style-type: none"> > per jaar worden nieuwe complexe en innovatieve bouwprojecten opgestart. • Bij complexe projecten met verschillende actoren zijn banken (met gangbare kredietlijnen) terughoudend om te investeren. Voor die complexe projecten onderzoeken we welke oplossing mogelijk is en hoe Vlaanderen een voortrekkersrol kan spelen. In het beleid wordt aandacht besteed aan projecten waar verschillende stakeholders en dus ook private partijen aanwezig zijn en waarbij de aandacht uitgaat naar zowel energieproductie als energiebesparing met toepassingen in gebouwen, op bedrijventerreinen, en in overheidsorganisaties. • We onderzoeken ook de invoering van een duurzame lening waarin aspecten van betaalbaarheid, aanpasbaarheid, milieu- en energievriendelijkheid aan bod komen. De lening is gericht op ingrepen die zichzelf terugverdienen. Er wordt onderzocht welke aspecten en criteria daarvoor in aanmerking komen. We gaan daarbij na of we kunnen aansluiten bij bestaande instrumenten. 	32

Onderzoek

Gelijke kansen	Pascal Smet	<p>SD 6. Het thema 'handicap' wordt uitgebouwd als volwaardig beleidsthema van het Vlaams gelijkekansenbeleid.</p> <p>OD 6.3. Het gelijkekansenbeleid inzake 'handicap' is onderbouwd op basis van indicatoren en met beleidsgericht onderzoek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Naast beleidsgericht onderzoek is er ook nood aan indicatoren en de monitoring van het beleid. Er zijn veel cijfers op vlak van welzijnsbeleid (gebruik van hulpmiddelen, beroep op zorginstellingen, leerlingen in buitengewoon onderwijs, aantal werknemers in beschutte werkplaatsen), maar er zijn weinig cijfers over de participatie van personen met een handicap aan de reguliere samenleving. Gelijke kansen en sociale inclusie kunnen dus nauwelijks gemeten worden waardoor een hele bevolkingsgroep onzichtbaar is. Een van de uitdagingen die ik aanga tijdens deze legislatuur is deze leemte op te vullen om op deze manier de inclusie van personen met een handicap te kunnen meten in een aantal sleuteldomeinen zoals arbeid, wonen, vrijetijdsbesteding, besluitvormingsprocessen, vorming/onderwijs,... 	27
Inburgering en integratie	Geert Bourgeois	<p>3.4. Uitdaging 4: Systematische opvolging en evaluatie zijn een feit</p> <p>Er is een permanente onderzoekslijn inburgering en integratie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Voor de ontwikkeling van een set van lokale integratie-indicatoren is in de loop van 2008 en 2009 een onderzoeksopdracht uitgevoerd. Bij de afbakening van de indicatoren werd de doelgroepdefinitie van het integratiedecreet gehanteerd: 'personen die legaal en langdurig in België verblijven en die bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteit beschikken of van wie 	48

		<p>minstens een van de ouders niet de Belgische nationaliteit beschikt.' Het eindresultaat is een 80-tal indicatoren van lokale beleidsdomeinen zoals werkgelegenheid, onderwijs en vorming, cultuur, jeugd en sport, het algemeen beleid, huisvesting, welzijn en het samenleven in diversiteit. De voorlopig ontwikkelde integratie-indicatoren hebben betrekking op de drie beleidslijnen van het integratiedecreet. Op basis van de aangeleverde indicatorenset kan nu een ondersteunend datasysteem worden ontwikkeld voor de steden en gemeenten die een inclusief integratiebeleid voeren of wensen te voeren.</p>	
Onteigeningsbevoegdheid			
Mobiliteit en openbare werken	Hilde Crevits	<p>OD 1.3.3. De verkeersveiligheid en -leefbaarheid verhogen</p> <p>4. Een doeltreffend juridisch en organisatorisch kader</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 1 januari 2008 zijn de gewesten verantwoordelijk voor het toezicht op de aanvullende verkeersreglementen die door de wegbeheerders worden opgesteld. Hiervoor werd een nieuw wetgevend kader uitgewerkt waarin een grotere autonomie voor de gemeentebesturen is voorzien. Vlaanderen zal van deze nieuwe bevoegdheid gebruik maken om de samenwerking tussen gemeenten te stimuleren bij het uittekenen van hun mobiliteitsbeleid. Het nieuwe wetgevend kader zal worden geëvalueerd en bijgestuurd waar nodig. • Ter ondersteuning van de wegbeheerders zal de Vlaamse Overheid een ondersteunende tool ontwikkelen voor de opmaak van aanvullende reglementen. Alle aanvullende reglementen zullen worden verzameld in een nieuw uit te bouwen databank en gevisualiseerd in een GIS-omgeving, zodat de meest recente reglementering op de verschillende wegen altijd gekend is. Daarbij wordt maximaal gebruik gemaakt van een dynamische wisselwerking met de Verkeersbordendatabank. • De regionalisering van de verkeersveiligheid wordt verder bepleit en nagestreefd. Hierbij worden onder andere volgende punten behandeld: de snelheidslimieten, de 	24

		<p>veiligheidsnormering van infrastructuur, de onteigeningsbevoegdheid, de overheveling van het verkeersveiligheidsfonds, de problematiek van het uitzonderlijk vervoer, de verkeersreglementeringsbevoegdheid, de handhavingbevoegdheid en de inkomenscompensatievergoeding aan zelfstandigen die hinder ondervinden ten gevolge van werken op het openbaar domein.</p>	
Mobiliteit en openbare werken	Hilde Crevits	<p>SD 1.5 Efficiënte en kostenbewuste overheid</p> <p>1.5.3. De regelgeving voor de realisatie van infrastructuurwerken wordt vereenvoudigd</p> <p>b. Onteigeningen vereenvoudigen en versnellen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ook de onteigeningen die noodzakelijk zijn voor de realisatie van infrastructuurwerken vergen veel tijd. Daarom versoepelen we de administratieve procedures die moeten worden gevolgd en gaan we na hoe we in samenwerking met de onteigeningscomités de uitvoering van noodzakelijke onteigeningen kunnen versnellen. • Op termijn moeten materies die met onroerend goed te maken hebben zoals o.a. de onteigening en de aankoopcomités, worden geregionaliseerd. In afwachting van de overheveling van de aankoopcomités naar de regio's creëren we een kader waarbij initiatiefnemers ook een beroep kunnen doen op landmeters-experts. Met de federale comités maken we concrete werkafspraken zodat het verloop van de onteigeningsprocedure wordt bespoedigd. We onderzoeken in welke mate we voor beperkte onteigeningen in voortuinstroken, bijvoorbeeld voor de realisatie van fietspaden, een regeling met onmiddellijke grondinname kunnen invoeren. 	41
Opleiding en vorming			
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.2. Uitvoeren van de richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen</p> <p>4.2.4. Afstemming, vereenvoudiging en kwaliteitsverbetering van het instrumentarium</p>	33

		<p>Stroomlijnen van de berekeningswijzen van de energieprestaties van gebouwen</p> <p>Stroomlijnen van de erkenningsregelingen voor energiedeskundigen en meer kwaliteitsgaranties voorzien</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als gevolg van de stapsgewijze invoering van de verschillende energieprestatiecertificatensystemen, zijn er momenteel vier groepen erkende energiedeskundigen: <ul style="list-style-type: none"> > energiedeskundigen type A voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat voor residentiële gebouwen; > energiedeskundigen type B voor het uitvoeren van een grondige energie-audit (EAP); > energiedeskundigen type C voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat voor publieke gebouwen; > energiedeskundigen type D voor de opmaak van het energieprestatiecertificaat voor niet-residentiële gebouwen (gepland). • Deze lijst maakt meteen duidelijk dat er te veel categorieën zijn van erkende deskundigen en daaraan gekoppelde opleidingen. Dat bemoeilijkt de onderlinge inhoudelijke afstemming van de opleidingen en de duidelijkheid. Vereenvoudiging dringt zich dan ook op. In eerste instantie wordt gedacht aan twee grote groepen: erkende energiedeskundigen voor bestaande residentiële gebouwen en erkende energiedeskundigen voor bestaande niet-residentiële gebouwen. Voor het stroomlijnen van het aantal types energiedeskundigen en daarmee gepaard gaande opleidingen, is een aanpassing van de regelgeving noodzakelijk. • Steekproefsgewijze controles van de opleidingsinstellingen, klachten van kandidaat-energiedeskundigen over de opleidingsinstelling en klachten over de kwaliteit van het afgeleverde energieprestatiecertificaat, tonen aan dat de kwaliteit van zowel een aantal opleidingen als van energiedeskundigen te wensen overlaat. Dat gaat in tegen het voorstel voor de herziening van de Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen dat spreekt over gekwalificeerde en erkende deskundigen, die erkend worden naargelang hun competenties en hun onafhankelijkheid. 	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> Het is dan ook zaak om tegelijkertijd met de stroomlijning van het aantal types energiedeskundigen meer kwaliteitsgaranties in te bouwen. Op het niveau van de opleidingsinstellingen komen er train-de-trainer opleidingen, examens van lesgevers, controles door het VEA van opleidingen en een evaluatie van de opleiding door feedback van kandidaat-energiedeskundigen. Energiedeskundigen zullen zich kunnen bijbekwamen door een, samen met de sector uitgewerkt, al dan niet verplicht aanbod aan permanente vorming in de vorm van studiedagen, online cursussen, en heropleidingen naar aanleiding van revisies van de software en het inspectieprotocol. Daarnaast zal de kwaliteit van de opleidingsinstellingen en de energiedeskundigen worden geëvalueerd aan de hand van de kwaliteitscontroles van de energieprestatiecertificaten. Op basis van de vastgestelde veelgemaakte fouten zullen de opleidingen worden bijgestuurd. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.6. Bevorderen van kwaliteitszorg en kennisopbouw in de bouwsector</p> <p>4.6.2. Centraliseren en stroomlijnen van het informatie- en Opleidingsaanbod</p> <ul style="list-style-type: none"> Hoewel isolatie- en verwarmingstechnieken voor woningen de laatste jaren niet grondig zijn gewijzigd (uitgezonderd passiefbouw), blijkt er nood aan opleiding van de werklieden, aannemers en architecten om met kennis van zaken de juiste beslissingen te nemen. Het komt voor dat een bouwheer aan professionelen in de bouwsector dwingende opdrachten geeft die ingaan tegen de regels van goede praktijk, ook al wordt door de opdrachtnemer de aandacht gevestigd op de mogelijke negatieve gevolgen. Omgekeerd krijgen bouwheren om commerciële redenen soms voorstellen die ze liever aan zich voorbij laten gaan... Technische informatieverlening en verspreiding van kennis over de rendabiliteit van energiebesparende investeringen, blijven dus nuttig. Ook andere doelgroepen, zoals scholen, bedrijven, energiedeskundigen, lokale besturen en verenigingen hebben behoefte aan een gestructureerd aanbod aan informatie. In overleg met de vakorganisaties wordt een centraal aanbod aan informatie- en 	40-41

		<p>vormingspakketten voor verschillende doelgroepen (scholen, burgers, energiedeskundigen, bedrijven, ...) uitgewerkt. In eerste instantie moet het bestaande informatie- en vormingsaanbod worden geïnventariseerd en waar nodig worden bijgestuurd. Daarna volgt een analyse die moet duidelijk maken welke informatie en vorming voor welke doelgroepen ontbreekt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het informatieaanbod zal in eerste instantie worden verspreid via de website www.energiesparen.be. Deze bron van informatie wordt door het publiek als zeer betrouwbaar ervaren. • Voor de architecten is een opleiding energiebewust architect uitgewerkt. Voor de bouwbedrijven bestaan bijna alleen opleidingen in het kader van de scholing of herscholing van werklozen (VDAB-opleidingen). Vele vaklui zijn nochtans ook nog onvoldoende vertrouwd met goede isolatietechnieken of bepaalde verwarmingstechnieken. Zij staan vaak weigerachtig tegenover bijkomende opleiding omwille van de kosten van de opleidingsprogramma's en de 'verloren' tijd die zij niet aan hun klanten kunnen besteden. • Om aan het probleem van de terughoudendheid van de vaklui om zich bij te scholen tegemoet te komen, zal worden onderzocht op welke manier hen een kwaliteitslabel kan worden toegekend (naar analogie met het project 'Energiebewust architect'). • We zullen in samenwerking met de ministers voor Onderwijs en Werk het aanbod verhogen van opleidingen en vormingspakketten, specifiek gericht op verschillende bouwende en verbouwende doelgroepen. 	
Algemeen regeringsbeleid	Kris Peeters	<p>3. Duurzame ontwikkeling</p> <p>3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen</p> <p>3.2.3 Duurzaamheid centraal voor wonen en leven</p> <p>Opleiding en vorming voor beroepsgroepen</p>	33

		<ul style="list-style-type: none"> • Informatie, sensibilisering, opleiding en vorming rond duurzaam bouwen is een belangrijke stap om meer draagvlak te creëren rond duurzaam bouwen. Een belangrijke actor zijn de beroepsverenigingen en middenveldorganisaties. Door hun rechtstreekse contacten met hun leden kunnen ze op een efficiëntere manier en meer op maat sensibilisatie verzorgen en vorming aanbieden. Zo bereiken we de professionelen in de bouwsector (architecten, aannemers, producenten, projectontwikkelaars...) rechtstreeks. <p>Andere initiatieven met betrekking tot duurzaam wonen en bouwen</p> <ul style="list-style-type: none"> > Leren, gericht op duurzaam wonen en bouwen (in samenwerking met het Departement Leefmilieu, Natuur en Infrastructuur en het Departement Onderwijs en Vorming). Aspecten van duurzaam bouwen worden geïntegreerd in leerplannen en opleidingen. De bedoeling is een taskforce op te richten die de curricula van de verschillende opleidingen herbekijkt in samenwerking met adviesorganen en onderwijskoepels. 	
Sociale huisvesting			
Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.3. Evalueren en stroomlijnen van de financiële ondersteuningsmaatregelen voor energiebesparende investeringen in de woning</p> <ul style="list-style-type: none"> • De voorbije jaren wordt vanuit verschillende hoeken ingezet op een daling van het energieverbruik van voornamelijk het bestaande gebouwenpark. Dat gaat van communicatie en sensibilisering tot financiële en fiscale stimuli voor energiebesparende investeringen. Elk beleidsniveau en elk beleidsveld legt hierbij eigen accenten en gebruikt andere instrumenten. Particulieren kunnen een beroep doen op zowel fiscale stimuli als tal van premies: via de netbeheerders van elektriciteit (en aardgas), premies van het beleidsveld wonen (renovatiepremie, verbeterings- en aanpassingspremie, investeringsprogramma's bij sociale huisvestingsmaatschappijen, dakisolatiepremie voor beschermde afnemers die met geregistreerd aannemer werken) en premies van het beleidsveld energie toegekend via het VEA (premie niet-belastingbetaler, premie voor sociale verhuurkantoren, dakisolatiepremie). 	35

		<p>Tot slot zijn er ook nog provincies en gemeenten die aanvullende premies geven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deze opsomming maakt al duidelijk dat het voor de burger niet eenvoudig is om te weten op welke premie of stimulans hij recht heeft en voor wat hij die premie kan aanvragen. Bovendien veranderen deze premies ook doorheen de jaren. Een goede communicatie is hier dan ook noodzakelijk. • Een gestroomlijnd premiebeleid dringt zich op. Op Vlaams niveau zal afstemming gebeuren tussen de beleidsvelden energie en wonen, zodat het duidelijk wordt welke investeringen worden ondersteund en aan welke technische voorwaarden moet worden voldaan. Overlappendingen tussen verschillende ondersteuningsmaatregelen zullen worden weggewerkt. Met het oog op een efficiëntere inzet van de middelen en eenvoudigere procedures voor de diverse actoren, zetten we stappen ter vereenvoudiging en stroomlijning van de geldende steunmaatregelen voor energiebesparingsinvesteringen. We doen dit in overleg met zowel de federale overheid als de lokale besturen en streven naar één loket voor de steunmaatregelen. Op die manier worden de meeneemeffecten beperkt en de efficiëntie verhoogd. Als een investeringsmaatregel meerdere doelstellingen dient, zou er toch maar via één kanaal een premie moeten worden aangevraagd, eventueel met een verrekening van budgetten (één-loket principe). • Toekomstige premiereregelingen moeten bovendien meer op maat van elke doelgroep (huurders, armen, appartementsbewoners, ouderen...) worden uitgewerkt. • In het onderzoek naar het stroomlijnen en de effectiviteitverhoging van de premiereregelingen hoort ook de evaluatie van de REG-openbaredienstverplichtingen van de netbeheerders. In het besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2007 is bepaald dat de minister bevoegd voor het energiebeleid voor het eerst in 2010 en vervolgens om de 5 jaar aan de Vlaamse Regering een evaluatierapport voorlegt waarin de effecten van de resultaats- en actieverplichtingen, de kosten en de kosteneffectiviteit van de acties worden geëvalueerd en waarin eventueel wordt voorgesteld om de resultaatsverplichtingen en de actieverplichtingen te wijzigen. Een beoordeling zal worden gemaakt van de meerwaarde en de voor- en nadelen van de openbaredienstverplichtingen als beleidsinstrument. 	
--	--	--	--

Energie	Freya Van den Bossche	<p>OD 4.9. Oprijven hernieuwbare energie productie tegen 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Dit project omvat volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Juridische omzetting van de nieuwe richtlijn hernieuwbare energie tegen eind 2010 > Beleid uitbouwen voor de bevordering van groene warmte <p>c) Minimaal aandeel hernieuwbare energie in gebouwen opleggen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de richtlijn hernieuwbare energie moet er tegen eind 2014 een minimum aandeel hernieuwbare energie in nieuwe of ingrijpend gewijzigde gebouwen opgelegd worden, vooral gericht op kleinschalige projecten, zoals warmtepompen, zonneboilers en -panelen en pelletketels. Beleidsvoorbereidend onderzoek is nodig om te bepalen hoe dit minimum aandeel kan vastgelegd worden, rekening houdend met technische en economische haalbaarheid. • De richtlijn hernieuwbare energiebronnen voorziet ook een voorbeeldfunctie voor publieke gebouwen die verder uit te werken is. Zoals bepaald in het regeerakkoord zal grondig worden nagegaan in welke mate groene energie kan worden aangewend in de Vlaamse overheidsgebouwen. • Verder is het mogelijk om hernieuwbare energie op te nemen in stedenbouwkundige verordeningen. Stedenbouwkundige verordeningen worden meestal opgesteld op lokaal niveau (gemeenten) onder de vorm van bijvoorbeeld verkavelingsvoorschriften, voorschriften voor bouwprojecten, gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Bij uitbreiding kan men eventueel interne richtlijnen beschouwen voor sociale woningbouw, Vlaamse overheid, openbare gebouwen, etc. Voor hernieuwbare energiebronnen kan men bepalingen voorzien m.b.t. oriëntatie (voor betere opbrengst zonnepanelen, zonneboilers), het expliciet toelaten van zonnepanelen, kleinschalige windturbines, het voorzien van terreinen voor gemeenschappelijke energieproductie (bijvoorbeeld WKK, biomassaketels), CO2-neutrale bedrijventerreinen, of de aanleg van (rest)warmtenetten voorzien. 	<p>44</p> <p>46</p>
---------	-----------------------	---	---------------------

		<ul style="list-style-type: none"> • Bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen kan men locaties voor windturbines voorzien, of vestigingsplaatsen voor biomassa en biogasinstallaties. Door de ontwikkeling van nieuwe bedrijfszones kan men ook energieclusters ontwikkelen door bijvoorbeeld combinatie van biogas, biomassa, restwarmtetoepassingen met bedrijven met grote warmtevraag, tuinbouw e.d. om zo bio-WKK-projecten te ontwikkelen. • De Europese richtlijn van 23 april 2009 ter bevordering van de toepassing van hernieuwbare energiebronnen bepaalt dat de lidstaten tegen 2015 bindende doelstellingen voor nieuwe en gerenoveerde gebouwen moeten opnemen op het gebied van een minimumniveau van energie uit hernieuwbare energiebronnen. Via de bouwvoorschriften moeten de lidstaten ook stimulansen voorzien voor hernieuwbare energiebronnen die bepaalde efficiëntieniveaus bereiken. We zullen onderzoeken hoe we dit in de praktijk zullen brengen, met aandacht voor de relatie tussen de hernieuwbare energieproductie in een gebouw en het energiepeil van dat gebouw. 	
Energie	Freya Van den Bossche	<p>6.1. Wisselwerkingen met andere beleidsvelden</p> <p>6.1.1. Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de herziening van de sociale huurprijsberekening wordt de energiecorrectie, die toelaat een gedeelte van de energiekost in rekening te brengen, op scherp gesteld. • Bij programma's voor energierenovatie (dakisolatie, hoogrendementsbeglazing, efficiënte verwarmingsinstallaties) vormt de sociale huisvesting een belangrijke doelgroep. Er zullen proefprojecten worden opgezet om sociale woningen versneld te 'e-noveren'. • Omwille van het beperkt inkomen van de doelgroep van sociale huisvesting is investeren in energie-efficiëntie erg belangrijk. Er zullen proefprojecten op vlak van lage-energiewoningen en passiefbouw worden opgezet. 	60-61

Sociale economie	Freya Van den Bossche	<p>4.2. SD 2: Minder maatschappelijke noden door meer maatschappelijke diensten te koppelen aan de inschakeling van kansengroepen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Verankeren klaverbladfinanciering</p> <p>De koppeling van dienstverlening en inschakeling levert een win-winsituatie voor individu (burger, werknemer, klant), samenleving en beleid. Omdat gedeelde baten gedeelde kosten rechtvaardigen, is voor een model van klaverbladfinanciering gekozen voor de uitbouw van deze diensten. Dat betekent dat verschillende betrokken overheden bijdragen in de kosten en delen in de baten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om dit om te zetten in de praktijk werden er tussen een aantal bevoegdheidsdomeinen en/of overheden akkoorden gesloten over de aard van de dienstverlening en de wijze van financiering. In de vorige legislatuur kwamen structurele Vlaamse klaverbladen tot stand rond buurtgerichte kinderopvang, flexibele en occasionele kinderopvang, logistieke en aanvullende thuiszorg, milieu en natuurwerkers en groenjobs, huisbewaarders in de sociale huisvesting en buurtsport. Daarnaast werd samengewerkt op een aantal domeinen, weliswaar zonder structurele verankering in de belendende regelgeving. Het gaat over projecten in het kader van toerisme, energiesnoeiers, fietspunten, lijnspotters. <p>Klaverbladfinanciering blijkt een zinvol concept, mits breed gedragen binnen het beleid. Verdere ontwikkeling en uitbreiding naar andere domeinen biedt dan ook kansen. In lijn met het Vlaamse Regeerakkoord zal in overleg met de bevoegde ministers de klaverbladfinanciering voor lokale diensteneconomie binnen andere beleidsdomeinen verder structureel verankerd worden. Daarnaast zal bekeken worden hoe binnen de bestaande klaverbladen groei te realiseren. Ten slotte zal onderzocht worden of het concept van klaverbladfinanciering kan inspelen op de nieuwe uitdagingen van de Vlaamse Regering zoals ondermeer armoedebestrijding, de stijgende zorgvraag, energiebesparing en de ontwikkeling van hernieuwbare energie.</p>	29
------------------	-----------------------	--	----

Sociale economie	Freya Van den Bossche	<p>4.6. SD 6: Maximale maatschappelijke meerwaarden realiseren</p> <p>4.6.3. Van voorbeeld- naar voorloperfunctie: zelf pionieren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociale meerwaarden zichtbaar maken in aankopen en middelenbeheer <p>In 2009 werd een eerste Vlaams actieplan duurzame overheidsopdrachten opgemaakt. Gelet op het aanzienlijke volume van overheidsopdrachten dat de overheid jaarlijks aanbesteedt, vormt de verduurzaming van aankopen het sluitstuk van verduurzaming van de economie. Sociale duurzaamheid verdient daarin een prominente plaats.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het kader van het actieplan worden pilootprojecten gestart omtrent een nieuwe werkwijze sociale criteria binnen enkele sociale huisvestingsmaatschappijen. In 2010 zullen de eerste resultaten hiervan zichtbaar zijn. Er zal worden nagegaan hoe bedrijven en organisaties die diensten verlenen aan de Vlaamse overheid ondersteund kunnen worden bij de uitbouw van sociaal duurzame productie en dienstverlening. Dit kan via pilootprojecten in flankerend beleid. Op basis van de resultaten worden deze pilootprojecten maximaal gevaloriseerd. Ook in toekomstige actieplannen duurzame overheidsopdrachten krijgen pilootprojecten een plaats. 	40
Financiën en begroting	Philippe Muyters	<p>1 Een slagkrachtige Vlaamse overheid en Vlaamse financiën: efficiëntie en effectiviteit als sleutelwoorden</p> <p>1.1 Gezonde openbare financiën en het realiseren van een begrotingsevenwicht</p> <p>1.1.7 Budgettair kader PPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • In een recent verleden is de Vlaamse Regering een inhaalbeweging begonnen inzake infrastructuur. Ook de huidige Vlaamse Regering twijfelt niet aan de noodzakelijkheid van publiek private samenwerking (PPS) om de inhaalbeweging inzake infrastructuur op een budgettair haalbare manier te realiseren. Het hanteren van het instrument PPS vergroot het 	25

		<p>investeringspotentieel door de kost te spreiden over meerdere jaren en schaalvoordelen te creëren. Het wegwerken van de achterstand op het gebied van school- en sportinfrastructuur, sociale huisvesting, ziekenhuizen, zorginstellingen en wegen werd op deze wijze aangevat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdwinst wordt hierbij terecht beschouwd als een belangrijke maatschappelijke baat: PPS-projecten ogen mogelijk duurder, maar de snelheid van implementatie en de afwezigheid van enige kostenoverschrijding ten laste van de overheid zijn belangrijke intrinsieke voordelen, die vaak onderschat worden. De Vlaamse overheid beschikt niet over een gereviseerde gegevensbank van haar eigen prestaties inzake timing- en post-calcuatie-kostenbeheersing. Ik wil me inzetten voor PPS-projecten met een echte toegevoegde waarde. Terecht merkt het Rekenhof in zijn verslag over PPS in Vlaanderen op dat er geen duidelijke systematiek terug te vinden is om PPS initiatieven af te wegen op kosten en baten. Dergelijke methodiek bestaat wel maar dient verder verfijnd te worden zodat zij in de praktijk meer kan worden ingezet. Die verfijning kan gebeuren door het Vlaams Kenniscentrum PPS, in samenwerking met het departement financiën en begroting en andere Vlaamse actoren zoals PMV en de agentschappen. • Als Vlaamse minister bevoegd voor financiën en begroting is het uiteraard ook mijn taak om het financiële overzicht van deze talrijke projecten te behouden en de budgettaire inpasbaarheid te bewaken. De precieze boekingswijze van bepaalde investeringsprojecten in de nationale rekeningen mag hoe dan ook geen bepalend beslissingscriterium zijn, om over te gaan tot een PPS-project. Constructies om dergelijke projecten buiten de overheidsuitgaven te houden, mogen nooit ten koste gaan van kostenefficiëntie en transparantie. • De hierboven bedoelde budgettaire inpasbaarheid heeft betrekking op twee aspecten. Ten eerste heeft ieder investeringsproject een meerjarig aspect. Het verder zetten van bestaande en/of het opstarten van nieuwe investeringsprojecten dient te geschieden met respect voor de begrotingsdoelstellingen, zeker deze op middellange termijn. Ten tweede heeft het meerjarig karakter van deze projecten ook tot gevolg dat de financiering ervan en meer nog het renteaspect niet te verwaarlozen is en daardoor de nodige opvolging behoeft. Grote projectfinanciering zal ook in de post-financiële crisis periode, zeer duur blijven t.o.v. de klassieke financiering. 	
--	--	---	--

Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>3 Inhoudelijke krachtlijnen</p> <p>3.1 Ruimtelijke troeven uitspelen</p> <p>3.1.4 Kwalitatieve ruimte voor ondernemerschap</p> <p>3.1.4.2 IJzeren Voorraad: Ruimte als randvoorwaarde voor verdere economische ontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoewel het zeker geen voldoende voorwaarde is, is er zonder ruimte geen ondernemerschap. Het gaat dan specifiek over de realisatie van de 7000 ha bijkomende bedrijventerreinen zoals voorzien in de korte termijn herziening van het RSVI en in het regeerakkoord. • Een goed functionerend IJzeren voorraadsysteem op subregionaal niveau, van zowel de uit te rusten als bouwrijpe terreinen is cruciaal. Het IJzeren Voorraad-systeem is in essentie een buffersysteem van 3 tot 5 jaar vraag, dat er voor zorgt dat er op ieder tijdstip voldoende bedrijventerreinen, zowel bestemd als bouwrijp, voorradig zijn. Dit laat toe dat de economie zonder al te grote fricties kan functioneren. Het huidige planningsysteem gaat uit van een behoefteaming op lange termijn, waaraan planinspanningen op de drie planniveaus, ondermeer in het kader van de afbakeningsprocessen, worden gekoppeld. Er wordt weliswaar een planhorizon gehanteerd, maar dit systeem is geen waarborg voor de tijdige en continue ontwikkeling van een buffer. <p>Zowel vanuit economisch als vanuit maatschappelijk perspectief is het wenselijk dat het aansnijden van de ruimte zo dicht als mogelijk aansluit bij de reële noden. Het is vanuit dit perspectief dat het IJzeren Voorraad systeem enerzijds en de lange termijn behoefte anderzijds elkaar complementeren.</p> <p>Inzake de realisatie van het IJzeren Voorraad systeem stelt het regeerakkoord dat de bestemming van de bedrijventerreinen, inclusief de aanleg van de ijzeren voorraad, een taak blijft voor de ruimtelijkeplanning. Ook het grond- en pandenbeleid zal daarbij gerespecteerd blijven, en zal, waar nuttig, mee ingezet worden om de doelstellingen van de ruimtelijke</p>	18
----------------------	---------------------	--	----

		<p>economie te realiseren. Zo zal alleszins het grond- en pandendecreet worden vervolledigd met een sterk instrumentarium tot activering van onbenutte bedrijfsgronden en bedrijfspanden. Er moet hierbij vandaag wel vastgesteld worden dat vandaag alleen voor het (sociaal) wonen een kader is uitgewerkt in dit decreet. Het decreet grond- en pandenbeleid zal dus onder meer worden aangevuld met een hoofdstuk over economie.</p>	
Leefmilieu en natuur	Joke Schauvliege	<p>(50) SD: We zorgen voor een duurzame en afgewogen winning van oppervlakedelfstoffen in Vlaanderen</p> <ul style="list-style-type: none"> Vlaamse oppervlakedelfstoffen zijn noodzakelijk voor de uitbouw van een slimme mobiliteit en logistiek, voor de bouw van sociale woningen en voor de ondersteuning van het duurzaam bouwen en wonen. Na afweging van de behoeftes, de bestaande reserves aan Vlaamse delfstoffen, de importmogelijkheden, het aanbod aan alternatieven en gesloten materiaalkringlopen zal in functie van de grondstoffenvoorziening van Vlaanderen nog steeds een aandeel delfstoffen ontginbaar moeten gemaakt worden, waardoor nieuwe ontginningsgebieden hun plaats zullen moeten krijgen in de Vlaamse ruimtelijke ordening. 	35
Welzijn, volksgezondheid en gezin	Jo Vandeurzen	<p>SD 3: We bouwen de hulp- en dienstverlening zo uit dat ze voldoende beschikbaar en toegankelijk is om zorg op maat te kunnen realiseren.</p> <p>OD 3.5: We investeren in een toereikend zorg- en gezondheidsaanbod om zo ook in deze sector maximaal zorg op maat te kunnen aanbieden.</p> <p>Maatregelen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven</p> <ul style="list-style-type: none"> Met de minister bevoegd voor Wonen zullen we overleggen zodat de van overheidswege ondersteunde woonvormen beter dan nu het zorgbeleid versterken, bijvoorbeeld door het stimuleren van architectuur of woningaanpassingen die geschikt zijn voor thuiswonende zorgbehoevende ouderen of personen met een handicap of door het realiseren van samenwerking tussen sociale huisvestingsmaatschappijen en voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg en ouderenzorg. We komen daar verder op terug. 	40-41

<p>Welzijn, Volksgezondheid en Gezin</p>	<p>Jo Vandeurzen</p>	<p>SD 6: We werken nauw samen met alle relevante partners op lokaal, provinciaal, regionaal, federaal en internationaal niveau om zo het welzijns- en gezondheidsbeleid onderling af te stemmen en te verbeteren en om elke partner aan te spreken op zijn verantwoordelijkheid en bijdrage.</p> <p>OD 6.3: We brengen synergieën tot stand tussen de verschillende beleidsdomeinen om zo oplossingen aan te reiken voor de problemen in onze maatschappij die een stijgende complexiteit kennen.</p> <p>Wonen en Welzijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de vorige legislatuur is het aantal plaatsen Beschermd Wonen sterk toegenomen en zijn er enkele projecten geïntegreerd wonen voor personen met een handicap opgestart. We zorgen ervoor dat deze woon- en begeleidingsformules fors kunnen toenemen. We rekenen er op dat de woonprojecten in belangrijke mate kunnen gerealiseerd worden in samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren. 	<p>67-68</p>
<p>Algemeen regeringsbeleid</p>	<p>Kris Peeters</p>	<p>3. Duurzame ontwikkeling</p> <p>3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen</p> <p>3.2.3 Duurzaamheid centraal voor wonen en leven</p> <p>Initiëren van proefprojecten op het vlak van ecowoonwijken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicator <ul style="list-style-type: none"> > tegen het einde van de regeerperiode zijn er tien duurzame wijkprojecten geïnitieerd of verwezenlijkt. • De laatste jaren hebben verschillende steden projecten opgestart om duurzame wijken en districten uit te bouwen. De Vlaamse overheid heeft in samenwerking met de transitiearena dit 	<p>32</p>

		<p>proces verder gestimuleerd door onder andere informatieverspreiding, kennisuitwisseling, facilitatie en door mogelijke partners en financieringsbronnen (vooral Europese) samen te brengen, en een netwerk op te richten. Zo werden verschillende workshops en partners samengebracht rond de Concerto-oproep van de Europese Commissie. Maar ook via de EFRO- en Interregoproep werden projecten goedgekeurd. Momenteel worden tal van initiatieven uitgewerkt. Het gaat om wijken waarbij er steeds een integrale aanpak van duurzaamheid naar voor geschoven wordt: zowel op sociaal, ecologisch als economisch vlak. Het gaat om grote projecten (meestal meer dan 200 wooneenheden), die vaak maar niet altijd gelinkt zijn aan de heringebruikname van brownfields of industriële sites binnen de stad, of aan de renovatie van oudere wijken. Al die projecten kunnen zonder extra financiering hun ambitieuze doelstellingen niet bereiken. Ondersteuning van Europa blijft een must, maar ook de Vlaamse overheid kan een bijdrage leveren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Project: opzetten van proefprojecten duurzame wijken We zetten proefprojecten duurzame wijken op. Proefprojecten met sociale woningen krijgen prioriteit. Daarnaast moeten bepaalde aspecten blijvend onderzocht en gevolgd worden, en moeten de hinderpalen blijvend bekeken en opgelost worden. Daarvoor worden een aantal acties uitgevoerd, onder meer facilitatie en ondersteuning via EUfinanciering, stimulering van netwerking tussen verschillende partners, en de verzameling van voorbeeldprojecten. 	
Vlaamse rand	Geert Bourgeois	<p>3. Doelstellingen</p> <p>3.4. Andere beleidsdomeinen</p> <p>3.4.4. Huisvesting – Vlabinvest</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het verleden zijn verschillende initiatieven genomen voor een gebiedsspecifieke aanpak van de huisvestingsproblematiek in de Vlaamse Rand. We moeten de samenwerking tussen de verschillende actoren versterken met het oog op een betere afstemming tussen deze initiatieven. Dat kan gebeuren in de gemengde stuurgroep Vlabinvest op initiatief van de minister bevoegd voor Wonen. 	22

		<ul style="list-style-type: none"> • Het aanbod aan sociale woningen in de Vlaamse Rand is beperkt. Vlabinvest krijgt extra middelen om de sociale verdringing van de lokale bevolking tegen te gaan door initiatieven voor betaalbaar wonen op te starten. In de zes faciliteitengemeenten heroriënteren we de inspanningen van Vlabinvest naar de aankoop en de renovatie van bestaande woningen. Bij de realisatie van bijkomende sociale woningen moet maximaal worden ingezet op samenwerking met Vlabinvest ter wille van de specifieke inkomens- en overdrachtsvoorwaarde. • Bij de toekenning van sociale woningen en bij de verkoop van gemeentelijke (inclusief OCMW's en kerkfabrieken) bouwgrond wordt de kennis van of de bereidheid om onze taal te leren van de potentiële huurder/koper een belangrijk element van het beleid in de Vlaamse Rand. • Zowat elke gemeente in de Vlaamse Rand komt in aanmerking voor de bijzondere eigendomsoverdrachtvoorwaarde uit het grond- en pandendecreet. Om het wonen in eigen streek mogelijk te maken, moet men voor het verwerven van bepaalde gronden en/of woningen een lokale band met de gemeente kunnen aantonen. Een provinciale beoordelingscommissie zal hierover oordelen. Het hoofdstuk wonen in eigen streek uit het grond- en pandendecreet wordt geëvalueerd in 2011 met het oog op de aanvulling, uitbreiding en versterking ervan ten behoeve van het woonbeleid in de Vlaamse Rand. • Om de hoge prijzen in de Vlaamse Rand enigszins te kunnen drukken, zijn op de privémarkt ook maatregelen nodig die speculatie tegengaan en die ervoor moeten zorgen dat er voldoende bouwgrond op de markt beschikbaar is. • Het aanbieden van betaalbare woningen aan de bewoners van de Vlaamse Rand vormt een belangrijke beleidsuitdaging. In het kader van het afbakeningsproces van het VSGB zijn bijkomende locaties voor woningaanbod aangeduid: reconversiegebieden en een programma van aan te snijden binnengebieden en woonuitbreidingsgebieden. Om ze te ontwikkelen, kan een woonbeleidsplan voor het VSGB worden uitgewerkt, met concrete aanbevelingen en acties. Die acties moeten ook een doelgroepenbeleid ondersteunen, dat sociale woningbouw stimuleert en een voorrangregeling uitwerkt voor mensen die een lokale band kunnen bewijzen met de gemeente. 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • De Vlaamse Regering gaat na in hoeverre de inkomensgrenzen voor sociale eigendomsverwerving (sociale leningen, sociale koopwoningen, sociale kavels) en sociale huur nog sporen met de sterk gestegen vastgoedprijzen. Deze inkomensgrenzen worden in het Vlabinvestgebied en in de centrumsteden alleszins verhoogd naar analogie met de prijsplafonds in NFS2 (Nieuw Financierings Systeem nummer 2, cfr het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 houdende de financiering van de sociale huisvestingsmaatschappijen voor de realisatie van sociale huurwoningen en de daaraan verbonden werkingskosten). Dat beantwoordt aan onze doelstelling om meer sociale huurwoningen te realiseren. • De gemeenten kunnen ook gestimuleerd worden om een lokaal woonbeleid te voeren in samenwerking met buurgemeenten. 	
VIA-doorbraak groen stedengewest			
Energie	Freya Van den Bossche	<p>6.2. Bijdragen tot de realisatie van de doorbraak ‘Groen stedengewest’ van Vlaanderen in Actie</p> <ul style="list-style-type: none"> • De krachtlijnen van het “Handvest van Leipzig betreffende duurzame steden” (2007) dienen als centrale onderlegger voor de strategie en de uitrol van het Vlaams stedenbeleid 2009-2014. In het licht hiervan kiest het Vlaams stedenbeleid uitdrukkelijk voor ‘duurzame en creatieve steden, voor en met iedereen.’ Hierbij focust ze zich vooral op de kracht van de stad als motor van maatschappelijke, economische en culturele vernieuwing, zonder de kwetsbaarheid van de stad uit het oog te verliezen. Het beleidsveld energie zal de realisatie van een aantal acties voor de doorbraak ‘Groen stedengewest’ op zich nemen. • Wat de centrale actie ‘Intelligent Elektriciteitsnetwerk (Smart Grids)’ betreft zal de VREG de trekkersrol waarnemen om de bestaande elektriciteitsinfrastructuur om te bouwen naar een intelligent netwerk. • Voor de actie ‘Slim wonen’ zal het VEA het initiatief nemen om in overleg met de betrokkenen een actieplan uit te werken. 	66

Ruimtelijke Ordening	Philippe Muylers	<p>4.3 Beleidslijn 3 : Prioritaire inhoudelijke accenten.</p> <p>4.3.1 Strategische doelstelling 3: Versterking van Vlaamse creatieve steden en van een vitaal platteland</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de context van de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen beklemtoont het Pact 2020 het belang van duurzame, creatieve steden, zodat steden in Vlaanderen en Brussel in creatieve economische niches een voortrekkersrol vervullen. Stedelijke kernen worden aantrekkelijke woonkernen waar jongvolwassenen en jonge gezinnen met kinderen samenleven met ouderen, met een interessant cultureel, onderwijs-, verzorging-, mobiliteit-, winkel- en arbeidsaanbod, evenals betaalbare woningen. In die zin zijn stedelijke kernen ook aantrekkelijke woonkernen en een afspiegeling van de maatschappelijke diversiteit. Ook de doorbraken van VIA beklemtonen, via het concept van het groen stedengewest, de rol van de stad als groeipool met creatief talent. • Het regeerakkoord gaat verder met het concept van groen stedengewest en stelt hierover dat we blijvend moeten investeren in een kwaliteitsvolle leef- en woonomgeving voor alle Vlamingen. Vlaanderen is één van de meest dichtbebouwde regio's in Noord-West Europa. De Vlaamse Ruit tussen Brussel, Antwerpen, Leuven en Gent is samen met Londen, Parijs, Randstad Holland en het Duitse Ruhr-gebied één van de meest dichtbevolkte streken ter wereld. Daarom moeten we zorgvuldig omspringen met die ruimte. Zoals afgesproken in het Pact Vlaanderen 2020 moet Vlaanderen in 2020 ook op vlak van water- en luchtkwaliteit, bodembescherming, geluidshinder en biodiversiteit even goed scoren als andere economische topregio's. • Bij de uitwerking van een nieuw strategisch ruimtelijk beleidsplan gaan we uit van ruimtelijke kwaliteit en duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Leefbare steden en een leefbaar platteland zijn essentiële onderdelen in een lange termijn visie om vanuit de ruimtelijke ordening te anticiperen op onder meer de nieuwe ontwikkelingen op het vlak van klimaat, verlies aan biodiversiteit, mondialisering, de netwerkeconomie, demografische ontwikkelingen, nieuwe uitdagingen betreffende mobiliteit en grotere technische mogelijkheden. 	34-35
----------------------	------------------	---	-------

		<ul style="list-style-type: none"> • Dit impliceert minstens volgende accenten: <ul style="list-style-type: none"> > verder en versterkt inzetten op ons netwerk van creatieve steden en op een vitaal platteland > nadenken over sturingsmodellen inzake wonen > inzetten op een ruimtelijke organisatie van Vlaanderen die de doelstellingen inzake grondstoffen, energie en milieu ondersteunt > de bescherming en versterking van de nog resterende open ruimte, natuur en bos zowel in een stedelijke als een plattelandcontext. <p>Operationele doelstelling 5. Werken aan aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt ingezet op het versterken van de steden. Investerings in steden zullen naast het versterken van de identificatie van burgers en bedrijven met deze steden er ook voor zorgen dat ze hun hoofdrol op vlak van wonen, cultuur en in de vernieuwing van de economie blijven vervullen. Er is weliswaar een verschuiving of uitdrijving van de werkgelegenheid vanuit de steden maar die is, in vergelijking met wonen, nog beperkt. De industriële werkgelegenheid krimpt overal en het sterkst in de stedelijke gebieden. Dit geeft de stedelijke gebieden bijzondere mogelijkheden voor economisch hergebruik van bestaande sites door de nieuwe diensten die overal sterk groeien zoals de zakelijke diensten en de zorgfuncties. De troeven van de stedelijke gebieden moeten ten volle uitgespeeld worden op het vlak van innovatie en vernieuwende investeringen. Het ruimtelijk beleid heeft een belangrijke rol in de faciliteren van de economische verschuiving naar diensten en zorg. • De stedelijke gebieden kunnen een essentiële rol opnemen voor de ontwikkeling van nieuwe economische activiteiten en de vernieuwing van de economie. Met de Lissabonstrategie streeft Europa naar een krachtige kenniseconomie. Creativiteit is de motor van die vernieuwing en is inderdaad in grote mate gebonden aan grotere steden. Er is een rechtstreeks verband tussen innovatie en economische groei en de aanwezigheid van creatieve mensen in de stad. De steden zijn aldus laboratoria waar met behulp van verzameld jong talent, in kleine bedrijfjes nieuwe goederen en diensten worden bedacht en ontwikkeld. Grotere bedrijven kunnen er terecht voor nieuwe ideeën, wat cruciaal is in een mondiale economie. Vanuit de ruimtelijke 	
--	--	---	--

		<p>ordering kunnen we die laboratoriumfunctie ondersteunen met creatieve oplossingen in het verweven van functies. Vlaanderen beschikt vooral over een netwerk van stedelijke en verstedelijkte gebieden. Bij de opmaak van een nieuwe lange termijnvisie zal een ruimtelijke strategie worden uitgewerkt voor de ruimtelijke ondersteuning van de stedelijke en economische vernieuwing.</p> <p>De leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de steden verhogen, vereist een grondige verbetering van de stedelijke infrastructuur en een kwaliteitsvolle inrichting van nieuwe voorzieningen. In de eerste plaats gaat het over de bewoners. Steden moeten opnieuw jonge gezinnen kunnen aantrekken en tegelijk aangepast worden aan de verouderende bevolking. Ook vanuit de ruimtelijke ordening ondersteun ik de aanpassing van onze woningen aan veroudering of handicap van de bewoner. Het is zaak te zorgen voor geschikt aanbod door vernieuwing van het patrimonium en waar nodig voor het uitbreiden ervan. Steden beschikken over heel wat ongebruikte of onderbenutte ruimte die voor woongelegenheden in aanmerking komen. Anderzijds moet bewaakt worden dat de vernieuwing niet leidt tot overdreven verdichting. Ik wil daarom werken aan een gericht dichthedenbeleid dat ook het ontpitten van stedelijke wijken mogelijk maakt. Het ruimtelijk beleid zal een antwoord moeten bieden op de differentiële woonbehoeften en de verscherpte dualisering als gevolg van de externe en selectieve migratiepatronen. In deze context is naast een grondactiveringsbeleid ook een pandenbeleid noodzakelijk om kwaliteitsverhogende investeringen mogelijk te maken. Zorgen voor vernieuwende en aantrekkelijke woonomgevingen en verbeteren van de omgevingskwaliteit is ook een belangrijke factor voor het aantrekken van buitenlandse investeringen. Het is een belangrijke vestigingsfactor in de regionale concurrentie.</p>	
Algemeen regeringsbeleid	Kris Peeters	<p>3. Duurzame ontwikkeling</p> <p>3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen</p> <p>3.2.1 De actualisatie van de Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling</p> <p><i>Coördinatie van de uitvoering van de 12 operationele projecten van de VSDO</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De Vlaamse Regering gaf op 20 juli 2006 haar definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Strategie 	26

		<p>Duurzame Ontwikkeling (VSDO) en aan de daarin gemaakte selectie van operationele projecten: duurzamer bouwen en wonen in Vlaanderen, maatschappelijk verantwoord ondernemen, educatie voor duurzame ontwikkeling, duurzame landbouw, milieu en gezondheid, duurzame mobiliteit, duurzaam omspringen met water, duurzame productie- en consumptiepatronen, wetenschappelijk onderzoek voor duurzame ontwikkeling, duurzame ruimtelijke ontwikkeling, gender en wereldwijde bestrijding van hiv/aids.</p> <p>Gezien het belang van die projecten voor de sociaaleconomische ontwikkeling van Vlaanderen is een aantal ervan ook opgenomen in het strategisch plan Vlaanderen in Actie, waarin duurzame ontwikkeling de rode draad vormt, bijvoorbeeld het project maatschappelijk verantwoord ondernemen.</p>	
Algemeen regeringsbeleid	Kris Peeters	<p>3. Duurzame ontwikkeling</p> <p>3.2 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen</p> <p>3.2.3 Duurzaamheid centraal voor wonen en leven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam bouwen is één van de twaalf projecten van de VSDO waarvoor ik de vorige legislatuur een aantal beleidsaanzetten heb gegeven. Het Vlaams regeerakkoord steunt me om dat beleid versterkt voort te zetten. • We plaatsen duurzaamheid centraal in bouwen, wonen en leven om de doorbraak ‘groen en dynamisch stedengewest’ te verwezenlijken. Duurzaam wonen en bouwen houdt rekening met gezondheidsaspecten, kwaliteit van het gebouw, compactheid, veiligheid, energieprestatie, toegankelijkheid, aanpasbaarheid en flexibiliteit in de tijd, waterverbruik en gebruik van duurzame en gezonde bouwmaterialen en installaties, het ruimtegebruik en de omgeving, de ligging, bereikbaarheid en aansluiting op vervoersnetwerken, de betaalbaarheid en een duurzaam personeelsbeleid. 	28

Algemeen regeringsbeleid	Kris Peeters	<p>4. Geografische informatie: naar een moderne, geïntegreerde digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid</p> <p>4.3 Het intra- en interbestuurlijk gegevensverkeer moet geïntegreerd uitgebouwd worden met het oog op een betere digitale dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties</p> <p>4.3.3 De dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties versterken</p> <p>Vastgoed en perceel</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het kader van de ViA-doorbraak Groen en dynamisch stedengewest hebben we in het regeerakkoord een nieuwe visie op het ruimtelijke ordeningsbeleid vooropgesteld. In het kader van die nieuwe visie moet specifiek op het vlak van vergunningen de dienstverlening aan burgers, bedrijven en organisaties verbeteren door: <ul style="list-style-type: none"> > een klantgerichte en snelle afhandeling van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen, op alle bestuursniveaus; > garanties dat indieners vlot correcte informatie en adequaat advies over (ver)bouwintenties en -plannendossier kunnen opvragen. Daarbij hebben we in het regeerakkoord vooropgesteld dat internettoepassingen ontwikkeld zullen worden die de aanvrager begeleiden bij het kiezen van de juiste procedure en de juiste inhoud van zijn vergunningsaanvraag. • Die verbeteringen zijn ook nodig om een optimaal investeringsklimaat te creëren ten voordele van publieke of private investeerders. • Om dat te kunnen realiseren, moeten voor burgers, bedrijven en organisaties de gegevens over woningen, percelen en de leefomgeving vlot toegankelijk en actueel zijn. Naast het aanreiken van overzichtelijk informatie over de rechtszekerheid van een woning of gebouw en informatie over de leefomgeving, kunnen ook interactieve mogelijkheden aangeboden worden die een vlotte manier van inspraak en betrokkenheid mogelijk maken. Voor burgers, architecten maar ook voor de lokale besturen kan het indienen van een digitale bouwaanvraag een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging realiseren. 	47-48
--------------------------	--------------	--	-------

		<ul style="list-style-type: none"> • In het kader van de verkoop van vastgoed kunnen een grote efficiëntiewinst en rechtszekerheid gerealiseerd worden door de digitalisering van de “notarisbrief” (inlichtingenformulier vastgoedinformatie). Dat formulier, waarmee de lokale besturen alle relevante informatie over een vastgoed aan de makelaar of de notaris bezorgen, omvat informatie die uit tal van bronnen afkomstig is. Het opzetten van gebiedsdekkende authentieke gegevensbronnen over ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP’s), bijzondere plannen van aanleg (BPA’s), stedenbouwkundige en milieuvergunningen en voorkooprechten is nodig voor de realisatie van de digitale “notarisbrief”. Bovendien zijn die bronnen voor tientallen andere processen van groot belang, zowel voor uiteenlopende Vlaamse overheidsdiensten als voor lokale besturen. Dat op dat vlak al vooruitgang geboekt is, bewijst het AGIV met de opbouw van het geografisch themabestand Vlaamse voorkooprechten. Ter uitvoering van het decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkeprechten is het AGIV belast met de ontwikkeling van een informatiesysteem voor de opbouw, het beheer en de bekendmaking van het geografische themabestand Vlaamse voorkeprechten. Het AGIV maakt daarbij met de beheerders van de voorkeprechten de nodige afspraken over de aanlevering van actuele data volgens specifieke afspraken. Tot slot moet voor de realisatie van de notarisbrief een authentieke bron van kadastrale percelen opgezet worden. Dat plan vereist uiteraard een nauwe samenwerking met de federale overheid. <p>Een vlotte beschikbaarheid van gegevens over de leefomgeving, zoals regelmatig bijgewerkte luchtfoto’s, kan voor studiebureaus in het kader van een MER-procedure (milieu-effectrapportage) de doorlooptijd reduceren, de kwaliteit van de MER verbeteren en uiteindelijk ervoor zorgen dat investeringen sneller kunnen gebeuren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om voldoende rechtszekerheid over vastgoed en percelen te creëren maar ook om uitvoeringstermijnen en kosten bij vastgoedtransacties en vergunningsprocedures te reduceren, wil ik in samenspraak met mijn collega’s die bevoegd zijn voor ruimtelijke ordening en e-government, nagaan welke stappen we in dit spoor kunnen zetten. 	
--	--	--	--

Wonen in eigen streek

Brussel	Pascal Smet	<p>SD 3 - Vlaanderen in Brussel: sterk verankerd blijven</p> <p>OD 3.2 - “Wonen waar je werkt” in de praktijk omzetten</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Vlaamse Regering wenst te onderzoeken welk beleid ze kan voeren om beroepskrachten in knelpuntberoepen en Vlaamse ambtenaren te stimuleren om in Brussel te komen wonen. • Muntpunt wordt een belangrijke en zichtbare communicatiepartner om Brussel als woonstad te promoten. Het ligt in de verwachting dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie als partner in dit project de databank en campagnes “Wonen in Brussel” in Muntpunt zal integreren. • Harde maatregelen op het vlak van huisvesting beperken zich op dit ogenblik tot vzw Quartier Latin, die een dertigtal flats in eigen beheer aan betaalbare prijzen verhuurt aan Brusselse jong afgestudeerden, met een voorrang voor zij die aan de slag willen gaan in de onderwijs-, welzijns- of gezondheidssector. • Ik zal laten onderzoeken of het praktisch, logistiek en financieel haalbaar is om dat systeem verder uit te breiden en de prioriteiten (beperkt) te heroriënteren ten voordele van de werknemers in knelpuntberoepen dan wel of er alternatieve investeringsmechanismen moeten worden ontwikkeld. De Vlaamse ambtenaren die in Brussel willen komen wonen, kunnen als een specifieke doelgroep in bovenvermelde problematiek worden meegenomen nadat daar een beleidsmatige input vanuit de Vlaamse minister bevoegd voor bestuurszaken aan is voorafgegaan. 	18
Vlaamse rand	Geert Bourgeois	<p>3. Doelstellingen</p> <p>3.4. Andere beleidsdomeinen</p> <p>3.4.4. Huisvesting – Vlabinvest</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zowat elke gemeente in de Vlaamse Rand komt in aanmerking voor de bijzondere eigendomsoverdrachtvoorwaarde uit het grond- en pandendecreet. Om het wonen in eigen 	22

		<p>streek mogelijk te maken, moet men voor het verwerven van bepaalde gronden en/of woningen een lokale band met de gemeente kunnen aantonen. Een provinciale beoordelingscommissie zal hierover oordelen. Het hoofdstuk wonen in eigen streek uit het grond- en pandendecreet wordt geëvalueerd in 2011 met het oog op de aanvulling, uitbreiding en versterking ervan ten behoeve van het woonbeleid in de Vlaamse Rand.</p> <p>3.4.6. Ruimtelijke Ordening</p> <ul style="list-style-type: none"> • De afbakening van het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel (VSGB) is een erg belangrijk project voor de Vlaamse Rand. Het VSGB moet immers het behoud waarborgen van de open ruimte, de verdere verstedelijking in de Vlaamse Rand tegengaan, het wonen in eigen streek ondersteunen en een stevige basis vormen voor de versterking van het mobiliteits- en industrieel beleid. Waakzaamheid bij de toepassing van het 'Groene Gordel"-principe en het opstellen van stedenbouwkundige voorschriften is geboden. <p>3.4.9. Open Ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Het afbakeningsproces voor de landbouw-, natuur- en bosstructuur van het gebied Zenne-Dijle-Pajottenland en de afbakening van het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel (VSGB) moeten een alomvattend, samenhangend en geïntegreerd concept opleveren, dat vanuit verschillende sectorvisies wordt gevoed. Die ruimtelijke visie moet een leidraad vormen bij de inrichting van de open ruimte in de Vlaamse Rand. Daarbij wordt rekening gehouden met de verschillende facetten van de open ruimte: landbouw, natuur, landschap, bos, water, mobiliteit, economie, milieukwaliteit, erfgoed, plattelandseducatie, leefbaarheid van kleine kernen, wonen, recreatie en toerisme. 	<p>23</p> <p>25</p>
--	--	---	---------------------

Woonomgeving

Steden	Freya Van den Bossche	<p>Strategische doelstelling 1 : wonen in de stad wordt aantrekkelijker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wonen en stedenbeleid gaan hand in hand. Het Vlaamse stedenbeleid biedt de steden ondersteuning en ruimte om verder te bouwen aan hun aantrekkingskracht als woonplek, zowel voor de huidige als toekomstige inwoners. De verjonging en verkleuring van de stadsbevolking is een stimulans voor stedelijke ontwikkeling en stadsvernieuwingen. • Volgende klemtonen worden gelegd: <ul style="list-style-type: none"> > kindvriendelijke steden. Stimuli zijn: meer en betaalbare kinderopvang, veilige schoolomgevingen, goed gelegen speelruimtes voor alle kinderen en jongeren, een bloeiend buurtleven die contacten tussen generaties bevordert, een gezonde woonomgeving en vlot, buurtgericht openbaar vervoer. > betaalbaar wonen op maat van ieders financiële draagkracht en woonwensen. hierbij wordt ook ingezet op de verfraaiing van de buurt. > aangenaam wonen in nette, groene en gezonde wijken. Aandachtspunten zijn onder meer propere straten, buurtparken, buurtwinkels, minder verkeersdruk, betere luchtkwaliteit, ruimte voor sport en recreatie, toegankelijke voorzieningen, vlot en voldoende openbaar vervoer. Een goede wijkontwikkeling vraagt een zowel een hoge kwaliteit van het ontwerp vande geplande ontwikkeling als een kwalitatieve uitvoering ervan. > investeren in kwaliteitsvolle en energiezuinige woningen. Duurzaam (ver)bouwen en aandacht voor woningen op maat van de stad, in functie van de woonwensen en rekening houdend met de gezinssamenstelling van de bewoners staan hierbij voorop. > slim en creatief omspringen met de beperkte ruimte. Een mooi voorbeeld is de omvorming van binnengebieden tot een gemeenschappelijke tuin of een park. 	24-25
--------	-----------------------	---	-------

		<ul style="list-style-type: none"> • Beleidseffecten en indicatoren (stadsmonitor): <ul style="list-style-type: none"> > meer jonge gezinnen blijven in de stad; de stadsvlucht van die groep verkleint > toename stadsbevolking > meer betaalbare, kwaliteitsvolle en energiezuinige woningen > verbetering situatie van achtergestelde wijken > kortere en minder lange wachtlijsten en –tijden voor kinderopvang > betere afstemming van aanbod en spreiding van de basisscholen op de bevolkingssamenstelling van de buurten > meer stedelingen zijn tevreden over hun stad en buurt 	
Ruimtelijke ordening	Philippe Muyters	<p>4.3 Beleidslijn 3 : Prioritaire inhoudelijke accenten.</p> <p>4.3.1 Strategische doelstelling 3: Versterking van Vlaamse creatieve steden en van een vitaal platteland</p> <p>Operationele doelstelling 10. Verder inzetten op functionele verweving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mede in het licht van de hiervoor gemelde transformaties in de open ruimte, zullen we nieuwe en inventieve strategieën inzake hergebruik, meervoudig ruimtegebruik en verweving van functies moeten ontwikkelen. Dit wordt ongetwijfeld een grote uitdaging voor deze beleidsperiode ook al omdat de planning in belangrijke mate werkt met de aanduiding van monofunctionele zones. Verweving is in de regel een feitelijke toestand op terrein waarbij twee of meerdere functies samen in ondergeschikte of nevenschikte vorm voorkomen. Verweving kan aldus voorkomen in alle bestemmingsgebieden. • Toegepast op de woonomgeving zijn stedelijke gebieden bij uitstek zones waarin verschillende functies naast mekaar bestaan. Dit maakt precies de sterkte uit van het stedelijk milieu en het vormt ook voor kleinschalige economische functies een goede omgeving. Tegenover deze multifunctionele omgeving staan heel wat monofunctionele ruimtes. Enerzijds heeft dit te maken met de kwetsbaarheid van deze zones (bv natuurgebieden). Anderzijds worden hierop hardere (economische) functies afgezonderd. Toegespitst op de monofunctionele economische ruimtes is het uiteraard een goede zaak dat 	

		<p>zeer grootschalige activiteiten met een belangrijke omgevingsimpact op dergelijke zones functioneren. Aan de andere kant kan men niet omheen de economische transitie die ervoor zorgt dat heel wat tertiaire activiteiten in de plaats komen van industriële activiteiten. Voor veel van die activiteiten is een multifunctioneel milieu waarschijnlijk een betere omgeving dan een monofunctionele ruimte. Modellen voor economische ruimte in de toekomst zouden dan ook meer moeten rekening houden met de nood aan meer multifunctionele ruimtes, zonder hierbij evenwel de andere functies (zoals wonen, natuur en open ruimte) die van dezelfde ruimte gebruik maken onder druk te zetten.</p>	
Welzijn, volksgezondheid en gezin	Jo Vandeurzen	<p>SD 4: We sturen, stimuleren en ondersteunen de welzijns- en gezondheidsactoren zodat ze kwaliteitsvolle zorg bieden in een aangepaste infrastructuur, voortdurend innoveren, een inclusieve aanpak bevorderen en duurzaam te werk gaan.</p> <p>OD 4.2: We bouwen een toegankelijke zorginfrastructuur uit om zo de bereikbaarheid van het aanbod voor de gebruiker te optimaliseren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Gelet op het basisuitgangspunt dat iedere zorgbehoevende zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk thuis moet kunnen blijven, willen we hier ook het belang benadrukken van advies en ondersteuning bij woningaanpassingen thuis. 	51
Mobiliteit en openbare werken	Hilde Crevits	<p>1. Een kwalitatieve dienstverlening voor vlot en veilig verkeer op het transportnet</p> <ul style="list-style-type: none"> • In onze dienstverlening aan de gebruikers van de verkeer- en vervoersstromen, is het van essentieel belang een vlot en veilig gebruik van het netwerk te kunnen garanderen. Om dit doel te bereiken vertrekken we vanuit meerdere invalshoeken. Aangezien de verschillende gebruikers van dit netwerk andere doelen voor ogen hebben, met de diverse modi, dient de overheid dit netwerk multifunctioneel te benaderen en moet ook onmiddellijk de link worden gemaakt met de toegankelijkheid. 	18

		<ul style="list-style-type: none"> • De aanwezigheid van dit netwerk heeft ook een impact op de personen die in de omgeving wonen. Als overheid zijn wij er ons van bewust dat ons optreden duurzaam, efficiënt en kostenbewust dient te gebeuren. 	
Mobiliteit en openbare werken	Hilde Crevits	<p>SD 1.4 Beperking van de impact van de vervoerssector op mens en milieu</p> <p>a. We beperken de geluidshinder door het verkeer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geluid in het algemeen en verkeersgeluid in het bijzonder worden ervaren als één van de belangrijkste vormen van hinder. Het beperken van deze hinder is belangrijk omdat hiermee de leefbaarheid, de volksgezondheid en het milieu sterk worden verbeterd. • De Europese richtlijn ‘inzake de evaluatie en beheersing van omgevingslawaai’ en de omzetting hiervan in VLAREM II hebben tot doel het omgevingslawaai en de hieruit voortkomende geluidshinder en schadelijke effecten te vermijden, te voorkomen of te verminderen en een goede geluidskwaliteit te bewaren. • In uitvoering van deze regelgeving werden voor de onmiddellijke omgeving van gewestwegen met meer dan 6 miljoen voertuigpassages per jaar geluidsbelastingkaarten opgemaakt. Tegen 2012 moeten dergelijke kaarten ook voor wegen met meer dan 3 miljoen voertuigpassages worden opgesteld. • Hetzelfde geldt voor de drukste spoorlijnen. Op basis van deze geluidsbelastingkaarten worden geluidsactieplannen uitgewerkt, met concrete maatregelen voor de aanpak van geluidshinder. De zwaarste knelpunten krijgen hierbij de grootste prioriteit. Van de verschillende geluidswerende maatregelen zal er een economische en maatschappelijke kosten baten analyse (MKBA) gemaakt worden om te onderzoeken wat de meest verantwoorde en duurzame oplossing is. • Om de beoogde resultaten en normen te halen, zullen er bij de implementatie van geluidsmaatregelen ook andere beleidsdoelstellingen geïntegreerd moeten worden, zoals ecologisch bermbeheer, ontsnippering, het promoten van geluidsisolatie van woningen, het 	37

		<p>inschrijven van minimumbepalingen m.b.t. geluid in voertuigkarakteristieken..Hiertoe zullen met deze andere actoren de nodige afspraken worden gemaakt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conform het Pact 2020 verminderen we tegen 2020 het aantal potentieel ernstig gehinderden door verkeerslawaaai met 15%. 	
Mobiliteit en openbare werken	Hilde Crevits	<p>2 Een kwalitatief hoogstaande en goed doordachte Infrastructuur</p> <p>SD 2.1 De schakels van het vervoersnetwerk optimaal beheren en uitbouwen</p> <p>OD 2.1.1 Het wegennet onderhouden en gericht uitbreiden</p> <p>c. Minder hinder en optimale planning en afstemming van wegenwerken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wegwerkzaamheden veroorzaken altijd hinder voor de weggebruikers, omwonenden, handelaars en bedrijven. Door middel van minder hinder maatregelen en dankzij een optimale planning en afstemming van wegenwerken kan deze hinder aanzienlijk worden vermindert. • De bereikbaarheidsadviseurs worden ingeschakeld bij projecten waardoor de bereikbaarheid van voornamelijk zelfstandige ondernemers wordt gewijzigd. Deze adviseurs spelen een belangrijke rol als tussenpersoon tussen de overheid en de ondernemer, vanaf de ontwerpfase tot en met de uitvoering. Het project van de bereikbaarheidsadviseurs wordt in het eerste jaar van de legislatuur geëvalueerd met het oog op de eventuele voortzetting van het project. • In september 2007 ging het Coördinatiepunt Wegenwerken (CPW, of nog: www.wegenwerken.be) van start. De bedoeling is om alle werken, met wezenlijke verkeershinder, beter op elkaar af te stemmen. Op die manier kan worden vermeden dat de plannings van werken in eenzelfde regio elkaar overlappen, waardoor er soms werken uitgevoerd worden op de omleidingswegen van andere werken. De website www.wegenwerken.be zal bijgestuurd worden, zodat hij in de toekomst interactiever en gebruiksvriendelijker wordt voor de weggebruiker. 	46-47

		<ul style="list-style-type: none"> • Een volgende stap in het minder hinder verhaal is het GIPOD-initiatief – Generiek Informatie Platform Openbaar Domein –, een samenwerkingsovereenkomst tussen het Agentschap Geografische Informatie Vlaanderen, het Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vlaamse Raad voor Nutsbedrijven. Het GIPOD streeft ernaar om alle informatie betreffende de hinder op het openbaar domein te bundelen en beschikbaar te maken. Hierbij wordt rekening gehouden met reeds bestaande informatiebronnen zoals het recent gelanceerde Coördinatiepunt Wegenwerken en het Kabel en Leiding Informatie Portaal (KLIP) alsook nieuwe informatiebronnen zoals een Synergiemodule, die de samenwerking tussen openbaar domein beheerders en de nutsbedrijven kan ondersteunen. In een volgende fase is het de bedoeling om de werking van het GIPOD decretaal te verankeren, zodat we steeds kunnen beschikken over een centraal platform, waar alle informatie over wegenwerken terug te vinden is en waardoor een optimale afstemming tussen de verschillende geplande werkzaamheden makkelijker wordt. • Via een gerichte communicatie en het treffen van minder hinder maatregelen probeert de Vlaamse overheid de hinder en het ongemak voor personen- en bedrijven te minimaliseren. Deze maatregelen kunnen variëren van het faseren van wegwerkzaamheden, een gerichte communicatie en het voorzien van alternatieve routes, tot de inzet van filedetectie- en beveiligingssystemen. Ook de alternatieve modi kunnen, door middel van informatie over en eventueel een aanpassing van het aanbod, ingeschakeld worden in het kader van een minder hinder programma. Ook de gelijktijdige uitvoering van werkzaamheden door andere partij(en) zoals Aquafin en gas- en elektriciteitsmaatschappijen behoren tot de minder hinder maatregelen. Tot slot zal door het operationaliseren van een goed doordacht en efficiënt Incident Management de veiligheid na ongevallen verhogen en kan de weg sneller worden vrijgemaakt. • Positieve ervaringen en reacties tonen aan dat de hinder effectief beperkt wordt dankzij de minder hinder maatregelen. Hierdoor vergroot het draagvlak voor wegwerkzaamheden. In de toekomst zal nog meer aandacht besteed worden aan minder hinder maatregelen, zowel bij de opmaak als bij de uitvoering van het programma. Ook zal bij het opstellen van het (meerjaren)programma meer aandacht besteed worden aan de fasering van grote werkzaamheden. Naast het afstemmen van programma's van geplande werken, zal ook in het 	
--	--	---	--

		<p>bestek van elk werk aandacht worden besteed aan het beperken van de verkeershinder tijdens de uitvoering. Voor werken op A-wegen geldt als principe dat er kan gewerkt worden in een tijdsvenster van 24 uur op 24 uur en 7 dagen op 7. Om de drie maanden zal er een overleg plaatsvinden met de vertegenwoordigers van de weggebruikers om de geplande en in uitvoering zijnde wegenwerken te bespreken. Zo zullen onder meer de te verwachten hinder, de geplande minder hinder maatregelen en de omleidingen worden toegelicht en overlegd. De uitvoering van werkzaamheden in ploegen (24 uur op 24 en 7 op 7) zal tevens op jaarlijkse basis besproken worden met de vertegenwoordiging van de werknemers en werkgevers in de wegenbouwsector (via het NAVB). De veiligheid van de werknemers en de kwaliteit van de geleverde werkzaamheden staat daarbij voorop. Dit alles neemt echter niet weg dat een aantal grote werkzaamheden toch gelijktijdig moeten worden uitgevoerd. Ook deze boodschap zal bijgevolg ten gepaste tijde onder de aandacht worden gebracht van de weggebruiker. Het wegwerken van de gevaarlijke punten, het verzekeren van de bereikbaarheid door missing links aan te pakken en het verbeteren van de staat van het wegennet vergen allemaal ingrepen. Wegwerkzaamheden hebben nu eenmaal specifieke eigenschappen waardoor sommige fasen niet kunnen gecombineerd of ingekort worden. Bovendien dient men rekening te houden met onder andere bouwverlof en weersomstandigheden.</p>	
Media	Ingrid Lieten	<p>3.3 . E-inclusie 3.3.3. Internettoegang</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elke Vlaamse woning moet ideaal beschikken over een breedbandinternetaansluiting tegen democratisch tarief. Momenteel zijn de discussies op Europees niveau nog bezig over mogelijkheid om hiervoor met sociale tarieven te werken. De lidstaten kunnen ervoor opteren om dergelijke tarieven te implementeren, maar hiervoor dienen de operatoren dan vergoed te worden. Ik zal deze discussies verder opvolgen en nagaan welke acties op Vlaams niveau mogelijk zijn. • Dat het gebruik van digitale media zoals het internet samenhangt met gebruiksvriendelijkheid is vanzelfsprekend. <i>Open source</i> software is een middel om die gebruiksvriendelijkheid en uitwisseling van gegevens nog te verbeteren, maar ook om de kostprijs te verminderen. Precies daarom moet er voldoende geïnvesteerd worden in de promotie van dit middel. 	30

<p>Gelijke kansen</p>	<p>Pascal Smet</p>	<p>SD 11. De publieke ruimte wordt voor iedereen integraal toegankelijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het streefdoel van het toegankelijkheidsbeleid is de realisatie van een integraal toegankelijke leefomgeving. Integrale toegankelijkheid betekent dat alle voorzieningen (zowel gebouwen als open ruimten en diensten) voor wonen, werken en leven effectief bereikbaar, betreedbaar en bruikbaar zijn voor iedereen. • Een leefomgeving die voor iedereen toegankelijk is, is een sleutelement in de realisatie van een maatschappij die gelijke kansen nastreeft. Zij stelt mensen in staat om een actief en autonoom sociaal en economisch leven te leiden. Het is de hoeksteen van een inclusieve niet-discriminerende maatschappij. Omgevingsfactoren spelen immers een niet te onderschatten rol bij het creëren van handicaps en discriminaties. Vooral in tijden van steeds toenemende vergrijzing is het belangrijk om versterkt in te zetten op een toegankelijke leefomgeving die ook ouderen toelaat om zo lang mogelijk en zo kwalitatief mogelijk gebruik te maken van de publieke omgeving. Een toegankelijke leefomgeving kan de individuele zorgvraag mogelijk vermijden of minstens uitstellen. • Daar waar vroeger toegankelijkheid nog gezien werd als een geheel van specifieke aanpassingen voor specifieke doelgroepen, wordt nu uitgegaan van een integrale benadering waarbij ieders noden op het vlak van toegankelijkheid binnen de ‘reguliere’ maatschappij wordt geïntegreerd. • Deze strategische doelstelling is niet nieuw binnen het gelijkekansenbeleid. De verdere operationalisering brengt deze nieuwe legislatuur wel weer nieuwe uitdagingen met zich. Belangrijke concrete werklijnen situeren zich onder meer op het verder responsabiliseren en ondersteunen van de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen in hun rol tot het creëren van toegankelijkheid in al hun sectoren, het gericht promoten en onderbouwen van de ‘verordening Toegankelijkheid’ en van het ontwerpconcept ‘Universal Design’ en het nog sterker afstemmen en ondersteunen van de verschillende partners op het terrein zodat de sterke toegankelijkheidsstructuur die de voorbije legislaturen is opgezet, beter kan renderen. 	<p>32</p>
-----------------------	--------------------	--	-----------

		<ul style="list-style-type: none"> • Qua kader voor het toekomstige toegankelijkheidsbeleid vind ik belangrijke aanknopingspunten in het plan 'Vlaanderen in Actie', waarin toegankelijkheid voor iedereen een belangrijk aandachtspunt is. Ook geef ik met de initiatieven die ik rond toegankelijkheid wens te ontwikkelen, uitvoering aan een aantal bepalingen uit de VN-conventie betreffende de rechten van personen met een handicap die recent door België werd geratificeerd. 	
Leefmilieu en natuur	Joke Schauvliege	<p>(18) SD: De goede ecologische toestand van oppervlaktewater en de goede toestand van het grondwater worden bereikt binnen de voorziene termijnen</p> <p>(20) OD: De waterzuivering in Vlaanderen wordt verder uitgebouwd</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... De aansluiting van alle woningen op waterzuiveringsinfrastructuur, collectief of individueel, moet worden verzekerd. Op korte termijn zal ik controle- én handhavingsmechanismen en financiële stimuli ontwikkelen voor de correcte aansluiting van de individuele woningen op de waterzuiveringsinfrastructuur. Ik zal na onderzoek voorstellen formuleren over de manier waarop we de scheiding van hemel- en afvalwater bij bestaande woningen kunnen versnellen door subsidies. Niet vervuild hemelwater hoort immers niet in de aanwezige afvalwaterriool. De gezinnen worden ondersteund bij de aanleg en het onderhoud van een IBA. 	25
Leefmilieu en natuur	Joke Schauvliege	<p>(18) SD: De goede ecologische toestand van oppervlaktewater en de goede toestand van het grondwater worden bereikt binnen de voorziene termijnen</p> <p>(22) OD: Door inrichting, ruiming en onderhoud verbetert de ecologische toestand van de onbevaarbare Waterlopen</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... Het beheer van de waterlopen wordt onderbouwd om een "evenwichtig waterbeheer" te bekomen. Dit betekent: maximaal voorkomen van wateroverlast buiten overstromingsgebieden en voorkomen van verdroging door toepassing van het principe 	26

		<p>vasthouden – bergen – afvoeren. Daarbij stemmen we de verschillende functies in de vallei (landbouw, natuur, wonen,...) op elkaar af en realiseren zo ecologische doelstellingen.</p>	
Leefmilieu en natuur	Joke Schauvliege	<p>(70) SD: De hinder rond Brussels Airport wordt onder controle gehouden met gepaste geluidsmitigerende maatregelen</p> <p>(72) OD: Een stabiel juridisch kader wordt uitgewerkt voor de exploitatie van de luchthaven van Zaventem, zonder onaanvaardbare geluidshinder en gezondheidsimpact voor de omwonenden</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het kader van het START-project en binnen een stabiel juridisch kader zal het aantal potentieel ernstig gehinderden rond Brussels Airport verder teruggedrongen worden, met een billijke en evenwichtige verdeling van de geluidshinder over de inwoners van het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Daarvoor zullen we streven naar een samenwerkingsakkoord met de federale overheid en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, waarin we afspraken maken over o.a. geluidsnormen en de toepassing ervan de routes en het baangebruik, de windnormen en de financiering van het beleid voor geluidsmitigerende maatregelen en de maatregelen inzake ruimtelijke ordening. • Indien nodig, overwegen we eigen Vlaamse geluidsnormen en we onderzoeken of we daarbij de frequentie van de geluidshinder mee in rekening kunnen brengen. Het huidige plafond van nachtvluchten uit de milieuvergunning zal bestendig worden en aangevuld worden met nieuwe, uitgebreide exploitatiebeperkingen inzake QC (quota-count), in lijn met de federale beslissing van december 2008. • In samenwerking met de minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening zal een flankerend beleid ontwikkeld worden. We zorgen bij stedenbouwkundige ontwikkelingen voor een geluidstoetsing. Er worden geen nieuwe woonfuncties ontwikkeld in zones waar de geluidsbelasting te hoog is en we zetten een isolatieprogramma op voor woningen in de meest belaste buurten rondom de luchthaven. 	41

Leefmilieu en natuur	Joke Schauvliege	<p>Milieu en Gezondheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Pact 2020 stelt dat tegen 2020 de gestage afname van de druk op milieu en natuur maakt dat het aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat als gevolg van milieuvervuiling, significant daalt tegen 2020. Om dit te realiseren nemen we naast het verbeteren van de kwaliteit van de buitenlucht, water en bodem ook de verbetering van de kwaliteit van het binnenhuismilieu, de woon- en werkomgeving, en de voeding als centrale doelstelling op. Gealigneerd met de thematische strategische lijnen uit het regeerakkoord steunt het Vlaamse milieu- en gezondheidsbeleid gedurende deze legislatuur op volgende strategische doelstellingen. <p>...</p> <p>(81) OD: We voeren een geïntegreerd horizontaal beleid voor de binnenhuisproblematiek</p> <ul style="list-style-type: none"> • In tegenstelling tot wat de meeste mensen denken kan de binnenlucht ernstiger verontreinigd zijn dan de buitenlucht. Bovendien brengen we gemiddeld meer dan 85% van ons leven door in een binnenmilieu en is de kwaliteit hiervan in belangrijke mate bepalend voor een goede gezondheid. • In dit kader maak ik in samenspraak met de minister van Volksgezondheid werk van de verdere ontwikkeling en implementatie van een efficiënt Vlaams binnenhuisbeleid, dat steunt op de integratie van alle betrokken bevoegdheden gaande van milieu, tot volksgezondheid en productbeleid en op de reële participatie van het maatschappelijk middenveld en andere betrokken actoren. Hierbij zal ik mij tijdens deze legislatuur in het bijzonder richten op <ul style="list-style-type: none"> > de bescherming van kwetsbare groepen zoals kinderen (lopende projecten rond kribbes en verdere werking gericht op scholen > een gezond binnenhuisklimaat in laagenergie gebouwen zodat energie-efficiëntie en gezondheid optimaal kunnen gecombineerd worden. 	42
----------------------	------------------	---	----

Toerisme	Geert Bourgeois	<p>4. De volwaardige participatie aan toerisme voor iedere Vlaming mogelijk maken</p> <p>4.2. Een toegankelijk aanbod voor mensen met een handicap, ouderen en zieken</p> <p>Vlaanderen ontwikkelde al een aantal initiatieven voor mensen met een handicap. Toerisme Vlaanderen verleent toegankelijkheidspremies aan logiesverstrekkers die hun accommodatie toegankelijker maken. Het Infopunt Toegankelijk Reizen is een dienst van Toerisme Vlaanderen, die zowel personen met een fysieke of mentale beperking als de toeristische sector informeert over toegankelijkheid. Sinds begin 2008 bestaat er ook een toegankelijkheidslabel dat uitgereikt wordt door Toerisme Vlaanderen voor hotels, vakantiecentra, jeugdverblijven, vakantiewoningen, campings en gastenkamers. Van de 413 doorgelichte logies behaalden eind juni 2009 91 logies het A-label (basistoegankelijk) en 4 logies het A+-label (comfortabel toegankelijk).</p>	32
----------	-----------------	--	----